

TRAUTOR

ISSN: 2457 – 872X
ISSN-L: 2457 – 872X

TRAUTOR

Numărul 1
Mai 2017

Revistă de traduceri literare din limba română
Revue de traductions de littérature roumaine
Romanian literary translation magazine
Revista de traducciones literarias del rumano
Rivista di traduzioni letterarie dal romeno
Literarische Zeitschrift für Übersetzungen aus der rumänischen Sprache
Tijdschrift voor literaire vertalingen uit het Roemeens

Colegiul de redacție

Anita Natascia Bernacchia
Andrei Paul Corescu
Simona Degeratu
Mariano Martín Rodríguez

Traducători colaboratori la numărul curent

Linda Bastide
Julia Batioha
Anita Natascia Bernacchia
Alistair Ian Blyth
Elisabeta Bogăţan
Angela Bratsou
Jan Willem Bos
Dan Caragea
Raluca Maria Hanea
Jalə İsmayıl
Jan H. Mysjkin
Mariano Martín Rodríguez
Mioara Trăilă

Tehnoredactare

Contact:

E-mail: revista.trautor@gmail.com

Site: <http://icr.ro/bruxelles/trautor>

Facebook: <https://www.facebook.com/TRAutor/>

Twitter: <https://twitter.com/TRAutOr>

facebook

twitter

SUMAR

EDITORIAL – pagina 7

PROZĂ

Iulian Ciocan	10	Ion Vicol	14
<i>Jan Willem Bos</i>	NL	<i>Angela Bratsou</i>	GR
Bogdan Teodorescu	20	Mircea Oprea	30
<i>Angela Bratsou</i>	GR	<i>Mariano Martín Rodríguez</i>	ES
Mihail Grănescu	40	Alexandru Monciu-Sudinski	42
<i>Mariano Martín Rodríguez</i>	ES	<i>Raluca Maria Hanea</i>	FR
Nicolae Rusu	46		
<i>Miroslava Metliaevoi</i>	RUS		

TEATRU

Ion Luca Caragiale	52
<i>Angela Bratsou</i>	GR

POEZIE

Mihai Eminescu	60	Dumitru Crudu	62
<i>Dan Caragea</i>	PT	<i>Jan H. Mysjkin</i>	FR
		<i>Jan H. Mysjkin</i>	NL
Iuliu Cezar Săvescu	78	Eugen Cioclea	82
<i>Mariano Martín Rodríguez</i>	ES	<i>Mioara Trăilă</i>	EN
Grigore Vieru	86	Nicolae Labiș	88
<i>Julia Batioha</i>	RUS	<i>Jalə İsmayıl</i>	AZE
<i>Julia Batioha</i>	UKR		
Nichita Stănescu	90	Ana Blandiana	92
<i>Jalə İsmayıl</i>	AZE	<i>Jale Ismail</i>	TR
Nicolae Spătaru	94	Arcadie Suceveanu	104
<i>Anita Natascia Bernacchia</i>	IT	<i>Alistair Ian Blyth</i>	EN
<i>Alistair Ian Blyth</i>	EN		
Teo Chiriac	110	Leo Butnaru	114
<i>Alistair Ian Blyth</i>	EN	<i>Elisabeta Bogățan, Linda Bastide</i>	FR
Nicolae Dabija	122		
<i>Angela Bratsou</i>	GR		

EDITORIAL

RO

Angoasa paginii albe a traducătorului diferă de cea a autorului: cea lume făcută posibilă de autor există deja – el nu trebuie să pornească de la zero; așadar, angoasa traducătorului provine din responsabilitatea ce îi stă de pe acum pe umeri, de a reface cea lume, alegând din puzderia de posibilități oferite de propria-i limbă pentru a reda mesajul inițial. Angoasa nu atinge însă proporții colosale, care să blocheze actul traducătorului, suspendându-l într-o prelungită și infructuoasă ezitare, ci se manifestă mai subtil, în salturi, oricând alegerile, prea multe sau prea apropiate, sunt greu de făcut. Sau când cuvântul ales, turnura aleasă, înseamnă prea mult sau prea puțin în raport cu originalul. Când știi prea bine că, adesea, orice ai alege, pierzi ceva pe acest drum. Și nu din lipsă de dibăcie, ci prin simplul fapt că transferul de repere culturale prin traducere este unul anevoios. Angoasele, mici și multe, se transformă în febrile căutări de sensuri, de cuvinte potrivite; înveți să știi să pierzi o bătălie, din când în când, știind însă că vei câștiga campania.

În cazul terminologiilor din lucrări specializate, alegerea termenului poate fi mai simplă, deși, în paralel, necesită căutări, confirmări, lecturi specializate din partea traducătorului. Marea piatră de încercare rămâne însă literatura. Ca traducător, ai o mai mare libertate, dar și povara ei. Lectura aprofundată a originalului te face un cititor aparte; te cufunzi, atent la tot, în altă lume, dar nu te poți împiedica să-ți lași mintea să penduleze între cea altă limbă și tărâmul propriei limbi, gândindu-te la „cum să (tran)spun asta?”. Asemeni unui căutător de comori submarine, care plonjează în apnee, dar care trebuie repede să revină la suprafață. Proces reînnoit de sute de ori...

Conștiința faptului că un altul ar traduce altfel – și ca tu însuși ai traduce altfel într-un alt moment – îți dă un sentiment al originalității traducerii, conferindu-ți o mândrie sănătoasă, cum că ești pregătit să îți asumi responsabilitatea unei traducerii ce îți va purta amprenta – instantaneu al tău în momentul unui nou impuls creator.

TRAutor

The translator's blank page anxiety differs from the writer's: that world made possible by the author already exists – (s)he does not start from scratch. Therefore, the anxiety of the translator stems from the responsibility to remake that world, choosing from the myriad of possibilities available in his/her own language to transpose the initial message. However, such anxiety does not reach colossal proportions halting the translator's work, suspending him/her in a state of prolonged and unfruitful hesitation. Instead, it manifests itself in a more subtle way, in leaps, whenever the choices, too many or too close to one another, are hard to make. Or when the chosen term or turn of phrase bring in either more or less meaning than the original text; when you very well know that, oftentimes, whatever you may choose, you are going to lose something along the way. Not out of a lack of mastery, but simply because the transfer of cultural references is a difficult one. Those anxieties, small but numerous, turn into a feverish search for meanings, for appropriate words; you learn how to accept losing a battle, every now and then, still knowing that you will win the campaign.

As for the terminologies found in specialised texts, choosing a term can be easier, although, in parallel, it requires multiple research efforts from the translators, confirmations, and specialised readings. Still, literature remains the great stumbling block. As a translator, you enjoy more freedom, though it comes with a burden. Your thorough reading of the original makes you a special kind of reader. Overly attentive, you dive into another world, but you can't help letting your mind wander between that other language and the realm of your own, thinking: "how would I transpose, say that?". Just as a marine treasure hunter freediving, though rapidly swimming back to the surface. And this, over and over again, for hundreds of times...

Knowing that someone else would translate differently than you – and that you yourself would translate differently at any other moment – gives you a sense of the originality of your translation and a genuine sense of pride, as you are ready to take up the responsibility of doing a translation that will bear your trademark. A snapshot of you in the very moment of a new creative impulse.

TRAutor

EN

PROZĂ

Franz Marc : Reconciliere : Reconciliation : Versöhnung

En morgenochtend komen de Russen

[NL]

Iulian Ciocan (1968) – Iar dimineața vor veni rușii, Polirom, 2015

Uit het Roemeens vertaald door Jan Willem Bos

Literair criticus, journalist en prozaschrijver Iulian Ciocan werd in 1968 geboren in de Moldavische hoofdstad Chișinău, maar hij studeerde in de Roemeense stad Brașov. Na zijn studie keerde hij in 1995 terug naar Moldavië, dat enkele jaren daarvoor een onafhankelijke staat was geworden. Hij debuteerde in 2007 (in Roemenië) met de roman *Înainte să moară Brejnev* (Voor de dood van Breznjev). Zoals de titel aangeeft, wordt in deze roman het leven in Moldavië in de laatste jaren van het Sovjettijdperk geschetst.

Deze roman werd gevolgd door *Tărâmul lui Sașa Kozak* (De wereld van Sasja Kozak, 2013), een verzameling van losjes met elkaar verbonden episodes die een soms schrijnende, soms humoristische blik op de jaren van de transitie bieden. In 2015 publiceerde Ciocan de roman *Iar dimineața vor veni rușii* (En morgenochtend komen de Russen), waarvan hier het eerste hoofdstuk volgt. De roman is een dystopie die zich afspeelt in de nabije toekomst en waarin een mogelijk en angstig scenario wordt geschetst van de dreigingen die de Republiek Moldavië mogelijk boven het hoofd hangen

Hoofdstuk 1

In de zomer van het jaar 1995 was de Bessarabiër Marcel Pulbure er, dankzij grote inspanningen, in geslaagd af te studeren aan de Letterenfaculteit in Braşov, en omdat er voor hem in Roemenië verder niets te doen viel, keerde hij terug naar Chişinău, dat gebukt ging onder een meedogenloze transitie. Zijn studiejaren in de stad aan de voet van de Tâmpa waren moeizaam geweest, een eentonig, bescheiden bestaan, slechts opgefleurd door het in de wacht slepen van de verlossende beurs, door de literaire avonden en door zijn erotische escapades, die vanwege geldgebrek ook bescheiden waren geweest. Daarom, op het moment dat hij op het perron van het treinstation in Chişinău uit de trein stapte, gebogen onder een gigantisch reistas die was volgestouwd met wasgoed en boeken, had Marcel Pulbure het gevoel dat hij de meest nooddruftige periode van zijn leven achter zich had gelaten. Dat gevoel werd weliswaar dadelijk ondergraven door het vuilnis dat het perron overwoekerde en vooral door de honderden verschrompelde en verkrampde oudjes die hun sloffen, theepotten, vorken, verlovingsringen en koekoeksklokken aan de man probeerden te brengen op de gebarsten trottoirs rondom het station. Na zijn thuiskomst, in het appartement met in elkaar overlopende kamers in de wijk Râşcanovca, werd het Marcel Pulbure duidelijk dat hij van de regen in de drup was gekomen. Uiteraard had de familie Pulbure het ook in de Sovjettijd niet breed gehad, en ook niet in 1990, toen Marcel enthousiast was vertrokken om in het mysterieuze Roemenië te gaan studeren, maar nu hing er rampspoed in de lucht. De jaren waren plotseling gaan tellen voor zijn ouders en ze leken verwant te zijn met de morsige verkopers bij het station, terwijl in hun flatje de motten en kakkerlakken zich bijzonder op hun gemak leken te voelen.

De stand van zaken was als volgt: zijn moeder, Olga Leonovna, inmiddels 62, ontving een belachelijk pensioentje van 60 lei en had ook niet meer de mogelijkheid een centje bij te verdienen, zoals in de tijd van de Sovjets, toen ze vlijtig mohairen sjaals en truien breidde (tegenwoordig lagen tweedehands totten beter in de markt!), terwijl zijn vader, Boris Aurelovici, op de leeftijd van slechts 55 jaar werkloos was geraakt, nadat de fabriek – waar hij drie decennia had gezwoegd en een gehoorbeschadiging had opgelopen – zijn arbeiders had afgedankt als een stel rotte kiezen.

Boris Aurelovici zette alles op alles om een nieuwe baan te bemachtigen, maar zijn eindeloze zoektochten waren eerder een wispelturigheid van het lot waardoor hij zich geleidelijk bewust werd van zijn eigen aftakeling. In het begin, nadat hij op een verbijsterende wijze op straat was gezet, had Boris Aurelovici een tijdlang gewerkt als sjouwer op de Centrale Markt. Zonder vaste aanstelling, uiteraard. Hij loste uit de busjes van de bazen zware, buikige dozen, die hij vervolgens naar de kraampjes zoude waar de boeren met smachtende blikken naar stonden. Deze armoedzaaiers hadden het geld niet om kraampjes te huren en spreidden hun groente en fruit daarom op de stoep uit. Welnu, het gesjouw met de dozen en kisten was veel zwaarder gebleken dan de voormalige fabrieksarbeider zich had voorgesteld. Tegen het einde van de werkdag baadde Boris Aurelovici in het zweet en kon hij nauwelijks nog op zijn benen staan. Laten we er geen doekjes om winden, hij was niet langer in de kracht van zijn leven. Wat hem echter de genadeklap bezorgde, was die verduivelde doofheid!

Op een dag droeg Boris Aurelovici een zak met aardappels op zijn rug en hoorde hij de oorverdovende claxon niet van een indrukwekkende Mercedes die hem, vanachteren, dwingend sommeerde aan de kant te gaan.

Dientengevolge raakte er een tussenwervelschijf enigszins gedislodeerd, en in het ziekenhuis, ietwat opgekikkerd door de cognac die Olga Leonovna had meegebracht, werd hem door de arts te verstaan gegeven dat hij niet langer zware voorwerpen mocht tillen. Aldus kwam zijn loopbaan als sjouwer vroegtijdig ten einde, en tegelijk met het einde ervan was ook de hele manoeuvreeringsruimte van Boris Aurelovici gekrompen. Vanaf dat moment leken alle werkgevers samen te spannen om hem de voet dwars te zetten, allemaal haalden ze hun neus op bij zijn aanblik en vertelden hem recht voor zijn raap dat hij oud was, stokoud. Oud op zijn vijfenvijftigste! En toch was Marcells vader er hierna op miraculeuze wijze in geslaagd een baantje te bemachtigen. Hij werkte als portier in een studentenflat tot op de avond waarop een stel verdorven jongelingen hem stomdronken hadden gevoerd. Profiterend van het feit dat hij volslagen van de wereld was, zetten de jeugdige ploerten in de studentenflat een ware orgie op touw, die werd bekroond met een daverende verkrachting. Dat was waarom, op de dag van Marcells thuiskomst, Boris Aurelovici de hoop ooit nog een dienstverband aan te gaan had opgegeven.

Ofschoon ze krap bij kas zaten, hadden zijn ouders hun studieuze nakomeling vergast op een tafel beladen met lekkernijen. Olga Leonovna was voor dag en dauw opgestaan om de aspic, de salades en de quiches met kaas en halva klaar te zetten, en Boris Aurelovici, zijn eega's afkeer van drank negerend, had bij de totsjika drie liter van een dubieuze sherry aangeschaft.

Ze waren aan tafel gezeten in het krappe keukentje, waarvan de wandtegels hun stralende witheid uit de jaren zestig volledig waren verloren, waar ze aten en een stevige boom opzetten.

'Zo dus, een diploma op zak! Mogen wij het ook 'ns zien?' zei Boris Aurelovici op een gegeven moment, terwijl hij Marcel onderzoekend aankeek en wijn in de glazen schonk.

'Ik heb het niet bij me... De universiteit reikt ze pas in oktober uit. Ik zal nog een keertje terug moeten naar Braşov om het op te halen...' antwoordde de pas afgestudeerde met volle mond.

Het was nodig om steeds hard te praten zodat hij verstaanbaar was voor zijn hardhorende vader.

'Hm... Dan heb je dus weer geld voor de reis nodig... Het is alleen zo, Marcel, zoals je wel gemerkt zult hebben, dat wij sinds een tijdje nogal krap bij kas zitten... En bovendien, hoe ga jij een baan vinden zonder diploma? Of was je van plan tot oktober vakantie te vieren?' vroeg Boris Aurelovici nurks, terwijl hij zijn zoon vanonder zijn wenkbrauwen aanstaarde, om vervolgens zijn glas wijn achterover te slaan.

'Laat die jongen toch rustig eten, man! Je bekt hem af alsof het zijn schuld is dat jij geen geld hebt!' snauwde Olga Leonovna tegen haar man. Om vervolgens, terwijl ze zich tot haar zoon wendde, probeerde de boel te sussen: 'Luister maar niet naar hem, Marcelletje. Hij slaat alleen maar wartaal uit sinds hij dikke vrienden is geworden van de totsjika. Eet maar rustig en luister niet naar hem.'

Bij Boris Aurelovici was de xeres hem echter snel naar het hoofd gestegen. Daarom vatte het gezinshoofd de

onbezonnen uitspraken van zijn echtgenote als beledigend op en rood aangelopen als een kreeft donderde hij: 'Ik bek hem heulemaal niet af, stom mens! Ik probeer die jongen hier uit te leggen dat we het moeilijk hebben, dat we alleen van jouw pensioentje leven, dat we gewoonweg in de stront zitten! En hij moet weten dat we in de stront zitten, want hij loopt niet meer in de luiers! Hoor 'ns, Marcel, wij zijn bijgesprongen toen jij in Roemenië aan het leren was, maar nu... Ik zit zonder werk en een uitkering krijg ik ook niet... Nu is het jouw beurt om ons te helpen!'

'Mijn God! Wat een smerige taal komt er uit je mond, vent! Je bent weer eens zo zat als een varken...' zei Olga Leonovna, en ze sloeg vol walging een kruis.

'Maken jullie alsjeblieft geen ruzie! Natuurlijk ga ik werk zoeken! Ik heb niet voor niets in Roemenië gestudeerd!' probeerde Marcel de gemoederen te bedaren.

Toch klonk zijn stem niet erg overtuigend. Vooralsnog had hij ook geen idee waar hij moest beginnen met zoeken. Er be kroop hem echter een soort angst die hij niet eerder had gekend. Het was voor het eerst dat hij zijn ouders in het nauw gedreven had gezien. In tegenstelling tot haar echtgenoot deed Olga Leonovna haar uiterste best om de schijn op te houden, maar de bezorgdheid viel van haar oogopslag af te lezen. Pas nu werd het Marcel duidelijk waarom ze na de laatste twee vakanties, toen hij terug moest naar Braşov, zijn tassen niet meer tot berstens toe hadden volgepropt met ingemaakte groente, marmelade en gesmoord vlees, zoals ze tot dan toe steevast hadden gedaan. En Marcel begreep ook dat er weinig kans was dat de rijke dis waaraan ze op dat moment gezeten waren, in de komende dagen een vervolg zou krijgen.

'Dát wilde ik van je horen, jochie!' riep Boris Aurelovici tevreden uit, hij werkte manhaftig nog een glas wijn weg, boerde onsmakelijk en gleed luidruchtig onder de tafel, waar hij terstond in slaap viel, niet ongelijk een verzadigde zuigeling.

Het had geen zin hem nog te wekken. Ze sleepten hem de grote kamer in als een propvolle zak knollen voor het vee, waarbij ze het stof en het in het bejaarde Perzische tapijt schuilende ongedierte verstoorden. Vervolgens, fiks transpirerend, sleurden ze hem kreunend en steunend het bed in. Ontdaan keerden ze terug in het keukentje, waar ze nog een tijdje zaten te kletsen, terwijl ze probeerden geen aandacht te besteden aan het nadrukkelijke gesnurk waarvan de piepende modulaties het gehele appartement vulden en zelfs doordrongen tot het trappenhuis.

'Het is te stoffig in huis, mama... Ik zal morgen wel even stofzuigen...' zei Marcel, terwijl de vrouw kokend water in een mok met verschrompelde rozebottels goot.

'Poeh! Onze stofzuiger – dat rot ding! – heeft een maand of drie geleden de geest gegeven en we hebben geen nieuwe meer gekocht. Ik had er wat geld voor opzij gelegd... maar dat heb ik toen uitgegeven... Laat maar, morgen haal ik de bezem er even doorheen, dan kloppen we de kleden uit en is het weer schoon...'

Olga slurpte van haar hete thee en vervolgde met een ranzig soort afkeer: 'Die stofzuiger is het ergste niet, Marcel. We kopen wel een ander. Waar ik me echt zorgen over maak is je vader. Hij drinkt te veel, veel te veel, en wanneer hij gedronken heeft, is er geen land met hem te

bezeilen. We maken de hele tijd ruzie... Een keertje heeft hij het geld achterovergedrukt waarmee we de rekeningen moesten betalen, hij is naar zijn broers in Muncești gegaan en daar heeft hij zich een stuk in de kraag gedronken. Je zou hem niet hebben herkend, Marcel. Hij leek wel hondsdol en is me aangevlogen... Gelukkig hoorden de burens me gillen... Mijn God, wat een schandaal! En de volgende dag had hij berouw en kuste hij mijn voeten...'

'Ik zal proberen met hem te praten, mama...' zei de jongeman aarzelend.

'Poeh! Probeer dat maar liever niet. Hij raakt buiten zinnen als je waagt tussen hem en zijn wijntje te komen. Ik zeg maar zo – wat moet gebeuren zal gebeuren! We geven het in handen van Onze-Lieve-Heer... Ik wou je iets anders vragen. Heb jij op de universiteit goed Engels geleerd, Marcel?'

'Natuurlijk, mama. Dat spreek ik vloeiend...' zei de jongeman zonder al te veel overtuiging.

In werkelijkheid had hij met horten en stoten Engels geleerd. Hij was vaak weggebleven van de lessen en de tijden van de werkwoorden in de taal van Shakespeare vormden voor hem een oord vol mysteriën in vergelijking met de losbandigheid die in de studentenflat heerste.

'Dat is heel fijn, Marcel, jongen. Er zijn nu veel mensen die goed geld verdienen met vertalingen in vreemde talen...'

Olga Leonovna was wat monterder en leek zelfs, een oogwenk lang, weg te dromen.

Vervolgens ruimden ze de tafel af en Olga Leonovna maakte het bed van haar zoon op. Terwijl zijn hoofd wegzonk in het reusachtige met ganzendons gevulde kussen, schoot er een gruwelijke gedachte, die hij voorheen als onmogelijk zou hebben verworpen, door het hoofd van Marcel Pulbure. Hij zag voor zich dat hij nog vele, vele jaren samen met zijn ouders in dit krappe appartement zou wonen. Tot zonsopgang lag hij te woelen in bed, terwijl hij stoïcijns het daverende geronk van zijn vader verdroeg, totdat een aangename gedachte hem hielp de slaap te vatten. Het schoot hem te binnen dat in de tas waarmee hij was gearriveerd, tussen de aangeschafte boeken en de vuile was, een dikke dossiermap zat. Die map bevatte het waardevolle manuscript waar hij bijna zijn hele studietijd aan had gewerkt, het manuscript waar hij een klapper mee hoopte te maken.

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

[GR]

Ion Vicol (1947) - Noaptea Sfântului Andrei - roman, capitolul X, Univers, 2006

Μετάφραση Άντζελα Μπράτσου

DE CE NOAPTEA SFÂNTULUI ANDREI – TRADUCERE ÎN LIMBA GREACĂ

ΓΙΑΤΙ Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ – ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Η «Νύχτα του Αγίου Ανδρέα» ουσιαστικά είναι ένα ιστορικό, αλλά και πατερικό μυθιστόρημα. Ιστορικό, γιατί μας διηγεί για τους πολέμους μεταξύ των Ρωμαίων με επικεφαλής τον αυτοκράτορα Τραϊανού, και Δάκες που ήταν υπό την ηγεσία του Δέκεμπαλ. Πατερικό, επειδή μας διηγεί τη ζωή του Αποστόλου Ανδρέα, τα ιεραποστολικά ταξίδια του σε περιοχές της Ανατολής, τον εκχριστιανισμό και την θεμελίωση του ρουμανικού λαού- το πρώτο Χριστιανικό έθνος στον κόσμο.

Το θέμα του μυθιστορήματος «Η Νύχτα του Αγίου Ανδρέα» επικεντρώνεται στην ιδέα της πίστης με διαφορετικό τρόπο για τους τρεις κύριους ήρωες. Ο Τραϊανός πιστεύει στους παλιούς θεούς της Ρώμης, ο Δέκεμπαλ – στον Ζαμόλξη και ο Άγιος Ανδρέας – στην Νέα Διαθήκη που έφερε ο Ιησούς Χριστός στη Γη. Ο σκοπός της άφιξης του στη Δακία είναι να πείσει τις ρωμαϊκές λεγεώνες και τους Δάκες να υιοθετήσουν την αληθινή πίστη, να πείσει τους δύο δεσπότες να πολεμήσουν με όσο δυνατόν λιγότερες θυσίες, έτσι ώστε ο νέος έθνος που θα γεννηθεί από τους δύο λαούς να είναι όσο γίνεται μεγαλύτερο.

Για τον Άγιο Ανδρέα, ο Πολιούχος του έθνους μας, βρίσκουμε κάποιες πληροφορίες στα ιερά βιβλία αλλά είναι συνοπτικές και κρυμμένες σε παραβολές, με τον τρόπο με τον οποίο είναι γραμμένη και η Άγια Γραφή. Γι' αυτό ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την Ιερά παράδοση, την λαϊκή μεγαλοφυΐα που μέσα στους αιώνες έχει διατηρήσει την μνήμη του Μαθητή του Σωτήρος που βάπτισε τους πιο μακρινούς προγόνους μας. Από αυτή την ανεξάντλητη πηγή εμπνέεται ο συγγραφέας για να μας περιγράψει τα γεγονότα και τα θαύματα που έκανε στη γη μας ο Άγιος. Ο συγγραφέας γνωρίζει σε βάθος, όχι μόνο την Ρουμανική ιερή παράδοση, αλλά και τις ιστορίες και τους θρύλους των γειτονικών λαών που έφερε στην πίστη ο Άγιος Ανδρέας, και που στο βιβλίο του τα λιώνει ξανά ως ένα πολύτιμο μέταλλο.

Mihai DOLGAN,

Ακαδημαϊκός

Γιατί Η Νύχτα του Αγίου Ανδρέα;

Το μυθιστόρημα Η Νύχτα του Αγίου Ανδρέα είναι ένα επικό, μια μνημειώδη προσπάθεια να επιστρέφει σε επικό αλλά και καλλιτεχνικό επίπεδο στους Ρουμάνους κυρίως, αλλά και σε ολόκληρο τον κόσμο, ένα αστρικό και μοναδικό μνημείο – η ζύμωση ενός λαού που δεν έχει ποτέ εκχριστιανιστεί γιατί γεννήθηκε χριστιανός, με άλλα λόγια, ασπάστηκε τον Χριστιανισμό όταν γεννήθηκε.

Ο Άγιος Ανδρέας είναι ο Πρωτόκλητος, ο πολιούχος των Ρουμάνων και των Ελλήνων. Το βιβλίο που εκδόθηκε στα τέλη του 2006, έχει ενδιαφέρον για τους χριστιανούς και από τις δύο χώρες. Παρουσιάζει την πνευματική σχέση τους πέρα από την καθημερινή ζωή. Από αυτό το μυθιστόρημα ο συγγραφέας Ion Vicol και ο συνθέτης Teodor Zgureanu δημιούργησαν το ορατόριο «Η Νύχτα του Αγίου Ανδρέα» αφιερωμένο στον Απόστολο Ανδρέα, ο οποίος έσπειρε τον Λόγο του Θεού στη Μικρά Σκυθία, στις ελληνικές πόλεις στις όχθες του Πόντου, στην Ασία και στη Μεγάλη Σκυθία.

Ο Ion Vicol είναι ένας σύγχρονος συγγραφέας από τη Βεσσαραβία που είδε το φως της ημέρας στις 12 Μάρτη του 1947 στην κωμόπολη Badicul- Moldovenesc, του νομού Cahul, Μολδαβία. Ανήκει στους μεταπολεμικούς συγγραφείς που γεννήθηκαν στη Βεσσαραβία. Δημοσιογράφος, εκδότης περιοδικού, συγγραφέας πολλών βιβλίων πεζογραφίας - όλα κατ'έξοχήν ρουμανικά – χριστιανός γεννημένος στις όχθες του Προυτ, ο Ion Vicol έχει επενδύσει πολλά χρόνια στην σοβαρή προσπάθεια να ψάχνει σε όλα τα ιστορικά έγγραφα και να μάθει τα πάντα για τους Δάκιους-Ρωμαϊκούς πολέμους, όπως αντανακλάται στους καθρέφτες των δύο παράλληλων Ιστοριών (αλλά με τις παρεμβάσεις της εποχής) της Ρώμης και της Δακίας, αλλά και για τον Απόστολο Ανδρέα ο Πρωτόκλητος του Κυρίου Ιησού, ο οποίος θα φέρει το Λόγο Του στο Δούναβη και στην Μαύρη Θάλασσα στα χρόνια ακριβώς που οι ρωμαϊκές λεγεώνες κατακτούσαν τα εδάφη του Μπουρεμπίστα και του Δέκεμπαλ και που δύο επιλεγμένα ανθρώπινα ποτάμια συγχωνευόταν σε μόνο ένα.

Θαυμαστής και μαθητής του Sadoveanu, «τον είχε ως ανένδοτη ασπίδα και καθοδηγητής πανταχού παρόν. Στο σχολείο του διδάχτηκε την αγάπη για την πατρίδα και την αγάπη της γλώσσας, εκεί έχει δημιουργήσει τα πρώτα σκίτσα και τις ιστορίες του. Ως φοιτητής, όταν οι Σοβιετικοί πολιτικοί ακτιβιστές έδιωξαν από το πανεπιστήμιο τον Πατέρα μαζί με τα αδέρφια του ο Nicolae Dabija και ο Aurelian Silvestru, κατηγορώντας τους για εθνικισμό, ο Sadoveanu τον φιλοξένησε, το πήρε χωρίς δισταγμό υπό την προστασία του. “(Dragos Vicol)

Από το μυθιστόρημα αυτό εμπνεύστηκαν ο συγγραφέας Ιόν Βίκολ και ο μουσικοσυνθέτης Θεόδωρος Ζγουρέανου, στο ορατόριο «Η Νύχτα του Αγίου Αποστόλου Ανδρέα», αφιερωμένο στον Απόστολο Ανδρέα, τον Πρωτόκλητο Μαθητή του Σωτήρα, που έσπειρε το Λόγο του Κυρίου στην Μικρά Σκυθία¹, στις ελληνικές πόλεις των ακτών του Πόντου, στην Ασία και στην Μεγάλη Σκυθία².

1) Η Μικρά Σκυθία (Scythia Minor), ήταν στην αρχαιότητα η περιοχή που περιβάλλεται από το Δούναβη βόρεια και δυτικά και τη Μαύρη Θάλασσα στα ανατολικά, που αντιστοιχεί στη σημερινή Δοβρουτσά, Δόβρουτσα ή Ντομπρουτζά (Dobrogea), με ένα μέρος στη Ρουμανία και ένα μέρος στη Βουλγαρία. (Σημ. του μετ.).

2) Η Μεγάλη Σκυθία (Scythia Major), εκτεινόταν σε απόσταση «20 ημερών με το άλογο» από τον ποταμό Δούναβη προς τα δυτικά, κατά μήκος των στεπών της σημερινής Ουκρανίας, έως το κατώτερο μέρος της λεκάνης του ποταμού Ντον. (Σημ. του μετ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

Η ΝΥΧΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Το χιόνι έπεφτε πυκνό παντού, άσπρο και αστραφτερό, σκεπάζοντας τις κοιλάδες και τους λόφους. Σαν να είχαν ανοίξει οι ουρανοί, κανένα μονοπάτι προς την κορυφή δεν διακρινόταν.

Ο ταξιδιώτης, που είχε ξεκινήσει εκείνη την ημέρα από τα χαράματα, περπατούσε αγέρωχος δίχως να νοιάζεται για τις χιονοστιβάδες που υψώνονταν μπροστά του.

Από τότε που βάρυνε ο καιρός και ο Βοριάς έβγαλε τα θηρία από τις φωλιές τους, ο Απόστολος Ανδρέας θα μπορούσε να βρει καταφύγιο μόνο σε κάποιο Δάκικο* χωριουδάκι, όπου οι ντόπιοι, κλεισμένοι στα σπίτια τους δεν ξεκολλούσαν από τις σόμπες, ή σε κάποιο ρωμαϊκό κάστρο, όπου οι στρατιώτες, ασυνήθιστοι στους Σκυθικούς χειμώνες, είχαν κάνει έγκαιρα τις προμήθειές τους σε ξύλα.

Τον Υπηρέτη του Κυρίου δεν τον φόβιζαν ο άνεμος, οι βροχές ο βοριάς, ή ο παγετός. Οι δυσκολίες του χειμώνα ήταν ανίσχυρες απέναντί του, δε γινόταν να τον ακινητοποιήσουν. Ο Κύριος είχε στείλει στον κόσμο τους μαθητές του όχι μόνο για να διδάξουν στους λαούς τη σωτηρία και τη Βασιλεία των ουρανών... Πριν αναληφθεί στον ουρανό, είχε δώσει στους μήνες του χρόνου τα ονόματα των 12 αποστόλων Του με την εντολή να κυβερνά ο καθένας τον κόσμο το μήνα που του αντιστοιχεί.

Ο Απόστολος Ανδρέας, ο Πρωτόκλητος, είχε λάβει την εντολή να κυβερνά τη Γη, με τους ανθρώπους και τα ζωντανά της, τον τελευταίο μήνα του χρόνου, αυτόν που είχε αποκαλέσει «Ούντρεα», δηλαδή Ανδρέα, Κεφαλή του χειμώνα και του είχε αναθέσει όλες τις προετοιμασίες για τον εορτασμό της Ενανθρώπισης και της Γέννησης του Κυρίου προς το τέλος αυτού του μήνα. Το πιο μεγάλο γεγονός από τη Δημιουργία του κόσμου – Natali Domine*.

Έτσι και σήμερα, που το χιόνι σκέπασε τα βουνά, ο Ανδρέας ξεκίνησε για τα χαμένα μέσα στα χιόνια χωριουδάκια, για να προστατέψει και να καθοδηγήσει τους ανθρώπους τους, τους οποίους είχε αρχίσει ήδη να αγαπά, όπως μόνον αυτός ήξερε να αγαπά τους συνανθρώπους του.

Όταν εκείνο το πρωινό είδε ο Σατανάς τον Απόστολο να ξεκινά για να βοηθήσει αυτούς που άκουγαν τον Λόγο Του, γεμάτος θυμό είπε στον εαυτό του ότι θα έκανε οτιδήποτε για να τον εμποδίσει. Γι' αυτό εξαπέλυσε στα βουνά μία χιονοθύελλα που σκέπασε τα πάντα στον ουρανό και στη γη. Και όταν είδε ότι παρ' όλα αυτά ο Απόστολος νικώντας τα εμπόδια στο δρόμο του έφτασε στο κάστρο Τοβέτα*, στην κορυφή ενός απόκρημνου βουνού, διέταξε τη χιονοθύελλα να τον παρασύρει και να τον σκεπάσει με σωρούς από χιόνι, για να μη δει ξανά το φως της ημέρας.

Ο Απόστολος που είχε μείνει όρθιος και αντιστεκόταν με ευκολία στις εναλλαγές του ανέμου, χαμογέλασε με την απερισκεψία του Σατανά επειδή

γνώριζε ότι η δύναμή του πάνω στον εχθρό ήταν τόσο μεγάλη, ώστε και με μία του λέξη μόνο, η θύελλα θα είχε σταματήσει και τα χιόνια θα είχαν παραμεριστεί. Εκείνος όμως δεν ήθελε να σπαταλήσει την χάρη του Θεού σε τέτοιες ασημαντότητες και τυλίγοντας το μανδύα γύρω από το σώμα του, συνέχισε να βαδίζει αποφασιστικά μπροστά.

Στο κάστρο Τοβέτα, όπου έφτασε το σούρουπο, ο Απόστολος πήγε στη φτωχογειτονιά των κυνηγών, σταμάτησε μπροστά σε ένα σπιτάκι που ίσα-ίσα φαινόταν από το χιόνι και χτύπησε την πόρτα. Για πολύ ώρα, ο οικοδεσπότης δεν εμφανίστηκε. Ποιος να ήταν άραγε αυτός ο επισκέπτης με τέτοιο καιρό; αναρωτήθηκε εκείνος. Όταν όμως με κάποια καθυστέρηση βγήκε στο κατώφλι και είδε τον ταξιδιώτη, τον κάλεσε στο σπίτι του και βοηθώντας τον να βγάλει τα ρούχα του, τον προσκάλεσε κοντά στη σόμπα και, σε λίγο, όταν η οικοδέσποινα έστρωσε το τραπέζι, τον κάλεσε να δειπνήσουν μαζί, ευτυχείς που είχαν κάποιον να μοιραστούν το φτωχικό τους πιάτο.

Ο Απόστολος βλέποντας την γενναιοδωρία με την οποία οι οικοδεσπότες τον δέχτηκαν στο σπίτι τους, ένιωσε την ψυχή του να πλημμυρίζει ευτυχία και γρήγορα με θλίψη. Ευτυχία γιατί παρατήρησε πάνω στο τραπέζι τους ένα σταυρό με το Άγιο Σώμα του Λυτρωτή, μαρτυρία ότι οι μαθητές του Ανδρέα και σε αυτό το χωριουδάκι είχαν βαπτίσει χριστιανούς και τους είχαν γνωρίσει την αληθινή πίστη. Αλλά και θλίψη, επειδή η μοναδική θυγατέρα αυτών των χριστιανών βρισκόταν κατάκοιτη στο διπλανό δωμάτιο και σφάδαζε στα νύχια του θανάτου.

Η οικοδέσποινα έκοψε το ψωμί σε μερίδες και αφού έβαλε ζεστή σούπα στα πιάτα, πήγε στο πίσω δωμάτιο για να φωνάξει την κόρη της στο τραπέζι. Όμως εκείνη, εξαιρετικά αδύναμη, δε μπορούσε να σηκωθεί από το κρεβάτι και γι' αυτό η μητέρα της, πήρε τη σούπα της και αφήνοντας τους άνδρες να δειπνήσουν μόνοι τους, επέστρεψε να ταΐσει την κόρη της.

Σύντομα, η ζεστασιά του σπιτιού, η μυρωδάτη σούπα, έκαναν τον Απόστολο να ξεχάσει τις δυσκολίες που είχε αντιμετωπίσει στη διάρκεια της μέρας. Αλλά δε μπορούσε να χαρεί την καλοσύνη των οικοδεσποτών, νιώθοντας τους πόνους της κοπέλας στο διπλανό δωμάτιο που του ράγιζαν την καρδιά. Ήρεμα, δίχως να δείξει ότι ξέρει κάτι για την αρρώστια της κοπέλας, ρώτησε τον πατέρα τι της είχε συμβεί κ' εκείνος, μη γνωρίζοντας ποιος ήταν ο ταξιδιώτης που φιλοξενούσαν, αποφάσισε να κρύψει την αλήθεια.

-Το καημένο το κορίτσι, είπε κομπιάζοντας, το πήρα στο βουνό για να φέρουμε ένα κάρο με ξύλα, και κρύωσε!

Ο Απόστολος, βέβαιος ότι ο πατέρας φοβόταν να του πει την αλήθεια, σώπασε. Ήξερε ότι για να μαρτυρήσει μόνος του τις αμαρτίες του ο άνθρωπος έπρεπε πρώτα να του κερδίσει την εμπιστοσύνη.

Η κοπέλα, που είχε τσιμπήσει κάτι από το φαγητό σαν πουλάκι, κοιμήθηκε και η μητέρα της χαρούμενη που την είχαν αφήσει οι πόνοι, γύρισε στο τραπέζι να δειπνήσει και εκείνη.

Όταν κάθισαν στο τραπέζι ο άνεμος έξω είχε δυναμώσει ακόμη περισσότερο και οι οικοδεσπότες, αν και ήταν στεναχωρημένοι για την αρρώστια της κόρης τους, χαίρονταν ολόψυχα που ο γέροντας είχε φτάσει στο σπίτι τους έγκαιρα και δεν τον είχαν κατασπαράξει οι λύκοι.

Αφού έφαγαν και σηκώθηκαν από το τραπέζι, ο οικοδεσπότης γέμισε με ξύλα ακόμη μία φορά τη σόμπα και πήγαν για ύπνο. Έστρωσαν για το φιλοξενούμενο στον οντά δίπλα στη σόμπα και οι ίδιοι αποσύρθηκαν στο δωμάτιο όπου κειτόταν η κόρη τους, για να είναι δίπλα της μέχρι το πρωί.

Στη διάρκεια της νύχτας η κατάσταση της κοπέλας χειροτέρευε ακόμη περισσότερο. Το κορμί της καιγόταν από τον πυρετό, κρύος ιδρώτας την πλημμύριζε και τα βογγητά της δε σταματούσαν ούτε λεπτό.

Εκείνη τη νύχτα ούτε ο Απόστολος του Ιησού που είχε μπει στο σπίτι τους, δε μπόρεσε να βρει ησυχία του. Γονατιστός μπροστά στο σταυρό προς τον ανατολικό τοίχο, προσευχόταν στον Κύριο να απαλύνει τους πόνους του κοριτσιού και να την αφήσει να ξεκουραστεί ειρηνικά.

Ξημερώματα πια, όταν ο πατέρας του κοριτσιού είδε το παιδί του να κοιμάται με το πρόσωπο ήσυχο και ξεκούραστο, σηκώθηκε από το κρεβάτι και βγήκε έξω. Η θεομηνία είχε πια κοπάσει και ο πατέρας βάζοντας το ταλαγάνι¹, πήρε το τόξο και τη φαρέτρα με τα βέλη και θέλησε να φύγει για κυνήγι. Τις τελευταίες μέρες, από τότε που είχε ξεκινήσει ο χιονοστρόβιλος, δεν είχε περάσει από τις παγίδες που είχε βάλει στο λόφο. Ο Απόστολος, βλέποντας τον πατέρα έτοιμο για κυνήγι και γνωρίζοντας ότι οι οικοδεσπότες δεν είχαν πια τίποτα για φαγητό, τον παρακάλεσε να τον πάρει μαζί του στο δάσος. Έτσι, μ' ένα παλιό τόξο που του βρήκε ο κυνηγός, ξεκίνησαν και οι δυο τους για το βουνό.

Μάταια όμως πήραν μαζί τους τόσα βέλη. Μόλις έφτασαν στο δάσος είδαν τις παγίδες γεμάτες και μάλιστα όχι μόνο με κουνέλια. Σε μία μάλιστα, είχε πιαστεί ένα μικρό ζαρκάδι, που το πήραν στο σπίτι για να χαρεί το άρρωστο κορίτσι.

Στη διάρκεια της βραδιάς, όταν κάθισαν και πάλι στο τραπέζι και αφού η οικοδέσποινα τους άφησε, πηγαίνοντας στο διπλανό δωμάτιο για να ταΐσει την κόρη της, ο Απόστολος του Ιησού ρώτησε ξανά τον οικοδεσπότη:

- Χριστιανέ, σε ρωτώ και πάλι, για πιο λόγο έπεσε το κορίτσι σας στο κρεβάτι;

Το θάρρος με το οποίο τον ρώτησε ο γέροντας για την αρρώστια της κόρης τους, το ραβδί του με το σταυρό στην κορυφή, που δεν το εγκατέλειπε ούτε στιγμή, τα πλούσια θηράματα αυτής της μέρας, που ποτέ δεν είχε ξαναδεί, τον κλόνισαν.

Ήταν βέβαιος ότι ο γέροντας που τους είχε χτυπήσει την πόρτα με τέτοιο καιρό, δεν ήταν ένας συνηθισμένος άνθρωπος αλλά είχε το χάρισμα να εισχωρεί και να γνωρίζει τις πιο κρυφές σκέψεις του ανθρώπου. Γι' αυτό, νοιώθοντας ότι είχε ανακαλύψει το ψέμα του, του απάντησε με τα μάγουλα κόκκινα από ντροπή.

- Πατέρα, δεν είναι αλήθεια ότι πήρα την κόρη μου στο βουνό για ξύλα...

Ο Απόστολος, βλέποντας την ταπεινοφροσύνη με την οποία η πονεμένη ψυχή ομολογούσε την αμαρτία, του απάντησε.

- Από εδώ και πέρα να προσκυνάς τον Κύριο όχι μόνο στην ψυχή, αλλά και στην αλήθεια. Γιατί ο Σωτήρας μας έρχεται βοηθός μας αν έχουμε καθαρή καρδιά.

Κι ο οικοδεσπότης, νοιώθοντας ελαφριά την ψυχή του από τη μεγάλη συμφορά, του διηγήθηκε την ιστορία της κόρης του.

- Πέρσι, ανέβηκα με την οικογένεια μου στην Ποϊάνα Μουιέρι^{*}, στη Νέδεια, στη μεγάλη γιορτή των βοσκών απ' όλα τα γύρω βουνά.

Είχε μαζευτεί εκεί κόσμος από τα κοντινά και τα μακρινά κάστρα. Είχαν έρθει οι βιολιστές και οργανοπαίχτες με νταούλια και φλογέρες, να παίξουν για τα παλικάρια και τις κοπελιές που θα χόρευαν την «ζντρόαμπα»^{*} και οι βοσκοί από τις γύρω στάνες με κασέρι που είχαν ετοιμάσει για τις μέρες της Νέδειας. Η γιορτή ξεκίνησε το χάραμα και κράτησε μέχρι αργά τη νύχτα. Στο τέλος ο καθένας έλαβε δώρο μία νταμιτζάνα για νερό και μία πετσέτα. Εμείς μείναμε στη γιορτή μέχρι τη δύση του ηλίου και μετά γυρίσαμε σπίτι. Ο Πέτρος, ο γιος του Μεγάλου Ιερέα, εκείνη την ημέρα χόρευε με τη Μέδα, τη κόρη μας. Του άρεσε και δεν την αποχωρίστηκε ούτε στιγμή. Ύστερα από μερικές μέρες, ήρθε και της ζήτησε να λογοδοθούν.

Εγώ και η μητέρα της δεν εναντιωθήκαμε, γιατί ο Πέτρος είναι ο πιο πλούσιος νέος του κάστρου και εμείς είμαστε φτωχοί και δίνοντάς την σ' αυτόν, θα είχαμε γλυτώσει για πάντα από τη φτώχεια.

Αντίθετα, στη Μέδα δεν άρεσε ο γιος του Μεγάλου Ιερέα. Ήταν πολύ μεγάλος γι' αυτήν, ήταν παντρεμένος ξανά και όταν οι μαθητές του Αποστόλου Ανδρέα ήρθαν να μας εκχριστιανίσουν, αυτός όχι μόνον είχε αρνηθεί να βαπτιστεί, αλλά και όσους δέχονταν τον καινούργιο Νόμο, τους κυνήγησε, τους χτύπησε και τους έριξε στη φυλακή. Όμως εμείς βλέποντας ότι πετούσε την τύχη της, την υποχρεώσαμε να λογοδοθεί με τον Πέτρος. Οι νέοι αρραβωνιάστηκαν και χάρισαν ο ένας στον άλλον βέρες και από τότε, παρ' όλο που έμεινε ο καθένας στο σπίτι του, πάνε παντού μαζί.

Τώρα, έκλεισε πια ένας χρόνος από τότε που είναι λογοδοσμένοι και ο Πέτρος μας ζητάει να κάνουμε γάμο. Όμως, η Μέδα λέει ότι ο νεαρός δεν της αρέσει και δε θέλει να τον ακολουθήσει. Εμείς δεν ξέρουμε τι να κάνουμε. Να την αφήσουμε να ζήσει στη φτώχεια μας ή να την παντρέψουμε με τον Πέτρος που τα έχει όλα;

Ο Απόστολος του Κυρίου είχε ανεβεί στα βουνά με μια τέτοια θεομηνία για να σώσει από τη σκλαβιά του Σατανά αυτή την κοπέλα. Και βλέποντας την καρδιά αυτού του χριστιανού γεμάτη αμφιβολίες και έτοιμη να διαπράξει ένα τόσο μεγάλο αμάρτημα, μόνο και μόνο για να «προκόψει» η θυγατέρα του, του είπε με αυστηρότητα

- Σε καμία περίπτωση να μην ξαναστείλετε την κόρη σας σ' έναν ειδωλολάτρη. Ποτέ ξανά μην την υποχρεώσετε να ζήσει με έναν άπιστο! Καλύτερα να τη στείλετε στο θάνατο παρά να την αναγκάσετε να συντροφεύει έναν αχρείο.

1) επανωφόρι από δέρμα προβάτου

Η αυθόρμητη αυτή κραυγή από την ψυχή του γέροντα και ο αποφασιστικός τόνος της φωνής του, σαν να ζύπνησαν τον πατέρα από εφιάλτη. Λες και ένας κεραυνός, μία αστραπή από τον ουρανό, του φώτισαν την ψυχή του.

Ακόμα και αφού σηκώθηκαν, ο Απόστολος συνέχισε να επιπλήττει ακόμη πιο αυστηρά τον εν Χριστώ αδελφό του.

- Γιατί θέλεις να βάλεις αυτή την παρθένα του Ιησού στο ζυγό ενός άπιστου; Πώς μπορείς να ενώσεις την αγνότητα με την απιστία; Πώς μπορείς να συνταιριάξεις το φως με το σκοτάδι; Ο Θεός δε θα επιτρέψει ποτέ αυτή η λυτρωμένη ψυχή να ζήσει μ' έναν άνδρα αλύτρωτο και είναι Εκείνος που δε θα ευλογήσει ποτέ αυτή την ένωση!

Ο θυμός του Αποστόλου δεν κράτησε πολύ. Οι γονείς της κοπέλας, καταλαβαίνοντας την αμαρτία που ήταν έτοιμοι να διαπράξουν, έπεσαν γονατιστοί μπροστά στο σταυρό ευχαριστώντας το Σωτήρα, που τους έστειλε αυτόν τον Γέροντα να τους εμποδίσει να στείλουν τη θυγατέρα τους στη φωτιά της κόλασης.

Ο Απόστολος, για να τους ζωντανέψει την ελπίδα για τη ζωή, τους μίλησε ξανά, αυτή τη φορά με απαλή και συγκαταβατική φωνή.

- Τέκνα μου, μη χάνετε ποτέ την ελπίδα σας στο Θεό. Πόσο καλά θα κάνετε που δε θα ενώσετε την κόρη σας με αυτό το δόλιο νεαρό, ούτε το Ιερό Τέμπλο με τα είδωλα!

Εν το μεταξύ, το κορίτσι ξύπνησε και τα βογγητά της γέμισαν πάλι το σπίτι. Οι γονείς, καταλαβαίνοντας την πολύ μεγάλη δύναμη του ταξιδιώτη, τον παρακάλεσαν ταπεινά.

- Πατέρα, δε θα παρακούσουμε ποτέ την Εντολή Εκείνου που σταυρώθηκε για μας. Για τίποτα στον κόσμο δε θα δώσουμε την κόρη μας σ' έναν άπιστο. Αλλά σε παρακαλούμε, σώσε την από την αρρώστια. Αν πεθάνει, δεν έχουμε λόγο να ζούμε άλλο.

Ο Απόστολος, κοιτάζοντάς τους με πραότητα, τους είπε.

- Τέκνα μου, ανάγκη του γιατρού δεν έχει ο υγιής, αλλά ο άρρωστος και η κόρη σας είναι πιο υγιής από όλους τους υγιείς. Ο δαίμων του πλουτισμού φώλιασε μέσα στην ψυχή σας.

Και, ύστερα από μία προσευχή προς τον Κύριο για να τον βοηθήσει να διώξει από τις ψυχές τους το πονηρό πνεύμα, ακούμπησε τα χέρια του στα κεφάλια τους και με στεντόρεια φωνή, είπε:

- Εσείς, φριχτοί δαίμονες, βγείτε έξω από τα σώματα αυτών των ανθρώπων και εξαφανιστείτε στο «πυρ της κολάσεως»!

Εκείνη τη στιγμή, ακούστηκε ένα τρομακτικό σφύριγμα και τα πονηρά πνεύματα βγαίνοντας από τα σώματα των ανθρώπων, χάθηκαν έξω στη θύελλα.

Έπειτα, για να βασιλέψει στο σπίτι η απόλυτη ευτυχία, ζήτησε από τους γονείς να μείνουν έξω, ενώ εκείνος πήγε στο πίσω δωμάτιο, να εξετάσει την κόρη τους. Η καημένη η κοπέλα, υποχρεωμένη να λογοδοθεί με έναν αφόρητο άνδρα, είχε γίνει σκιά του εαυτού της. Τα μεγάλα μάτια της ήταν βαθουλωμένα στο αδύνατο πρόσωπό της, τα χείλη της χλωμά, με συνεχείς

συσπάσεις. Ο Απόστολος Ανδρέας, αφού προσευχήθηκε προς τον Κύριο για την υγεία της, ακούμπησε το χέρι του στο κεφάλι της. Η κοπέλα, ελεύθερη από το βάρος που κουβαλούσε στην ψυχή της, του χαμογέλασε με ευγνωμοσύνη και ύστερα έπεσε σε ένα βαθύ, αναρρωτικό ύπνο.

Ο Απόστολος σηκώθηκε από δίπλα της, πήγε προς τους γονείς της και είπε:

- Η κόρη σας είναι υγιής, αλλά πολύ αδύναμη. Ας την αφήσουμε να κοιμηθεί και αύριο τα ξημερώματα θα τρέχει σαν αρνάκι.

Η Μέδα, μαθαίνοντας ότι οι γονείς της δεν θα την υποχρέωναν πια να παντρευτεί τον Πέτρου, έγινε πάλι χαρούμενη και γεμάτη ζωή. Όμως, η χαρά της δεν κράτησε πολύ και σύντομα το χαμόγελο έσβησε από το πρόσωπό της.

Ο Πέτρου, ο γιος του Μεγάλου Ιερέα, βλέποντας ότι περνούσαν οι μέρες, τρελός από πόθο για τη μνηστή του, αποφάσισε να έρθει να τη ζητήσει σε γάμο. Έτσι, ανεβαίνοντας στα έλκηθρα μαζί με τους φίλους του, έφτασε στο σπίτι του κυνηγού. Όμως, αυτή τη φορά οι γονείς της Μέδας δεν τον προσκάλεσαν ούτε στην αυλή και ο Απόστολος Ανδρέας, βλέποντας με πόσο θράσος ήθελε ο Πέτρου να πάρει την παρθένα στο σπίτι του, του είπε.

- Πέτρου, ξέρεις ότι η Μέδα βαπτίστηκε στον Ιησού, ότι είναι χριστιανή και ότι ο γάμος με μία χριστιανή απαιτεί να εκπληρώνεις περισσότερες εντολές;

- Και ποιες είναι αυτές; ρώτησε υποτιμητικά ο νεαρός.

- Πρώτον, μία χριστιανή δεν μπορεί να ενωθεί παρά μόνο μ' έναν χριστιανό, τον προειδοποίησε ο Απόστολος.

Ο Πέτρου χαμογέλασε στο άκουσμα αυτής της εντολής. Παρ' όλο που ο πατέρας του ήταν Μέγας Ιερέας, αυτός ποτέ δεν ήταν οπαδός του Ζαμόλξη Ζάμολξη. (θεότητα των Δάκων) Ειδικά από τότε που είχε ξεκινήσει ο πόλεμος, δεν πίστευε κανέναν και τίποτα. Θα μπορούσε να βαπτιστεί οποιαδήποτε στιγμή εάν οι γονείς της Μέδας τού το ζητούσαν. Έτσι, απάντησε αδιάφορα.

- Εάν ο Ιησούς, τον οποίον προσκυνά η μνηστή μου, μου ζητάει να γίνω χριστιανός, θα γίνω ευχαρίστως.

- Αλλά, ο καινούργιος Νόμος ζητάει ακόμη από αυτούς που ένωσαν τις καρδιές τους να μην χωρίσουν μέχρι το θάνατο, ό,τι και αν συμβεί.

Αυτή η εντολή θύμωσε τον Πέτρου. Πώς ήταν δυνατόν κάτι τέτοιο; Αυτός ο Ιησούς χτυπούσε δίχως έλεος τους νόμους της χώρας. Ο Ζάμολξης έλεγε ότι ο άνδρας μπορεί να διώξει τη σύζυγο εάν τον απατήσει με άλλον άνδρα, ή εάν η γυναίκα ήταν στείρα και δεν μπορούσε να του εξασφαλίσει απογόνους.

Η αλήθεια ήταν, ότι και στην πρώτη, και στη δεύτερη περίπτωση, όλα εξαρτιόνταν από τα πλούτη. Εάν οι σύζυγοι ήταν πλούσιες, οι άνδρες έκλειναν τα μάτια στις σχέσεις τους με άλλους άνδρες, δεν τις έδιωχναν από το σπίτι και εξακολουθούσαν να ζουν μαζί τους. Στη δεύτερη πάλι περίπτωση, όταν οι σύζυγοι ήταν στείρες αλλά πλούσιες, για να διατηρήσουν την

οικογένεια, διάλεξαν οι ίδιες για τους άνδρες τους μία νεαρή υπηρέτρια, για να φέρει στον κόσμο ένα παιδί που τελικά θα ανήκε στην οικοδέσποινα ενώ η υπηρέτρια θα συνέχιζε να κρατά την προηγούμενη ταπεινή της θέση. Οι νόμοι δεν ήταν φτιαγμένοι για τις φτωχές οικογένειες, τον «κουτό» λαό. Μόνο στα χαμηλότερα στρώματα έδιωχναν τις γυναίκες που απατούσαν τους άντρες τους, όπως και εκείνες που δεν έκαναν παιδιά.

Και ο Πέτρος, ξέροντας ότι θα μπορούσε να παραβεί στα κρυφά αυτήν την εντολή, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το πιο επιδέξιο όπλο του διαβόλου, το ψέμα.

-Είμαι έτοιμος να τηρήσω μέχρι το θάνατο και αυτήν την εντολή, είπε ψευδώς.

Αλλά, ο Απόστολος του Ιησού, που γνώριζε τις κρυφές σκέψεις του νεαρού, συνέχισε ακόμη πιο αποφασιστικά.

-Τέλος, αυτοί που θέλουν να ακολουθήσουν το χριστιανικό γάμο, θα πρέπει να μην έχουν καμία εξωσυζυγική σχέση και να ικανοποιούν τις επιθυμίες τους μόνο με τη γυναίκα τους !

Ο Πέτρος έμεινε άναυδος στο άκουσμα αυτής της εντολής. Αυτό που του ζητούσε ο Ιησούς ήταν ένα έγκλημα εναντίον της ανθρώπινης φύσης. Ούτε ο Ζάμολξης δεν τους επέτρεπε εξωσυζυγικές σχέσεις, αλλά στο πέραςμα των αιώνων αυτός ο νόμος είχε καταστρατηγηθεί από όλους παντού. Ο άνθρωπος, όσο αποφασισμένος και αν ήταν να ξεριζώσει αυτό το αμάρτημα από το σώμα του, δεν τα είχε καταφέρει.

Ο προφήτης συνέχισε με αμείλικτη τώρα αυστηρότητα:

- Από όσους παντρεύονται, ο Ιησούς ζητάει αγνότητα. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος να πλησιάσει κανείς το Σωτήρα, παρά μόνο με αγνότητα και για να είμαστε αγνοί θα πρέπει να τιθασεύουμε κάθε επιθυμία του σώματος προερχόμενη από αυτό τον κόσμο. Το σώμα είναι ο μεγαλύτερος εχθρός της ψυχής και εμείς πρέπει να του καταστείλουμε κάθε επιθυμία που μπορεί να το βεβηλώσει.

Ο Ιησούς μας υπέδειξε.: « Εγώ δέ λέγω υμίν ότι πας ό βλέπων γυναίκα πρός τό έπιθυμήσαι αυτήν ήδη έμοιχευσεν αυτήν έν τη καρδιά αυτού²» .

Ο γιός του Μεγάλου Ιερέα , που ήθελε με κάθε κόστος τίμημα να πάρει τη Μέδα στο σπίτι του, απάντησε και πάλι με ψέμα.

-Πατέρα, δέχομαι να εκπληρώσω όλες τις εντολές που μας ζητάει ο Ιησούς, αρκεί να πάρω τη Μέδα γυναίκα μου.

Αυτά τα τρυφερά λόγια που ο Πέτρος πρόφερε με παλλόμενη από συναίσθημα φωνή, συγκίνησαν τον Απόστολο. Ο νεαρός φάνηκε ότι είχε ξεχάσει την υπεροψία με την οποία είχε έρθει να ζητήσει την κοπέλα και ήταν έτοιμος να άρει τον ίδιο σταυρό με την μνηστή του. Ο Απόστολος σηκώνοντας το βλέμμα του προς αυτόν, του είπε:

-Πέτρος, για να γίνεις ένας αληθινός χριστιανός, χρειάζεται κάτι ακόμα: πούλησε τα πλούτη σου και

μοίρασε τα λεφτά που θα συγκεντρώσεις στους φτωχούς. Ύστερα έλα να παντρευτείς αυτή την κόρη του Ιησού.

Εάν ο Απόστολος ήξερε ότι η Μέδα αγαπούσε τον Πέτρος, θα του έδινε και τη δύναμη να εγκαταλείψει τα πλούτη για να την παντρευτεί. Αλλά δεν ήθελε να προσφέρει αυτήν τη δωρεά του Θεού σ' αυτόν τον άρπαγα υποκριτή. Ο γιός του Μεγάλου Ιερέα, εάν ήθελε να παντρευτεί τη Μέδα, θα έπρεπε να παραιτηθεί οικιοθελώς από τα πλούτη για να κερδίσει την καρδιά της κοπέλας.

Ο Απόστολος άφησε το νεαρό να κάνει μόνος του αυτή την κίνηση, με την ορμητικότητα και τον ενθουσιασμό της αγάπης, που θα μπορούσε και να τον απελευθερώσει για πάντα από τη δουλεία του Σατανά. Εκείνος όμως δεν ακολούθησε. Ανέβηκε στο έλκηθρο και γύρισε στο σπίτι του, βάζοντας σε υψηλότερη θέση τα πλούτη από την ευτυχία.

Ύστερα από αυτό τίποτε δεν τάραζε πια την ψυχή της κοπέλας. Μετά το χωρισμό από τον πρώην μνηστήρα της έγινε η πιο δραστήρια μαθήτρια του σωτήρα της. Κάθε βράδυ, άκουγε τις ιστορίες του για τη ζωή και το θάνατο του Ιησού και την ημέρα επισκεπτόταν μαζί του τους γέρους και τους αρρώστους.

Οι γονείς της, βλέποντας με πόση αγάπη ακολουθούσε τη διδασκαλία του Κυρίου, στην αρχή η καρδιά τους γέμιζε από χαρά. Όμως, παρατηρώντας ότι η κόρη τους είχε γίνει τόσο απόμακρη που είχε σχεδόν ξεχάσει τις κοπέλες και τα παλικάρια του κάστρου, ύστερα από κάποιο καιρό άρχισαν όλο και πιο επίμονα, να την παροτρύνουν να πάει να διασκεδάσει μαζί τους.

Ένα βράδυ, όταν γύρισαν από τη γειτονική σπηλιά την οποία οι χριστιανοί είχαν διαμορφώσει σε εκκλησία και βλέποντας ότι ο χειμώνας χειροτέρευε, ο Απόστολος είπε στην κοπέλα:

- Κόρη μου, φοβάμαι ότι αυτή τη χρονιά θα έχουμε μακρύ και βαρύ χειμώνα που θα μας φέρει πολλές συμφορές.

-Τι μας νοιάζει εμάς όταν έχουμε απ' όλα στην αποθήκη και τα ξύλα δε μας λείπουν; τον ησύχασε εκείνη.

Ο Απόστολος συνέχισε.

- Κάτι άλλο είχα στο νου μου. Ο σατανάς έβαλε τον τελευταίο μήνα του χρόνου κάτω από την δύναμη των λύκων και των βρικολάκων και σύντομα, αγέλες λύκων και καλικάντζαρων θα ορμήσουν στα χωριά. Και για τους λύκους μπορούμε να μην ανησυχούμε, την καθησύχασε αυτός, γιατί θα τους δέσω τα στόματα και θα τους επιτρέπω να σπαράξουν μόνο τα κοπάδια εκείνων που αμάρτησαν κάνοντας κακό στον πλησίον τους. Πιο δύσκολο όμως θα είναι να σταματήσουμε τις αγέλες των φαντασμάτων, της είπε με λύπη.

- Μα ποια είναι τα φαντάσματα; ρώτησε με περιέργεια η κοπέλα.

Είναι τα πνεύματα του Σατανά που έχουν ανθρώπινο πρόσωπο και ζουν ανάμεσα στους ανθρώπους. Γεννήθηκαν από ένα προγονικό ασυγχώρητο αμάρτημα και έχουν ένα σωρό σωματικά και ψυχικά ελαττώματα· φορούν σκούφο, έχουν δυνατούς κυνόδοντες, κόκκινα μάτια και πόδια με οπλές. Δεν μπορεί κανείς να τους

2) «Αλλά εγώ σας λέω, ότι καθένας που βλέπει γυναίκα, με σκοπό να την επιθυμήσει, ήδη διέπραξε μοιχεία με αυτή μέσα στην στην καρδιά του. »

εμπιστευτεί, επειδή λένε ψέματα, απατούν, κλέβουν και ψευδορκούν. Τους χαρακτηρίζει μία άγρια θηριωδία και τους αρέσει να βασανίζουν και να σκοτώνουν τα ζώα. Υπάρχουν ζωντανά και νεκρά φαντάσματα. Τη νύχτα, μετά από το πρώτο λάλημα του κόκορα, βγαίνει η ψυχή από το στόμα στα ζωντανά φαντάσματα και σαν σκιές, γυρνάνε στον κόσμο. Στο τρίτο κάλεσμα του κόκορα γυρίζουν στο σώμα και την επόμενη μέρα ο άνθρωπος δε θυμάται τίποτα. Τα νεκρά φαντάσματα κάποτε υπήρξαν ζωντανοί αλλά όταν πέθαναν δεν τους αγίασε κανείς· γι' αυτό βγαίνουν τη νύχτα από τον τάφο και επιστρέφουν στους τόπους που έζησαν.

Την πρώτη νύχτα του χειμώνα τα ζωντανά και τα νεκρά φαντάσματα μαζεύονται σε ρυπαρά μέρη, στα σταυροδρόμια, στους γκρεμούς, στις γέφυρες, εκεί που γίνονται όλων των ειδών τα εγκλήματα, γι' αυτό εκεί δε φυτρώνει ούτε χορτάρι. Τότε επιλέγουν τον άρχοντα για την επόμενη χρονιά και σκαρώνουν κάθε κακό εναντίον των ανθρώπων και πετώντας πάνω απ' τα χωριά και τις κωμοπόλεις ανεβασμένοι σε σκούπες και ραβδιά, ζητούν να πιουν το αίμα των ζωντανών, να αφαιρέσουν τη δύναμη των ανδρών, να κλέψουν το γάλα των ζώων.

Στο άκουσμα των συμφορών που προκαλούν στους ανθρώπους τα φαντάσματα, η κοπέλα έπεσε στην αγκαλιά του Αποστόλου ψάχνοντας για προστασία και γνωρίζοντας τη μεγάλη δύναμη που είχε ο Απόστολος από το Σωτήρα, του είπε:

- Εσύ που έχεις τη δύναμη να επιβληθείς στους λύκους και στα φαντάσματα, γιατί δεν δε μας βοηθάς να τα διώξουμε από τα χωριά μας;

Ο Απόστολος που ήθελε να διδάξει τους ανθρώπους να προστατεύονται μόνοι τους από τα πνεύματα του Σατανά, της απάντησε:

- Επειδή είμαι γέρος και δεν έχω πια δυνάμεις για ν' ανεβαίνω στους απόμερους οικισμούς που είναι σκορπισμένοι στα βουνά και επειδή ούτε ξέρω πόσο καιρό ακόμη θα με αφήσει ο Κύριος στη γη, όταν θα ορμήσουν πάνω σας, θέλω μόνοι σας να διώξετε τα ακάθαρτα πνεύματα.

- Μα, με ποιον τρόπο; ρώτησε με περιέργεια η κοπέλα.

- Πολύ απλά! Με τη βοήθεια του σκόρδου που τη μυρωδιά του τα πνεύματα του σατανά τη φοβούνται, όπως τον καπνό από το θυμιάμα. Γι' αυτό, τη νύχτα που θα επιτρέψει ο σατανάς στους λύκους και στα φαντάσματα να ορμήσουν στα χωριά σας, υποδεχτείτε τις αγέλες τους με σκόρδα.

- Καλά που μας είπες τι να κάνουμε, πάτερ Ανδρέα· από τώρα και στο εξής θα διώχνουμε με σκόρδο τα πνεύματα του Σατανά από τα χωριά μας, τον βεβαίωσε η κοπέλα.

Ο Απόστολος, που ήθελε να συγκεντρωθούν εκείνη την νύχτα σε ένα μέρος όλοι οι νέοι χριστιανοί του κάστρου, της είπε αστειευόμενος:

- Να ξέρεις ότι δεν είναι όλα το σκόρδο καλά, αλλά μόνο τα κλεμμένα από τα παλικάρια.

- Τέτοιο καιρό, από ποιον να κλέψουν σκόρδο τα παλικάρια; τον ρώτησε στενοχωρημένη.

- Από νοικοκυραίους που έχουν παρθένες στο

σπίτι, τη συμβούλεψε ο Απόστολος. Αυτή τη νύχτα όλες οι παρθένες πρέπει να συγκεντρωθούν στο σπίτι μίας από αυτές και να κρύψουν στο μεγάλο σπίτι ένα κεφάλι σκόρδο και που όταν έρθουν οι νεαροί, που θα πρέπει να ψάξουν στο σπίτι μέχρι να το βρουν. Κατόπιν, σπάζοντας τα μεσάνυχτα το σκόρδο, θα πρέπει να περάσουν από όλα τα σπίτια και ν' αλείψουν μ' αυτό τα χερούλια από τις πόρτες, το σταυρό από τα παράθυρα, τις κλειδαριές, τα κέρατα των ζώων, ώστε όταν οι λύκοι και τα φαντάσματα μυρίσουν το σκόρδο, να μην πλησιάσουν ξανά στα σπίτια σας έναν ολόκληρο χρόνο.

Η Μέδα, ακούγοντας ότι οι χωρικοί μπορούσαν να προστατέψουν μόνοι τους τα σπίτια τους από τα κακά πνεύματα, παρακάλεσε τους γονείς της να την αφήσουν να οργανώσει στο σπίτι τους το πανηγύρι του σκόρδου, αλλά αποφάσισε να μην πει ούτε λέξη στις φίλες της μέχρι εκείνη τη νύχτα.

Την επόμενη όμως ημέρα, όταν βρέθηκε μαζί τους στην εκκλησία δεν μπόρεσε να κρατηθεί και τους ομολόγησε το μυστικό που είχε μάθει από τον Απόστολο Ανδρέα και την απόφασή της να τις προσκαλέσει εκείνη τη νύχτα στο σπίτι της μαζί με τους νεαρούς με τους οποίους ήταν ερωτευμένες.

Μετά από μερικές μέρες και νύχτες πήρε την απόφαση να προσκαλέσει στο πανηγύρι και τον Σάνδρο, ένα όμορφο και γεροδεμένο παλικάρι, που της είχε αγγίξει την καρδιά.

Εκείνο το βράδυ, τα κορίτσια ήρθαν στη Μέδα πριν την δύση του ηλίου και βόηθησαν τη φίλη τους να ανάψει τη φωτιά στη σόμπα, να καθαρίσει και να ποτίσει τα λουλούδια στο σπίτι. Μόλις νύχτωσε πήραν ένα μάτσο σκόρδα, τα έβαλαν σε ένα κεντημένο μαντίλι και τα έκρυσαν πάνω στη σόμπα στο πίσω δωμάτιο. Όταν η Μέδα έβαλε δίπλα ένα μάτσο βασιλικό, ένα σταμνάκι με κρασί και μερικά κουλουράκια, έβαλαν όλες τα γέλια με νόημα... και μετά γύρισαν κοντά στη σόμπα και περίμεναν τα παλικάρια.

Σε λίγο ακούστηκαν τα σκυλιά που γαύγιζαν και στην πόρτα του σπιτιού εμφανίστηκαν τα παλικάρια που ήταν καλεσμένα στο «σκόρδο». Η Μέδα τούς κάλεσε να περάσουν μέσα και να καθίσουν στο καθιστικό, δίπλα στα κορίτσια με τα κόκκινα από τη ντροπή μάγουλα. Αμέσως δημιουργήθηκε μία ευχάριστη ατμόσφαιρα· άρχισαν μάλιστα να κάνουν διάφορα αστεία μεταξύ τους.

Η Μέδα μπήκε πρώτη στο σπίτι για να φυλάξει τα σκόρδα, αφήνοντας τους προσκεκλημένους έξω και πίσω της ακολούθησε ο Σάνδρος. Ντροπαλός, σταμάτησε κι έμεινε ακίνητος σαν πέτρινο άγαλμα μπροστά στην είσοδο, χωρίς να τολμά να προχωρήσει. Τα άλλα αγόρια τον έσπρωξαν από πίσω και ο νεαρός βρέθηκε μέσα στο σπίτι μόνος του με την κοπέλα. Μόλις έφτασε δίπλα της στο καθιστικό, εξαφανίστηκε ο φόβος του και παίρνοντας τα χέρια της ανάμεσα στα δικά του, την κοίταξε με τρυφερότητα και της φανέρωσε πόσο μεγάλη ήταν η αγάπη του γι' αυτήν. Και αφού η ψυχή του ξαλάφρωσε από το μυστικό, άρχισε να ψάχνει το σκόρδο μέσα στο σπίτι. Η «φύλακας» όμως με το φόβο ότι ο νεαρός θα ανακάλυπτε πού ήταν το σκόρδο, φώναζε τις άλλες κοπέλες να μουν μέσα για βοήθεια κι όλες μαζί έσπρωξαν το Σάνδρο έξω.

Ύστερα, η μία πίσω από την άλλη, οι κοπέλες μπήκαν στο μεγάλο σπίτι για να φυλάξουν το σκόρδο και ακολουθούσαν τα αγόρια που ήταν καλεσμένα στο παιχνίδι. Κι επαναλαμβανόταν το ίδιο, δηλαδή, οι νεαροί πρώτα φανέρωναν την αγάπη τους και μετά άρχιζαν να ψάχνουν το σκόρδο ενώ οι κοπέλες φώναζαν τις άλλες για «βοήθεια».

Εκείνη τη νύχτα, μέχρι που ακούστηκε τα μεσάνυχτα το λάλημα των πετεινών, οι κοπέλες έμπαιναν στο μεγάλο σπίτι για να φυλάξουν το σκόρδο και τα αγόρια τις ακολουθούσαν για να τις φιλήσουν.

Σε μία στιγμή, η Μέδα ψιθύρισε στο Σάνδρο ότι το σκόρδο βρίσκεται πάνω στη σόμπα. Όταν αυτός βγήκε έξω με το σκόρδο μέσα σε χειροκροτήματα, εμφανίστηκε και η οικοδέσποινα πίσω του με το μάτσο το βασιλικό στο χέρι και άρχισε να μοιράζει στον καθένα ένα κλωνάρι. Κατόπιν έφερε από μέσα τα περασμένα στην κορδελίτσα κουλουράκια και το σταμνάκι με το κρασί και τους προσκάλεσε στο τραπέζι.

Μετά τη γιορτή οι νεαροί έσπασαν το σκόρδο σε έναν πήλινο κεσεδάκι και βγαίνοντας έξω άλειψαν τα παράθυρα, τις πόρτες και τις αυλόπορτες του σπιτιού, φωνάζοντας στα φαντάσματα και στους λύκους να μην πλησιάσουν άλλο στο σπίτι της οικοδέσποινας.

Μετά ξεκίνησαν κι έκρυψαν τη νύχτα το «σκόρδο» και στα σπίτια των άλλων κοριτσιών και νεαρών, κι έγιναν όλα όπως στο σπίτι της Μέδας. Τα ξημερώματα κουρασμένοι και άπνοιοι, αλλά ευτυχισμένοι όπως ποτέ, γύρισαν στα σπίτια τους να ξεκουραστούν. Τα κορίτσια, βάζοντας κάτω από το μαξιλάρι το βασιλικό που τους είχε δώσει η Μέδα, πήγαν για ύπνο αφού προσευχήθηκαν στον Απόστολο να τους φανερώσει στα όνειρά τους αυτούς που ήταν γραφτό να γίνουν σύντροφοί τους.

Την αυγή, την ώρα που νόμιζε κανείς ότι φωτισμένα νούφαρα άνθιζαν στα παράθυρα, πολλές κοπέλες και πολλοί νέοι είχαν γνωρίσει τον μετέπειτα σύντροφο της ζωής τους. Και ο Απόστολος, που είδε ότι τόσο νεαροί χριστιανοί ερωτεύτηκαν εκείνη τη νύχτα, προσευχήθηκε στον Κύριο ζητώντας να συγκεντρώνονται κάθε χρόνο οι κοπέλες και τα παλικάρια αυτού του λαού στο Πανηγύρι του σκόρδου, σε μία γιορτή που να τους οδηγεί όχι μόνο στην απομάκρυνση των κακών πνευμάτων από τα χωριά και τα σπίτια τους, αλλά και στην ένωση των νέων χριστιανών και στην εξάπλωση της Εκκλησίας του Ιησού.

Ως προς τη Μέδα και το Σάνδρο, από την επομένη ήταν αχώριστοι και πήγαιναν μαζί στην εκκλησία.

Σύντομα οι δύο νεαροί μπήκαν στην «τυφλή» εβδομάδα πριν το γάμο, όταν οι ερωτευμένοι σκέφτονται τόσο πολύ ο ένας τον άλλον, ώστε δε βλέπουν τίποτα μπροστά τους, εκτός από το πρόσωπο του αγαπημένου τους και δεν ακούν τίποτα εκτός από τη φωνή του. Μία από αυτές τις μέρες, όταν η μητέρα της την έστειλε στο υπόγειο να φέρει ξύδι, η Μέδα, γυρίζοντας με άδειο δοχείο, είπε:

-Μητέρα, ο Σάνδρος δεν είναι στο ράφι...

Ήταν πια βέβαιο ότι ο Σάνδρος και η Μέδα έπρεπε να ενωθούν, να σμίξουν τις καρδιές τους, όμως ο

ηλικιωμένος Απόστολος δεν μπορούσε ακόμη να δώσει τη συγκατάθεσή του σ' αυτήν την απόφαση. Δεν έκλεινε μάτι όλη τη νύχτα και οι σκέψεις του τον κρατούσαν άγρυπνο μέχρι την αυγή. Άραγε αυτοί οι νεαροί χριστιανοί ήταν έτοιμοι να ενωθούν; μήπως βιάζονταν και προχωρούσαν έτσι με βιαστικά βήματα; Ήταν μία παρόρμηση της ψυχής τους να δημιουργήσουν το δικό τους σπιτικό, ή ήταν μόνο μία σαρκική επιθυμία του νεαρού της ηλικίας τους; Είχαν κατανοήσει το λόγο για τον οποίο ο Σωτήρας είχε περιλάβει τα στέφανα του γάμου στα μυστήρια της Εκκλησίας;

Την ημέρα που ο Σάνδρος και η Μέδα ήρθαν στην εκκλησία και γονατίζοντας τού εκμυστηρεύτηκαν την απόφασή τους να ζήσουν μαζί και του ζήτησαν την ευλογία του, ο Απόστολος θέλοντας αυτή η πρώτη χριστιανική οικογένεια στο χωριό να μείνει σαν παράδειγμα στους αιώνες για όλους όσους γεννηθούν από την ένωση αυτή και παντρευτούν, τους φίλησε στο μέτωπο και τους είπε:

-Τέκνα μου, πείτε μου πρώτα, είστε προετοιμασμένοι ενώπιον του Κυρίου να δεχτεί ο ένας τον άλλον για σύζυγο;

Οι δύο νέοι, που χίλιες φορές είχαν ορκιστεί πίστη και αφοσίωση, του απάντησαν δίχως δισταγμό.

-Ναι πάτερ, είμαστε έτοιμοι να συντροφέψουμε ο ένας τον άλλον ενώπιον του Κυρίου.

Τότε, ο Απόστολος τους ψιθύρισε ιερά λόγια που δεν είχε προφέρει μέχρι τότε μπροστά σε κανέναν.

-Αγαπημένα μου παιδιά, εάν αγαπάτε ο ένας τον άλλον, ο ίδιος ο Κύριος θέλει να ενώσετε τις ψυχές σας, επειδή Αυτός είχε πει «...Γι' αυτό θα εγκαταλείψει ο άντρας τον πατέρα του και τη μητέρα του και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και οι δύο θα γίνουν μία σάρκα³... » Είστε έτοιμοι να μη χωρίσετε μέχρι το θάνατο μετά την ένωσή σας από τον Παντοδύναμο;

-Ναι πάτερ, του απάντησαν, είμαστε αποφασισμένοι και έτοιμοι να ζήσουμε μαζί μέχρι το τέλος των ημερών που θα μας επιτρέψει ο Κύριος και εάν δεν κρατήσουμε την πίστη μας, να καούμε στην πυρά της κόλασης, πρόσθεσαν χαμογελώντας με αγάπη και έσφιξαν πιο δυνατά τα χέρια τους.

-Κόρη μου, είπε απευθυνόμενος προς στην κοπέλα, θα ήθελα να ξέρεις ότι όπως ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας, το ίδιο και ο άνδρας είναι η κεφαλή της γυναίκας την οποία νυμφεύεται. Η γυναίκα αμάρτησε όταν έφαγε από τον απαγορευμένο καρπό και ο Θεός έθεσε σε αυτήν τρομερή κατάρα: να γεννά τα παιδιά της με πόνο και οδύνη και όλες οι επιθυμίες της να είναι μόνο για τον άνδρα της και αυτός να είναι ο αφέντης της! Ο άνδρας είναι η εικόνα και η δόξα του Θεού και η γυναίκα είναι η δόξα του ανδρός της. Γι' αυτό, δημιουργήθηκε για τον άνδρα και όχι ο άνδρας γι' αυτήν.

-Ξέρω Πατέρα, και δέχομαι με χαρά να υπακούσω τον Κύριο και να υπακούω το Σάνδρο όλες τις μέρες της ζωής μου, απάντησε εκείνη ταπεινά.

-Εσύ Σάνδρο, είπε στρεφόμενος προς το νεαρό,

3) Ένεκεν τούτου καταλείπει άνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Κατὰ Μάρκον, ι, 7

παίρνοντας για γυναίκα σου τη Μέδα θα είσαι ικανός να κυβερνάς το σπιτικό σου, να κρατάς σε υπακοή τη γυναίκα σου και τα παιδιά σου, να τακτοποιείς τις υποθέσεις του σπιτιού σου, να ελέγχεις τα κέρδη και να παρακολουθείς τα έξοδα; Όταν θα βρίσκεις δυσκολίες, θα μπορείς να μην τρομάζεις, να μην σταματάς να εργάζεσαι, να μην αφήνεις το σπίτι σου;

-Πάτερ, δεν υπάρχει τίποτα να με εμποδίσει να είμαι το αφεντικό του σπιτιού, της γυναίκας και των παιδιών μου, είπε κουνώντας αρνητικά το κεφάλι του ο Σάνδρο.

-Όταν όμως ο εχθρός δοκιμάσει να σπείρει διχόνοια ανάμεσά σας, να σας χαλάσει και να βουλιάξει το σπιτικό σας; Όταν χτυπήσουν τη πόρτα σας η διχόνοια, η φιλονικία, ίσως και η προδοσία, θα μπορέσεις να θυσιαστείς, να προτάξεις τον εαυτό σου έναντι όλων αυτών των κακών, για την προστασία της γυναίκας σου και των παιδιών σου;

- Πάτερ, είμαι έτοιμος να υπερασπιστώ την εστία μας με τη ζωή μου, ακολούθησε η απάντηση.

-Κόρη μου, είπε κοιτάζοντας τη, ο Κύριος έδωσε την εντολή η γυναίκα να είναι βοηθός του άνδρα, να είναι το στήριγμά του, να υπακούει με χαρά τις εντολές του, να του χαρίσει παιδιά που θα τα μεγαλώσει και θα τα συμβουλεύει με αγάπη, να διατηρεί το σπίτι καθαρό, να προσφέρει φιλοξενία στους ξένους, να πλένει τα πόδια των Αγίων, να μεγαλουργεί σε καλές πράξεις! Θα είσαι ικανή για όλα αυτά; τη ρώτησε και πάλι ο Άγιος.

- Πάτερ, είμαι έτοιμη να φροντίσω το σπίτι μου, τον άνδρα μου και τα παιδιά μου όπως τον εαυτό μου, βεβαίωσε εκείνη τον πνευματικό της.

- Να ξέρεις ακόμη Μέδα, την τη συμβούλεψε ο Απόστολος, ότι ύστερα από το γάμο σου με το Σάνδρο, δεν επιτρέπεται να υπακούσεις κανέναν άλλον άνδρα, όσο πλούσιος κι αν είναι και όσο σπουδαία θέση κι αν έχει. Κεφαλή θα είναι για σένα μόνον ο άνδρας σου. Επιπλέον, σε καμία περίπτωση δε θα σου επιτραπεί να ακούσεις κανέναν άλλον, συμπλήρωσε με βροντερή φωνή.

- Ποτέ και για τίποτα στον κόσμο δε θα υπακούσω άλλον άνδρα εκτός από το Σάνδρο, συνέχισε γεμάτη αυτοπεποίθηση η κοπέλα. Θα είμαι πιστή μέχρι το τέλος των ημερών μου σ' αυτόν και μόνο σ' αυτόν, βεβαίωσε η Μέδα μέσα σε μεγάλη συναισθηματική φόρτιση.

-Εσύ, Σάνδρο, είπε ο Απόστολος γυρνώντας προς το νεαρό, θα μπορείς να αγαπάς τη γυναίκα και τα παιδιά σου όπως ο Ιησούς αγάπησε την Εκκλησία Του; Θα μπορείς να απολογείσαι κάθε βράδυ στον Ουράνιο Πατέρα για τις πράξεις της γυναίκας και των παιδιών σου; Γιατί να ξέρεις, Σάνδρο, ότι για έναν άνδρα δεν υπάρχει μεγαλύτερο αμάρτημα από τα να μην μπορέσει να οδηγήσει τη γυναίκα και τα παιδιά του στο φωτεινό δρόμο τα ζωής.

-Πάτερ, η οικογένειά μου, η γυναίκα και τα παιδιά μου, θα βαδίζουν μόνο στο δρόμο που βαδίζω εγώ, στο δρόμο που μας έδειξε ο Ιησούς, απάντησε με άφοβη φωνή ο νεαρός.

-Μέδα, είπε ο Μαθητής του Σωτήρα κοιτάζοντας το κορίτσι επίμονα με φλογερά μάτια, η απιστία, η απάτη, η μοιχεία, ισοδυναμούν με θάνατο, με τις πιο βαριές καταδίκες της κόλασης!

-Πατέρα, εάν κάνω λάθος μπροστά στον άνδρα μου, είμαι έτοιμη όχι στον άλλο κόσμο, αλλά και σ' αυτόν, να πηδήσω στον πιο βαθύ γκρεμό, δήλωσε εκείνη γονατίζοντας.

-Σάνδρο, συνέχισε πάλι ο Απόστολος, από τη στιγμή που θα έχεις τη δική σου εστία, θα είσαι όχι μόνο το αφεντικό του σώματός σου, επειδή τώρα το σώμα αυτό αποτελείται από εσένα, τη γυναίκα σου και τα παιδιά σου. Από εκείνη τη στιγμή, εσύ, η γυναίκα σου και τα παιδιά σου θα είναι το σώμα σου. Και τώρα, σκέψου, θα μπορείς να κρατάς αυτό το σώμα καθαρό, να το προστατεύεις από το κακό και να το οδηγήσεις στη δόξα του Κυρίου; Ξέρεις, ότι ο άνδρας που δεν είναι ικανός να φροντίζει τα μέλη του σπιτιού του, είναι χειρότερος από τον άπιστο; τον προειδοποίησε ο Γέροντας. Και σε συμβουλεύω ακόμη, τέκνο μου, να φωτίζεις τη σύζυγο και τα παιδιά με το φως της πίστης, εάν θέλεις να δημιουργήσεις μία χριστιανική οικογένεια, ευλογημένη από το Θεό. Κι εσύ να υπακούς στον Ιησού Χριστό με όλη σου την καρδιά και με όλη σου την αγάπη! Σκέψου ότι στην τελική κρίση, ή θα λάβεις δάφνες, εάν η οικογένεια σου θα είναι αρεστή στον Κύριο, ή θα λάβεις αυστηρή τιμωρία, εάν εκπαίδευσες φαύλους ανθρώπους!

Έπειτα από μερικές στιγμές σιγής, αφήνοντας τους νέους να σκεφτούν σοβαρά το καινούργιο τους βήμα στη ζωή, τους είπε:

-«Και τώρα, αγαπημένα μου παιδιά, αποφασίστε: είστε έτοιμοι να ενωθείτε ή όχι;»

Ο Σάνδρος και η Μέδα, με τις καρδιές τους δεμένες με μια αγάπη ακόμα πιο δυνατή από αυτήν που ένοιωθαν τη στιγμή της συνάντησης με τον εξομολόγο, του χαμογέλασαν ευτυχισμένοι.

-Ναι πάτερ, θέλουμε να παντρευτούμε και να ζήσουμε μαζί μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής μας!

-Σκεφθήκατε καλά αυτήν την απόφαση; τους είπε ο Απόστολος Ανδρέας κοιτάζοντάς τους διερευνητικά.

- Ναι πάτερ, αποφασίσαμε μια για πάντα, τον βεβαίωσαν εκείνοι.

- Τότε, ο Κύριος ας ευλογήσει την ένωση ένωσή σας! τους είπε γεμάτος ευτυχία. Πηγαίνετε να το ανακοινώσετε στους γονείς σας και ετοιμαστείτε όλοι για το γάμο.

Ύστερα από μερικές μέρες, ο Σάνδρος και η Μέδα πέρασαν την είσοδο της εκκλησίας, συνοδευόμενοι από συγγενείς και φίλους, για την τέλεση του Μυστηρίου από τον ιερέα. Ο Απόστολος έβαλε στα κεφάλια τους τα στέφανα, σαν ανταμοιβή για τις αρετές και την παρθενία τους και προσευχήθηκε στο Θεό να στείλει το Άγιο Πνεύμα στη νέα οικογένεια.

- Στέφεται ο δούλος Στέφεται ο δούλος του Θεού Σάνδρος, την δούλην του Θεού Μέδαν, εις τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξη καὶ τιμὴ στεφάνωσον αὐτούς.

Και σφράγισε την ένωσή τους με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο ο Θεός σφράγισε την ένωση του Χριστού με την Εκκλησία και τους έδωσε να πιουν από την ίδια κούπα κρασί, για να μοιράζονται με τον ίδιο τρόπο τις χαρές και τις πίκρες της ζωής. Και η χορωδία των αγοριών και των κοριτσιών που είχαν έρθει στον πρώτο

αυτό χριστιανικό γάμο, τους τραγούδησε μελωδικά «Να ζήσετε!»

Από τον Οίκο του Θεού, οι νεόνυμφοι συνοδευμένοι από τον Απόστολο γύρισαν στο σπίτι, όπου τους περίμεναν οι καλεσμένοι με τα τραπέζια γεμάτα φαγητά. Και ο Απόστολος Ανδρέας έγινε παράνυμφός τους, πνευματικός πατέρας που έθεσε τον εαυτό του ως εγγύηση στον Κύριο, ότι θα είναι μία καλή χριστιανική οικογένεια, το παράδειγμα της οποίας θα ακολουθούσαν οι νέοι αυτού του έθνους στους αιώνες. Και διασκέδασαν μία μέρα και μία νύχτα και όταν κουράστηκαν ξεκίνησαν για τα σπίτια τους, με ευχές προς τη νέα οικογένεια, για βίο ανθόσπαρτο και καλούς απογόνους.

Σύντομα και οι φίλες της Μέδας, που είχαν λάβει μέρος εκείνη τη νύχτα του Αγίου Ανδρέα στο «πανηγύρι του σκόρδου» και είχαν δει στον ύπνο τους εκλεκτούς τους, πήγαν στον Απόστολο και τον παρακάλεσαν να ευλογήσει και το δικό τους γάμο και να τους στεφανώσει.

Ο Απόστολος, βλέποντας ότι το νέο έθνος άρχιζε να αποκτά φτερά, να αυξάνει και να πληθαίνει, έγινε σε όλες τις νέες οικογένειες παράνυμφος και εγγυητής ενώπιον του Κυρίου για το χριστιανικό τους ήθος και για να είναι ευλογημένες κι ευτυχισμένες.

Παλικάρια σχεδόν εντάξει (Μυθιστόρημα)

[GR]

Bogdan Teodorescu (1963) - Băieți aproape buni, Tritonic, 2010
Μετάφραση Άντζελα Μπράτσου

«Δεν έχω κανένα δισταγμό να υποστηρίξω ότι Παλικάρια σχεδόν εντάξει είναι ένα εξαιρετικό μυθιστόρημα που θα ήθελα να προτείνω ως υποχρεωτική ανάγνωση για όσους θέλουν να γνωρίζουν τα ορατά, αλλά ειδικά τα κρυμμένα πρόσωπα του κόσμου μας. Ένα μυθιστόρημα για την τεράστια απόσταση ανάμεσα στην αλήθεια και το ψέμα, ή με άλλα λόγια, για την χειραγώγηση.»

Augustin Buzura

Ένα μυθιστόρημα περί την τεράστια απόσταση ανάμεσα στην αλήθεια και το ψέμα ή, με άλλα λόγια, περί την χειραγώγηση. Ξεκινώντας από την τυχαία δολοφονία μίας ερευνήτρια δημοσιογράφου από έναν μεθυσμένο σωματοφύλακα, ο συγγραφέας έκανε πολλές επιδρομές στα διάφορα επίπεδα της κοινωνίας μας μετά την Επανάσταση¹, από τον κόσμο της περιφέρειας μέχρι τις ορατές και αόρατες κορυφές της ρουμανικής κοινωνίας.

Γιατί οι ειδικοί κριτικοί μιλούν για το «Παλικάρια σχεδόν εντάξει» ως «το καλύτερο πολιτικό μυθιστόρημα της μετά-δεκεμβριανή περίοδο».

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα για ένα έγκλημα, δολοφονία μίας δημοσιογράφου, αλλά και για έναν Αμερικανό σκηνοθέτη, ο Desmond Carr, ο οποίος θα καταφέρει μετά από πολλά εμπόδια, να τραβήξει μια ταινία για το έγκλημα αυτό. (...) Αν ήμουν σε μια λογοτεχνική κριτική επιτροπή του 2010, θα είχα προτείνει το «Παλικάρια σχεδόν εντάξει» να μπει στις λίστες υποψηφιοτήτων για τα λογοτεχνικά βραβεία του έτους. Αλλά το πολιτικό θέμα φαίνεται να είναι μάλλον καλό μόνο για τον Τύπο και για την τηλεόραση, για τους χειριστές του εντυπωσιασμού και της τρέχουσας χειραγώγηση, όχι για την λογοτεχνία και τον κινηματογράφο. “

Πέρα απ’ όλα, το μυθιστόρημα είναι και ένα σοβαρό διαλογισμό για μας τους ίδιους, που ανήκουμε σε όλες τις εποχές αλλά και για εμάς, τους σημερινούς, που στα μετά τα επαναστατικά χρόνια χάσαμε την ελευθερία και την αξιοπρέπεια που αποκτήθηκαν με τόσες θυσίες. Γιατί φτάσαμε έτσι και εδώ, ποια ήταν η πορεία που ακολουθήσαμε και ποιους έχουμε οδηγούς- είναι μερικές ερωτήσεις στις οποίες ο Bogdan Teodorescu, μυθιστοριογράφος αλλά και επιστήμονας, μας δίνει μια απάντηση.

Μια σκληρή βουτιά στη μετα-επαναστατική (μετά το Δεκέμβρη 1989) πολιτική

1) 1989 Πτώση του Τσεαουσέσκου

σφαίρα, που χειραγωγείται από άτομα σκοτεινά που “κληρονομήσαμε” από το προηγούμενο καθεστώς όπου τα πάντα με ευκολία βεβηλώνονται, όπου οι αξίες, ο θάνατος και η ζωή γίνονται κάποια κοινότυπα εργαλεία για την επίτευξη του τελικού στόχου: την εξουσία. Το εμπορευματικό πνεύμα γεμάτο κυνισμό, η εσωτερική ακολασία, η άξεστη υπερβολική αυταρέσκεια, το ψέμα ή η αναίδεια φαίνεται να έχουν γίνει τα ηθικά ορόσημα της σύγχρονης Ρουμανία.

Ο Bogdan Teodorescu (γ. στις 22 Αυγούστου 1963, Βουκουρέστι) είναι συγγραφέας και δημοσιογράφος, μέλος της Ένωσης Συγγραφέων της Ρουμανία.

Δημοσιευμένα βιβλία : Οι ακίνδυνοι Beatles (1984), Τα τρομερά παιδιά δεν μαθαίνουν ιστορία (1991), Το καλύτερο όλων των δυνατών κόσμων - Πολιτικό μάρκετινγκ στη Ρουμανία (1990 - 2005) (2005), Δάκινο Πάρκο (2005), 12/XII: Η πορτοκαλή Επανάσταση στην Ρουμανία (2006), Πέντε χιλιετίες χειραγώγησης (2007), Εποχή Μπασέσκου. Ένταξη και διάλυση της Ρουμανίας (2007), Το σπαθί (2008), 54/24 (2008), Gipsy Killer (2009)

Κάθισα δίπλα σ' εκείνο το παράθυρο τέσσερις μέρες και τρεις νύχτες. Είχα τραβήξει τις μπερντέδες, το ίδιο και τις κουρτίνες. Ανάμεσα στην άκρη της κουρτίνας και το κούφωμα παραθύρου μπορούσα να δω έξω το χώρο μπροστά ακριβώς από τον φράχτη και από την πόρτα της αυλής. Μέσα στο σπίτι τα φώτα ήταν σβησμένα και μόνο από την κρεβατοκάμαρα με τα παράθυρα εντελώς καλυμμένα από τις περσίδες, τρεμόπαιζε η τηλεόραση που παρακολουθούσε η γυναίκα μου σχεδόν νον-στοπ. Που και που ερχόταν σιγανά να μου λέει ψιθυριστά τι άλλο είχε γίνει. Ήταν ακριβώς έτσι όπως θ' έπρεπε να είναι... Γιατί στην πραγματικότητα κάθε φορά είναι το ίδιο.

Ύστερα από τις πρώτες 12 ώρες, άρχισα να αισθάνομαι συσπάσεις στα γόνατα, στους αστραγάλους και στους γοφούς, πόνο που βίωσα στην σκοπιά, αλλά τότε ήμουν πολύ νεότερος και λιγότερο συγχυσμένος. Συν το ότι μια σκοπιά διαρκούσε τρεις, το πολύ έξι ώρες, αν είχες αυτήν την κακοτυχία. Και δεν περίμενες τίποτα ιδιαίτερο να συμβεί κατά τη διάρκεια της. Μπορούσες κιόλας να έχεις την πολυτέλεια να αποκοιμηθείς όρθιος με στήριγμα το τουφέκι και ακουμπώντας το παρατηρητήριο που δεν επιτρεπόταν να ακουμπάς. Θα μπορούσα να πω, αν ήμουν υποκριτής, ότι αυτό είναι το συναίσθημα, το ίδιο δυσάρεστο, που έχεις όταν στέκεσαι στην ουρά. Μόνο που εγώ είχα πολύ καιρό πια να σταθώ σε μια ουρά. Άλλαξα να στηριχτώ από το ένα πόδι στο άλλο προσπαθώντας να σβήσω το μούδιασμα ή να ξεκουραστούν με την σειρά το ένα πόδι μετά το άλλο ... Ύστερα θυμήθηκα ότι είμαι σπίτι μου και τράβηξα μια καρέκλα. Πάνω στην οποία, μετά από άλλες 12 ώρες, καθηλώθηκα διαφορετικά. Στο δρόμο έξω είχε ησυχία... Περνούσε κόσμος βιαστικός, γκρίζα παλτά, μεγάλες, κουρελιασμένες κουκούλες με αυτιά ανεμίζοντας, πλαστικές ή από γιούτα σακούλες, γαλότσες, ποδονάρια και παπούτσια που γλιστράνε στο χιόνι. Κανείς δεν κοιτούσε προς το σπίτι, κανείς δεν έδειχνε ενδιαφέρον. Κανείς δεν είχε καμιά υποψία... Τέσσερις στιβαροί άνδρες σταμάτησαν μπροστά στην πόρτα. Ο ένας μάλιστα ακούμπησε και τον φράχτη. Σηκώθηκα από την καρέκλα και ανεπαίσθητα γλίστρησα το πρόσωπό μου κοντά στο παράθυρο προσπαθώντας να ακούσω τι έλεγαν. Δεν τα κατάφερα. Πάντως σε ελάχιστο χρόνο έμαθα. Το καφέ μπουκάλι του μισού λίτρου, με ένα λευκωπό μπλε ετικέτα, άρχισε να κυκλοφορήσει από τον έναν στον άλλον. Αφού τελείωσε ο ένας το έβαλε όμορφα σε ένα πανέρι από βούρλα και έφυγαν αθόρυβα από κει. Υπήρχαν και δύο παιδιά σε σχολική ηλικία που

κυνηγούσαν και κλωτσούσαν στον κώλο ο ένας τον άλλον και άρπαζαν ο ένας από τον άλλον τις χρωματιστές μάλλινες κουκούλες. Υπήρχαν και αμέτρητα άλλα ασήμαντα άτομα. Μπροστά από το σπίτι μου δεν συνέβη τίποτα για τέσσερις μέρες και τέσσερις νύχτες. Παρόλο που ήδη από την στιγμή της αναγγελίας στην τηλεόραση είχα φανταστεί ομάδες επαναστατικά-εκδικητών να ορμούν πάνω μου στο σπίτι για να εκτελέσουν τις εντολές της λαϊκής δικαιοσύνης, κανείς δεν ήρθε να με ψάχνει, κανείς δεν με δίκασε, κανείς δεν με καταδίκασε. Ήμουν τόσο σίγουρος γι' αυτήν την επικείμενη έκβαση που ήθελα να τους δω να έρχονται. Πρώτα, δύο ή τρεις, με τα μάτια σ' ένα χαρτί, ψάχνοντας μια διεύθυνση. Την δική μου διεύθυνση... Την εντοπίζουν και πλησιάζουν επιφυλακτικά. Ελέγχουν την πόρτα, διαπιστώνουν ότι είναι κλειδωμένη και κοιτούν προσεκτικά πάνω από τον φράχτη για να πιάσουν καμιά κίνηση, κανένα φως, κανένα σημάδι ζωής. Περιφέρονται αναποφάσιστοι, ακροπατούν ή πηδούν επί τόπου ίσα-ίσα να αντικρίζουν κάτι. Ο αρχηγός τους θέλει να μπει στο σπίτι αλλά οι άλλοι τον πείσουν να έρθουν με ενισχύσεις. Φεύγουν και επιστρέφουν περισσότεροι. Συζητούν δυνατά μπροστά στην πόρτα, ξεφυλλίζουν ακόμη μια φορά τα χαρτιά τους να πειστούν ότι είναι η σωστή διεύθυνση και αρχίζουν να μου φωνάζουν να παραδοθώ και να πάω μαζί τους να με δικάζουν. Μια φορά στη ζωή να είμαι γενναίος, να έρθω ενώπιον του λαού και να απολογηθώ για τις πράξεις μου, να καταλάβω ότι δεν υπάρχει σωτηρία και ότι ήρθε η ώρα. Κάποια άλλα λεπτά σιγής, αναποφασιστικότητας, άλλες εκκλήσεις πάνω από το φράκτη μέχρι που ένας από αυτούς παίρνει μια πέτρα από το καλντερίμι και το πετάει σ' ένα παράθυρο. Το γυαλί σκάει, το θόρυβο τους ανάβει, το ίδιο και η προερχόμενη από τη γκρι βίλα σιωπή και ανοίγουν την πόρτα με κλωτσιές, άλλοι πηδούν τον φράχτη και μπαίνουν στο σπίτι. Οι ξύλινες πόρτες λυγίζουν κάτω από τα χτυπήματα, τα έπιπλα σπάνε, μια βιτρίνα πέφτει συνθλιβοντας κάτω από το βάρος της πορσελάνινα ζωάκια, κουδουνάκια και κινεζικά φλιτζανάκια με κόκκους ρυζιού σε φιλιγκράν. Αποφασίζουν να ανέβουν στον όροφο αφού το ισόγειο δεν τους είχε δώσει καμία ικανοποίηση, οι παλιές σκάλες τρίζουν κάτω από το τροχάδι, ξανά χτυπημένες πόρτες και -Να!- βρισκόμαστε πρόσωπο με πρόσωπο. Βλέπω τα σκοτεινά από οργή πρόσωπά τους, ακούω τις κατάρες και τις κραυγές τους, διαβάζω την αγριότητα στα μάτια τους και τη χαρά της ταυτοποίησης ενός θύματος που να το διαλύσουν εξ ονόματος όλων των μαρτυριών που πίστευαν εκείνοι ότι είχαν υποστεί. Υποθετώ ήδη πού θα πέσει το πρώτο χτύπημα. Στο κεφάλι... εκεί που αναβλύζει αμέσως το αίμα. Η ζάλη στα μάτια του χτυπημένου, που παροτρύνει το επόμενο χτύπημα και όλα τα υπόλοιπα. Ένα από αυτά θα είναι καθοριστικό, τα γόνατα θα λυγίσουν και αφού φτάσει στο πάτωμα θα έρθουν οι κλωτσιές με τις αρβύλες ή με τις μπότες από καουτσούκ ή με τα παπούτσια, τα ρόπαλα και τα μαζεμένα από το δρόμο κομμάτια ξύλου ή σπασμένα από τις καρέκλες μέσα στο σπίτι. Είχα, φυσικά, ένα πιστόλι με λίγα πυρομαχικά για μια ενδεχόμενη

απάντηση αλλά πολύ πιθανό και αυτοί κυκλοφορούσαν οπλισμένοι. Ενός από το εξοργισμένο γκρουπ θα του έρθει η ιδέα μίας δίκη. Θα διατάξει να με σηκώσουν από κάτω, να με βάλουν σε μια άθικτη καρέκλα και θ' αρχίσει την ανάκριση. Θα κάνει ηλίθιες ερωτήσεις με την συμμορία γύρω του σύμφωνη και θα περιμένει λεπτομερείς απαντήσεις. Αν δεν θα του αρέσουν θα γίνει σαρκαστικός ή ειρωνικός ή και βίαιος. Καμιά γρονθοκοπιά στα πλευρά ή μια σφαλιάρα στον σβέρκο, βρισιές και πολλά επίθετα. Θα με ρωτήσει, αν δεν ντρέπομαι, αν πιστεύω ότι αξίζω άλλο να ζήσω, αν δεν περνούν μπροστά από τα μάτια μου τα θύματα από τα τόσα χρόνια καταπίεσης. Πιθανότατα δεν θα χρησιμοποιήσει αυτά τα λόγια ακριβώς. Θα μου μιλήσει αφ' υψηλού και μετά από λίγο σασπένς, θα βαρεθεί μαζί μου και θα αποφασίσει να οδηγηθώ στα κεντρικά, να με δείξει η τηλεόραση, να με δικάσουν, να καταδικαστώ, να με βάλουν να ζήσω ό, τι έζησαν και αυτοί, να αισθανθώ αυτό που αισθάνθηκαν εκείνοι, όλοι οι άλλοι. Έτσι ώστε γεμάτος αίματα, πρησμένος και κουτσός, να με βγάλουν από το σπίτι μέσα στις αποδοκιμασίες των διερχομένων, από τους χλευασμούς των γειτόνων, να με σύρουν στην στρογγυλή πλατεία, στα χιόνια και στη λάσπη, προς ένα μινι μπας που να με ρίχνουν με δεμένα τα χέρια, φρουρούμενος από ένα θριαμβευτικό παιδί που με κοιτάει από το στόχαστρο ενός αυτόματο καλάσνικοφ και που θα ήθελε να ρίξει τώρα την πρώτη σφαίρα στη ζωή του. Ποτέ δεν κατάφερα να φανταστώ τη σκηνή της δίκης. Το δικαστήριο, οι κατηγοροί, οι μάρτυρες και όλα τα συναφή στοιχεία. Σταμάτησα πάντα στ' αγόρι μ' ένα πολυβόλο που σημάδευε τα απομεινάρια της ανθρώπινης ύπαρξης που είχα γίνει και στη μυρωδιά της βενζίνης μέσα στην παγωμένη σακαράκα που τινάζοταν διασχίζοντας με ταχύτητα τις λακκούβες της πόλης. Όταν άρχισα να αισθάνομαι τον πόνο σε όλο το δύσκαμπτο σώμα μου, την ναυτία λόγω νηστείας και αϋπνίας, την ζάλη και την οξεία οσμή του ιδίου του δικού μου ιδρώτα συνειδητοποίησα ότι είχα ξεπεράσει τον φόβο. Ξυρίστηκα, ήπια ένα ζεστό τσάι, ντύθηκα μ' ένα γκρι παλτό κάπως φθαρμένο, το παλαιότερο που είχα, φόρεσα γαλότσες στα πόδια και μία προλεταριακή τραγιάσκα στο κεφάλι, έβγαλα τα γυαλιά μου και βγήκα από το σπίτι. Πήγα να αγοράσω ψωμί, αλλά όχι από το κοντινό παντοπωλείο, αλλά από ένα μαγαζί που βρίσκεται σε απόσταση μίας στάση του τρόλεϊ. Ήταν τόσο φρέσκο που έφαγα μισό πριν διασχίσω το δρόμο. Προσπάθησα να πιάσω κανένα ερωτηματικό ή επικριτικό βλέμμα, να δω αν κάποιος ενδιαφερόταν για μένα ή που ήξερε κάτι σχετικά με μένα. Οι περαστικοί είχαν άλλες έννοιες. Σαν προερχόμενα από μια άλλη ταινία, τρία τανκς πέρασαν στην μέση της λεωφόρου ανάμεσα στις ζητωκραυγές των πεζών. Ένας από τους αξιωματικούς που καθόταν ψηλά στον πυργίσκο, χαιρέτισε το πλήθος με τη γροθιά σηκωμένη πάνω και μάζεψε άλλον ένα γύρο χειροκροτήματα. Μια ενθουσιώδη γριούλα με μερικά μαραμένα λουλούδια στο χέρι, έσπευσε προς τα τεθωρακισμένα, πιθανώς ήθελε να τα δώσει σ' έναν από τους στρατιώτες, γλίστρησε στο πάγω που δεν καθαρίστηκε από το δρόμο και

προσγειώθηκε κάπως μπροστά σ' ένα από τα τανκς. Που την προσπέρασε ελαφρώς κάνοντας μια στροφή στο οδόστρωμα, ως μια στιγμή σουρεαλιστικού μπαλέτο και συνέχισε τον δρόμο του βουίζοντας. Μέσα σε κάθε μαγαζί υπήρχε ένα ανοιχτό ραδιόφωνο απ' όπου ακουγόταν διαδοχικά κάλαντα και ανακοινωθέντα. Μερικές φορές είδα ομάδες οπλισμένων άμαχων με τρίχρωμα περιβραχιόνια στα μπράτσα τους που μερικές φορές σταματούσαν κάποιον. Σε έναν από αυτούς τους έλεγχοι ζήτησαν από έναν εύσωμο νεαρό ντυμένος στα μαύρα να σηκώσει το πουκάμισό του για να δουν αν έχει το πορτρέτο του Τσαουσέσκου πάνω στην κοιλιά του. Σε λιγότερο από τέσσερις ημέρες είχε κατασκευαστεί μια μυθολογία της επαναστατικής στιγμής και αυτή λειτουργούσε πλήρως. Οι αγορές ήταν γεμάτες χριστουγεννιάτικα δέντρα προς πώληση και από τα σταθμευμένα στο φανάρι αυτοκίνητα ακουγόταν κάλαντα επίσης. Πήγα στο κέντρο, πέρασα δίπλα από τα σιγοκαίγοντας ερείπια της Πανεπιστημιακής Βιβλιοθήκης και από το υπάρχοντα οδόφραγμα στο ξενοδοχείο Inter. Υπήρχε πολύς κόσμος εκεί, κεριά έκαιγαν σε διάφορα σημεία της Πλατείας Πανεπιστημίου, είχαν κατασκευαστεί σταυρούς, είχαν κατατεθεί λουλούδια και ο αέρας μύριζε λιβάνι. Εμφανίστηκε ένας από τους ήρωες της στιγμής – για τον οποίον έμαθα αργότερα πολλές πικάντικες αλλά θλιβερές ιστορίες, από την άποψη της εμπιστοσύνης με την οποία τον περιβαλλόταν οι άνθρωποι εκείνοι - και το πλήθος τον ακολούθησε χειροκροτώντας και απαγγέλλοντας. Κάποιος έβαλε το χέρι του στον ώμο μου... Ταράχτηκα και καταριόμουν την απροσεξία μου, αλλά ήταν ένας κοντός άγνωστος που προσπαθούσε, στηριζόμενος σε μένα, να δει καλύτερα. Του χαμογέλασα και εκείνος άρχισε να φωνάζει “Οιέ, Οιέ! Ο Τσαουσέσκου δεν είναι”. Αμέσως οι γύρω άρχισαν την χορωδία και όλος ο κόσμος τραγουδούσε και χοροπηδούσε με τα χέρια ψηλά. Ένιωσα σαν ένας βράχος γεμάτος σκόνη μέσα σε μια ευτυχισμένη θάλασσα... Δεν είχα πώς να φύγω διότι πίσω μου είχαν μαζευτεί αρκετές σειρές θεατών, έτσι άρχισα και εγώ να χοροπηδώ και να φωνάζω με το μπερέ στο ένα χέρι και το υπόλοιπο του ψωμιού στο άλλο. Ένα πρόσωπο με μαύρο δερμάτινο μπουφάν αγόρευε για τη μνήμη θυμάτων της επανάστασης και καμιά δεκαριά ιερείς ντυμένοι με άμφια έλεγαν το Πάτερ Ημών μαζί με όλους τους παρόντες που είχαν γονατίσει. Έκανα τους σταυρούς μου και έφυγα για το σπίτι ανάμεσα από τις κατάμεστες σειρές κατοίκων του Βουκουρεστίου που κατευθυνόταν προς την Πλατεία Πανεπιστημίου. Στο ύψος του βιβλιοπωλείου Scala μια από τις πωλήτριες στις οποίες πήγαινα τακτικά λουλούδια, σοκολατάκια ή άρωμα σε αντάλλαγμα καλών βιβλίων που έβγαλαν από κάτω από τον πάγκο μου χαμογέλασε πίσω από το παράθυρο. Με είχε αναγνωρίσει και χωρίς γυαλιά, αλλά δεν ήξερε ποιος ήμουν. Ένας διανοούμενος 50 ετών, με περισσότερα χρήματα από το κανονικό... Στην Πλατεία Romana, άλλοι ιερείς και άλλο κοινό έλεγαν το ίδιο Πάτερ Ημών στη μνήμη ίδιων θυμάτων. Η κυκλοφορία ήταν μπλοκαρισμένη αλλά κανείς δεν φαινόταν

ενοχλημένος. Από τις κεραιές ραδιοφώνων των αυτοκινήτων Dacia υπήρχαν δεμένες τρύπιες στη μέση σημαιούλες και στο δρόμο, εδώ και κει, υπήρχαν απομεινάρια βιβλίων με κόκκινα εξώφυλλα, θεμελιώδη μέχρι πριν από λίγες ημέρες. Και δίπλα στο βιβλιοπωλείο Scala είχα δει ένα απανθρακωμένο σωρό από τα «Επιλεγμένα Έργα» και ένα κομμάτι, καμένο και αυτό, από μια κάρτα μέλους του Κομμουνιστικού Κόμματος. Μπήκα στο ζαχαροπλαστείο Minerva να αγοράσω ένα χυμό, με είχε κουράσει το περπάτημα και το τραγούδι και η εριστική προσευχή ή η μαζική κραυγή με πολλούς ευτυχείς ανθρώπους μου είχαν στεγνώσει το λαιμό. Απέναντι, μπροστά στην Πρεσβεία της Συρίας, μερικοί στρατιώτες έτρεχαν πέρα δώσε νευρικοί γύρω από ένα τανκ. Όσο ήπια εγώ το πρασινωπό ποτήρι με μυρωδιά χημικών ουσιών και θεωρητική γεύση μέντας, αρκετοί πολίτες με περιβραχιόνιο στο μπράτσο είχαν έρθει τρέχοντας στον επικεφαλής της μονάδας, ένας καπετάνιος, και του έλεγαν κάτι δείχνοντας ως την πηγή των προβλημάτων τους το κυβερνητικό κτίριο. Και το παλιό και το νέο... Η πωλήτρια δεν ήθελε να μου πάρει τα χρήματά για το χυμό και με ρώτησε αν έχω όρεξη και για μερικά σου από προφιτερόλ με σάλτσα σοκολάτας από πάνω, τα μοναδικά γλυκά που είχε ακόμη στην βιτρίνα, και πάλι δωρεάν, γιατί ουσιαστικά μια φορά είναι τα πρώτα ελεύθερα Χριστούγεννα. Ήδη το ψωμί το είχα τελειώσει γι 'αυτό της είπα ευχαριστώ και έφυγα με το πλαστικό κύπελλο γεμάτο σου προς το τανκ. Και από κει, μαζί με δύο στρατιώτες και καμιά δεκαριά πολίτες, προς την δίοδο του τραμ δίπλα στο κυβερνητικό μέγαρο όπου υπήρχε ένα ύποπτο αυτοκίνητο δίπλα ακριβώς σ' έναν από τους πυλώνες στήριξης. Ένας από τους ένοπλους πολίτες απαιτούσε την επιτόπου παρουσία του τανκ και ο καπετάνιος του απαντούσε ερεθισμένος αλλά με αυτοσυγκράτηση ότι εκείνος δεν μπορεί να παρατήσει τον τόπο χωρίς εντολή από τους στρατιωτικούς ανωτέρους του. Όταν με είδε να μαζεύω τα τελευταία κομματάκια γλυκού μου χαμογέλασε ανεκτικός. Είχε λάβει και αυτός μια γύρα. Το αμάξι, μια κίτρινη Dacia, πολύ παλιό μοντέλο ήταν πράγματι εκεί, εγκαταλελειμμένο δίπλα στον πυλώνα. Ο επικεφαλής της ομάδας πολιτών διέταξε τους δύο στρατιώτες με μαύρες επωμίδες, διακριτικά τεθωρακισμένων, να φύγουν να δουν αν υπάρχει βόμβα στο αυτοκίνητο. Αρνήθηκαν εκείνοι λέγοντας ότι είναι μόνο παρατηρητές. Στη συνέχεια προσπάθησε να πείσει δύο συναδέλφους να πάνε εκείνοι, αλλά ούτε αυτοί δέχτηκαν. Και έτσι έφυγα εγώ. Με ρώτησαν αν ξέρω από αυτά και τους είπα ότι ήμουν κληρωτός στο Όπλο Μηχανικού. Η δίοδος ήταν έρημη, κανείς δεν κυκλοφορούσε, κάτι που φαινόταν περίεργο και ήταν πολύ έντονη η οσμή από ούρα. Δοκίμασα τις πόρτες του αυτοκινήτου, ήταν κλειδωμένες, στα πίσω καθίσματα υπήρχαν εφημερίδες, ένα μισοφαγωμένο κρουασάν και πιθανότατα κάποια εργαλεία. Στον καθρέφτη κρεμόταν ένα σταυρουδάκι και στο τιμόνι ήταν κολλημένη μια εικονίτσα. Αν ήταν τρομοκράτες, δεν ήταν μουσουλμάνοι. Η μπροστινή δεξιά ρόδα έλειπε και το αμάξι στερεωνόταν με δύο τούβλα. Πριν να γυρίσω ο

επικεφαλής της ομάδας μου φώναξε να ακούσω στο πορτοπαγκάζ αν κάνει τικ- τακ. Άκουσα. Δεν έκανε τικ- τακ. Τους είπα ότι ο άνθρωπος μάλλον έπαθε βλάβη, αλλά κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι είναι ένας έμπειρος βομβιστής και έβγαλε την ρόδα για να μας παραπλανήσει. Η λύση ήταν να τινάξουμε εμείς στον αέρα το αμάξι. Τον ρώτησα μήπως αυτό δεν θα επιθυμούσε και ο βομβιστής. Να τινάξει στον αέρα το αμάξι και μαζί με αυτό τον πυλώνα υποστήριξης της διόδου. Τότε θα πρέπει να ρυμουλκήσουμε το αμάξι. Μα πως αφού δεν έχει μια ρόδα. Το σέρνουμε έτσι, ήρθε η αποφασισμένη απάντηση του επαναστάτη. Και αν εξερράγη κατά τη διάρκεια των διαδικασιών μεταφοράς; Αυτό ήταν, μέχρι εδώ ήταν γραφτό να γίνει, πάλι καλά που είδαμε τον Τσαουσέσκου νεκρό. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης πέρασε δίπλα μας σφυρίζοντας χαλαρά ένας άνδρας περίπου στα 40 του, ντυμένος με μια ξεθωριασμένη μπλε μπουφάν ψύχους, μ' ένα πλεκτό σκούφο τραβηγμένο κάτω ως τα μάτια του και με μια ρόδα αγκαλιά. Τον σταμάτησαν, του ζήτησαν την ταυτότητα, του σήκωσαν τα ρούχα για να δουν την κοιλιά του, του έβαλαν μπερδεμένες ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση του τόννου, ο άνδρας ισχυριζόταν ότι είναι τορναδόρος στο εργοστάσιο IMGB, του ζήτησαν να ανοίξει το πορτοπαγκάζ, κοίταξαν μέσα από τα κατσαβίδια και τα κλειδιά που είχε πεταμένα στο κάθισμα και στο τέλος τον άφησαν να αλλάξει την ρόδα του. Ο επικεφαλής της επαναστατικής ομάδας μου ευχαρίστησε για το θάρρος και τη επιστράτευση μου, με ρώτησε ποιο είναι το επάγγελμα μου, του είπα ότι διδάσκω ιστορία στο Πανεπιστήμιο, ρητόρευσε γύρω από τις καθοριστικές στιγμές που ζούμε και εγώ τον σεκοντάριζα με κάνα δύο τσιτάτα από τους κλασικούς, ένα στα Λατινικά να δώσει βάρος στην παρέμβαση μου. Έβαλε το χέρι του στον ώμο μου και μου ψιθύρισε ότι καλά είναι που δεν έχει χαθεί η ιδέα της ένταξης μας στον μεγάλο ρωμαϊκό λαό όπως θα ήθελαν και εξακολουθούν να θέλουν οι εχθροί του έθνους μας. Κοιτάζοντας το λιπόσαρκο πρόσωπό του, αξύριστο για πολλές ημέρες και τα κόκκινα μάτια του από αγρυπνία φαντάστηκα πως θα ήταν αν είχα πέσει στα χέρια του, να ξέρει ποιος είναι μπροστά του και να είναι σε θέση να εκδικηθεί όλη του τη αποτυχημένη ζωή πάνω σε κάποιον σαν εμένα. Ένα υποκείμενο με γυμνά μάτια, χωρίς κανένα συναίσθημα. Εκείνος που πάντα θα πατήσει τη σκανδάλη χωρίς καμία στενοχώρια γιατί δεν υπάρχει τίποτα μέσα του που να τον σταματήσει. Και δίπλα του, χιλιάδες άλλους ανθρώπους θα καθίσουν στην άκρη και θα χειροκροτήσουν κοιτάζοντας το μακελειό με τα ίδια άδεια μάτια και την ίδια εγκληματική ικανοποίηση που πηγάζει από την χαρά στην εικόνα ενός ομοίου να συνθλίβεται. Τέλειο στρατό, τέλειος λαός, τέλεια μάζα για χειραγωγήση. Όσο καιρό είσαι στο τιμόνι εσύ. Αν, κατά λάθος ή κακή σου τύχη, θα φτάσεις στην απέναντι πλευρά, σταυρωμένος στο πεζοδρόμιο, δεν έχεις καμία τύχη. Στη γύμνια τους, στην απλότητά τους, αυτοί οι άνθρωποι είναι αμείλικτοι. Είχε σκοτεινιάσει και από τα παράθυρα πολυκατοικιών θα μπορούσε κανείς να δει να αστράφτουν τα λαμπάκια στα

χριστουγεννιάτικα δέντρα και που και που ερχόταν μια ριπή κρύου αέρα βουτηγμένη σε μυρωδιά από λάχανοντολμάδες, λουκάνικα και ψητά κρέατα.

Όλο το δρόμο της επιστροφής σκέφτηκα για το τι θα ακολουθήσει. Ο κόσμος χώθηκε μέσα στα σπίτια, το αίμα είχε ρέει στους δρόμους, οι τελετουργικές θυσίες είχαν επιτευχθεί, η εξουσία είχε ανατεθεί. Η επανάσταση είχε λήξει, οι πολίτες με περιβραχιόνια στο μπράτσο είχαν εξαντλήσει την ιστορική αποστολή τους, τώρα χρειαζόταν ξανά επιτελείο.

Figurillas de cera [ES]

Mircea Opriță (1943) – Figurine de ceară, Noștile memoriei, Editura Albatros, 1973
Presentación y traducción del rumano al español de Mariano Martín Rodríguez

Mircea Opriță (1943-) es una figura central en la ciencia ficción rumana. Su labor crítica es universalmente respetada en el mundillo, más bien fraticida, de los escritores y amantes de esa modalidad. Su historia de la anticipación rumana, de una extensión superior a las 600 páginas constituye, sin duda, la más completa de cualquier ciencia ficción nacional de que tengamos noticia. Esta labor, que bastaría por sí sola a garantizarle un lugar de honor en la literatura rumana, se suma a una producción creativa de importancia no menor. Poeta y dramaturgo, novelista celebrado también en círculos de la literatura llamada general gracias a obras como *Cina cea mai lungă* (1983), su obra de creación no se limita a la ficción científica y especulativa, aunque sea por esta clase de literatura por la que es más conocido. Por ejemplo, su novela *Călătorie în Capricia* (2011), es una original *gulliveriada* o continuación de los viajes del Gulliver swiftiano que se ha traducido hace poco al inglés. Sus relatos figuran en todas las antologías especializadas, incluso extranjeras, pues «Figurine de ceară» lo hizo en una selección de la ciencia ficción rumana publicada en francés en Bélgica. Se trata, de hecho, de su relato más famoso, desde su publicación en 1973 en la revista *Colecția «Povestiri științifico-fantastice»* y luego en el volumen *Noștile memoriei* (1973). El autor lo volvió a incluir

ulteriormente en otros volúmenes antológicos de su obra, a veces titulados *Figurine de ceară* (1978), lo que da idea de su posición central en su obra entera. Asimismo, lo ha ido modificando a lo largo del tiempo, poniéndolo al día, y la traducción que sigue se basa en la última versión, comunicada amablemente por el propio Opriță.

«Figurine de ceară» puede entenderse como un homenaje irónico al clásico *Solaris* (1961), de Stanisław Lem. Como en el planeta inteligente imaginado por el escritor polaco, el de las figurillas de cera es un mundo en el que la materia obedece a la mente del astronauta y crea seres nuevos. Pero, mientras que estas creaciones son simulacros materializados del subconsciente de los personajes en *Solaris*, Opriță pone en escena a un explorador-demiurgo que experimenta conscientemente el poder que le confiere el planeta, hasta la creación suprema que parodia el *Génesis*. Así propone un mito de la creación burlesco muy bien expresado mediante un lenguaje familiar, ironizando sobre las fantasías de omnipotencia de escritores y lectores, además de hacerlo sobre las mitologías, sean estas científicas, míticas o teológicas. Humor y sublimidad se conjugan en un relato que hace honor a la ciencia ficción y a la literatura *tout court*.

Creo que nada podría indisponerme tanto; tenía la impresión de que todo había huido de mi lado en ese momento, se habían alejado hasta las paredes de vidrio, hasta los ficheros, hasta las luces que, en un panel de gran tamaño, punteaban el mapa estelar.

– Convendría que vieras qué ocurre ahora en Bactriana – me había dicho el jefe – . De todos modos, tú la liaste allí, no lo he olvidado. Y ha pasado el tiempo suficiente como para que se hayan asentado las cosas...

¿Por qué yo? – pensé, como fulminado – . ¿Para qué tendría que volver allí? Que vaya otro, propuse. Que vaya uno de esos más jóvenes.

El jefe me preguntó si no estaba cansado, si pensaba *pasar el testigo*. ¡Ironizaba a mi costa, el zorro bermejo! Y, para que no viera cómo empezaba a sonreír de lado, se mordía el labio superior y me miraba interrogante, desde detrás del pupitre en que descansaban sus manos.

– Que vayan esos más nuevos – repetí y le hablé de uno que no paraba de quejarse porque no le confiaba más que trabajos de poca monta. Se quejaba de la falta de actividad. Decía que no había elegido esta profesión para entumecerse en la base, con los ordenadores – . Mira, este está esperando una tarea seria, – le dije – . Mándalo a Bactriana, aunque no sea solo. Que vayan dos o tres con él...

– Bien, me lo pensaré – replicó el jefe.

Pero todavía no sé hasta qué punto lo convencí de que me dejara en paz, que no me arrancara a los asuntos en que me había metido en los últimos años hasta el cuello.

– En cualquier caso – añadió – , he decidido pedir que Bactriana vuelva a formar parte de nuestras cuestiones corrientes.

¡Pues que lo haga! – me dije, intentando convencerme de que esto ya no me afectaba, que no era asunto mío, independientemente de lo que ocurriera con Bactriana o con el instituto. Bactriana había representado algo para mí hacía mucho, cuando apenas deletreaba la cartilla del oficio. Y no lo deletreaba yo solo, sino todos los demás también, incluido el jefe. Pero a mí me encargaron el viaje a Bactriana, y que me eligieran no suscitó ni ruido ni oposición, porque a nadie le urgía volar a la constelación del León, a un planeta insignificante, de modo que no tuve rivales y volé yo. El planeta figuraba en el programa de investigación hacia el final, por ocurrencia de no sé quién. Pero entonces tenía *yo* los años en que la vida bajo las cúpulas de vidrio parece de una languidez constante, aunque había aceptado la misión con el entusiasmo natural de la edad y hacía toda clase de planes. Dos hermanos pequeños (uno murió en un accidente poco después de mi partida y el otro sentó la cabeza y tuvo una carrera bonita y común de instalador de pistas subterráneas) se entusiasmaron tanto con mi aventura que me acompañaron un tiempo, a bordo de la nave espacial que utilizábamos en esas circunstancias. Y me habrían acompañado hasta el final, lo que no hubiera estado mal, digo yo ahora; pero la misión era individual, solo era mía, de forma que tuvieron que regresar a la Tierra, resignados, mientras que yo, apretado en la cabina espacial, me precipitaba hacia la constelación del León.

Dice el jefe; la liaste allí. Y pretende que, si yo la había liado, a mí me tocaba deshacer el lío. ¡Fácil de decir! Pero

me hubiera gustado saber quién no la hubiese liado en mi lugar, me gustaría verlo. Bactriana – ¿qué sabía yo de Bactriana? Y los otros, los demás, ¿qué sabían ellos?

– Te ha tocado una tarea fácil – me aseguró el jefe entonces, advirtiéndome: – No te hagas ilusiones.

Eso mismo me dijo, que no me hiciera ilusiones. Los cálculos presagiaban la imagen de un planeta desierto y es verdad que los cálculos no se habían equivocado. El planeta, al aparecer yo, *estaba* desierto. Me acuerdo de que, entumecido en la postura incómoda a que me obligaba el vuelo, me desperté con bastante dificultad de aquel sueño comparable a un desvanecimiento sin fin o incluso a la muerte. Volvía en mí a duras penas, aunque la cabina espacial llevaba posada mucho tiempo en el suelo de Bactriana; había pasado casi un mes terrestre desde mi llegada. Pero no había sido capaz de recobrar más rápidamente mis sentidos ni mi inteligencia. Estaba débil, mareado, acostado horas y horas, desde que recuerdo, con los ojos entreabiertos, y pasándome delante tantas luces y sombras, en aquellas horas, que después, durante mucho tiempo, no me pude dar cuenta de si había percibido las imágenes inconsistentes de otro mundo o si no experimentaba acaso las alucinaciones de mi mente atormentada. Más bien esto último. Había sufrido alucinaciones durante mi lento desgajamiento de una existencia inconsciente, entrando poco a poco en la realidad del espacio ajeno que me había absorbido.

– La liaste allí, ¡yo no lo he olvidado! – decía el jefe.

Y esperaba que yo también fuera quien arreglara el lío. Y, ¿dónde? Precisamente en Bactriana, un mundo de nadie, un medio pastoso donde mis pasos dejaban, grabadas en un suelo elástico e inseguro, las *primeras* huellas. Un cielo agobiado por las olas despaciosas de las nubes. Una luz difusa, de apariencia fría y pesada, que se mudaba con lentitud inverosímil de un horizonte a otro, a la zaga del sol enano, y oculto casi todo el tiempo, que la producía. Esto era Bactriana, así encontré el planeta el primer día de mi estancia en él. Un espacio de calma, habría podido tener la tentación de creer. Un espacio de calma absoluta...

Me sentía débil y mareado; apenas había vuelto en mí, pero el lugar me parecía tan tranquilo y poco peligroso que me arriesgué a salir, un breve paseo, solo de reconocimiento, tras haber echado una ojeada rápida al resumen de las observaciones hechas por los aparatos mientras dormía. No me alejé mucho, caminaba de forma que tuviera siempre la cabina espacial a mi espalda y, de vez en cuando, volvía la cabeza, para verla y no extraviarme. Me había posado en una región bastante accidentada: divisaba a lo lejos laderas desnudas, tal vez la falda ondulada de un volcán apagado. En otro sitio verdeaban unas charcas sucias y el suelo se volvía allí más fangoso que el que hollaba con toda prudencia, por si había alguna trampa oculta. Los aparatos habían explorado el medio; sabía que el peligro solo empezaba a una distancia determinada de las charcas o lagos aquellos. Pero el suelo era demasiado elástico, y a veces también demasiado resbaladizo, como para poder vencer de inmediato la reserva dictada por el sentido de la propia conservación.

Luego vi la cabina espacial delante, a solo unos pasos y me detuve asombrado, sin entender cómo había podido extraviarme sin darme cuenta. Porque – pensaba – , había

caminado en línea recta, con la cabina *a mi espalda*, y ahora observaba que había llegado inesperadamente a mi punto de partida, adonde, según todos los conocimientos teóricos de que me había provisto la Tierra, solo se podía llegar describiendo, de una manera u otra, un círculo. Volví la cabeza instintivamente, pero a mi espalda se había levantado una bruma espesa de las charcas, de las lagunas, reduciendo la visibilidad, de forma que no pude distinguir nada, ni siquiera un detalle que me aclarara en qué medida y manera me había equivocado. Pero la cabina seguía delante, impertérrita, bien agarrada al suelo con sus anclajes. Observé con todo *algún* cambio, sin darme al cuenta al principio de cuál podía ser. Algo parecía no estar en orden y, a solo unos pasos, intenté comprender que había ocurrido en el breve tiempo en que había faltado. Acabé notando que no estaba la escalerilla. Al salir, había bajado los cuatro escalones de la escalerilla de metal, dejándola así, suspendida; no tenía motivos para recogerla mientras me quedara afuera. Y ahora, o más bien *entonces*, la cabina espacial no tenía escalerilla. Alguien o algo la habían retirado, me pareció, y no pude encontrar otra explicación en aquel momento.

Acabé por poder moverme y salir de mi estupor, por supuesto; olvidando toda prudencia, me acerqué. Era mi cabina, sin lugar a dudas, reconocía hasta sus detalles, como las huellas del metal fundido al penetrar en la atmósfera. Para llegar a la puerta, cuyo contorno se distinguía en la superficie oxidada, no me hacía falta necesariamente la escalerilla; la base de la cabina me llegaba, sobre sus patas con anclas, hasta la altura de los hombros, más o menos. Intenté abrir la escotilla, pero no lo conseguí. Parecía inmovilizada, fija en su marco; no pude ni hacerla vacilar, pese a todos mis esfuerzos, aunque me acuerdo de que hubo un momento en que, irritado, la empecé a golpear a puñetazos. Era realmente extraño que el botón que debía hacer funcionar la apertura automática pareciera estar fundido con el exterior de la cabina espacial. No entendía porque había quedado fijado el botón, por qué no se movía la escotilla (¡y esta también se había fundido con la cubierta exterior!) y solo pude explicármelo más tarde, porque creía de verdad que había llegado hasta mi vehículo; no fui capaz de suponer otra cosa. Bajo la amenaza de la negra perspectiva de quedarme prisionero en el exterior, no cesaba de forzar la escotilla, o lo que parecía serlo. Y solo dejé de hacerlo cuando, al agacharme para buscar una piedra que conviniese, miré entre las patas ancladas en el suelo fangoso y, a lo lejos, bajo una escarpadura erosionada por el tiempo, vi con estupor, estupefacto, pasmado como solo puede estarse cuando se siente la mente bloqueada, vi, digo, *¡otra cabina espacial!*

Solo era una de las que había. Otras seis, agrupadas, se habían anclado en torno a la pendiente, donde un valle angosto y tan escarpado como la meseta abría su curso sinuoso. De hecho, no sería correcto decir que hubiesen «anclado»; simplemente estaban posadas, hincadas allí. Había reconocido en cada una el modelo de mi cabina espacial y, en la confusión del momento, no sabía qué pensar. Casi hubiera admitido cualquier cosa. Por ejemplo, hasta hubiera creído que toda una flotilla se había dirigido a Bactriana inmediatamente detrás de mí. Pero, ¿quién la

habría enviado y con qué fin? Eso me preguntaba, mientras volvía difícilmente a la realidad, y me parece que, también entonces, me asombró el hecho de que todas las cabinas estuviesen cerradas, que ninguna diera señales de vida. No encontraba explicación alguna de su aparición, de su existencia misma, si Bactriana era de verdad un planeta deshabitado y yo era el único terrícola lanzado a aquel espacio desierto.

Entre tanto, la bruma se había retirado hacia los lagos, permaneciendo sobre ellos (más tarde me convencí de que existía una periodicidad en aquel vaho de las profundidades del planeta, el suelo y el líquido viscoso contribuían seguramente por igual al desencadenamiento del fenómeno) y, a continuación, bajo la luz difusa del sol diminuto (una luz también mortecina y viscosa), reconocí mi cabina, *la auténtica*. Pero al lado, muy cerca, aparecieron otras dos, del mismo tamaño, esta vez con la escalerilla bajada hasta casi el suelo. Aún fuera de mí, corrí hacia allá, temiendo una desgracia y, sobre todo, temiendo que, si me retrasaba, iba a perderme, al volver, en un bosque de naves espaciales, entre las cuales me habría sido imposible reconocer la original. Llegué por fin, jadeante, y lo conseguí al primer intento: el botón para abrir funcionaba, la escotilla se deslizaba sin ninguna dificultad en el marco y recuerdo que, una vez dentro, la atranqué y me quedé encerrado un rato, hasta que se me pasó el miedo y me tranquilicé y empecé a entender algo de lo que estaba pasando a mi alrededor, a aceptar aquel fenómeno increíble e imposible en el medio terrestre, a aceptar que Bactriana, el planeta insignificante adonde nadie quería volar, que se había quedado muy abajo en el programa de investigación, *poseía la propiedad inexplicable de reproducir y multiplicar los objetos con los que entraba en contacto*.

– ¡¿Has perdido la cabeza?! ¿Quieres comprometer a la institución? – me gritó el jefe cuando, al regreso, presenté mi informe y enuncié la hipótesis, que quizá ya solo lo era, como mucho, en la Tierra.

Para mí era la realidad en que viví la pesadilla de Bactriana. En las oficinas de vidrio del jefe, era seguro que no podían penetrar los vehículos multiplicados, ni tampoco las demás criaturas. ¡Qué no hubiera dado entonces, cuando se ponía en duda mi buena fe, por tener a mano al menos un ejemplar, uno solo, hecho con mis moldes de cera! Pero tenía suficientes grabaciones y los colegas les han dado vueltas y las han analizado, poniendo caras del mayor asombro. Al final, tuvieron que admitir que tenía razón y reconocer mis pruebas. El jefe, tan tozudo como es, se dejó convencer en último lugar de la existencia de unas propiedades tan sorprendentes en el medio de Bactriana y parecía aún bastante indeciso el día en que debía refrendar el informe y aprobar el archivo de los datos. «¡Bien que la jugaste allí!», me dijo, como reprochándome todo, pero firmó y, poco después, por motivos que nunca he llegado a conocer, Bactriana fue retirada del plan de investigaciones corrientes. El jefe se esperaba que protestase, como me enteré más tarde, pero ni se me pasó por la cabeza. Respiré aliviado, porque no tenía que regresar a aquel lugar de donde apenas si pude escapar corriendo.

Estando así, hecho un ovillo en el interior de la cabina espacial y recobrando poco a poco el sosiego, me pareció

entender las manifestaciones extrañas del medio en que había penetrado. Pero la idea era demasiado nueva y demasiado débil la argumentación construida sobre los indicios extraídos, por analogía, de mi realidad de origen, de manera que a la intuición del fenómeno no siguió inmediatamente la revelación del mecanismo que lo producía. No obstante, veía una conexión entre la bruma procedente de los lagos y la aparición de las dos últimas copias de la cabina espacial, tras retirarse las olas sucias, las cuales eran, de hecho, una suspensión densa, opaca, pegajosa, a juzgar por el estado resbaladizo del suelo tras su paso.

Las cosas habían pasado más o menos así: yo había salido de la cabina protectora, me había alejado, teniendo el cuidado de mantener mi dirección y observando lo más posible, reteniendo en la cabeza todos los puntos de referencia que me podían servir para orientarme bien a partir de entonces. Entre tanto, la bruma había abandonado los lagos, sobre cuya superficie se arrastraba antes pesadamente, y recordaba que, por esa razón y por el sol débil, la zona pantanosa se veía siempre sin claridad; no habría podido precisar su contorno. La suspensión había avanzado hacia el terreno que yo había dejado atrás y, en un momento determinado, habría dado con la cabina, mientras que yo, de no haberme encontrado de forma tan inesperada con la otra, podía pensar que una niebla normal la ocultaba a mis ojos. Pero la suspensión había «engullido» la cabina y, si he de usar términos corrientes para explicar, aunque sea de manera aproximada, lo que creo que ocurrió en ese momento, diría que la suspensión palpaba el contorno y la superficie de mi nave, analizaba y memorizaba para reproducir al lado el modelo en dos copias exactas. Estos términos son, no obstante, impropios, porque los relacionaba normalmente con acciones realizadas *conscientemente*, mientras que el medio de Bactriana, pese a todas sus rarezas desconcertantes, nunca me dio la impresión de encontrarme ante expresiones de raciocinio. Al contrario, creo que el medio se manifestaba espontáneamente, de forma inconsciente, en virtud de unas capacidades miméticas contenidas, existentes en la misma estructura íntima de su materia. Naturalmente no se trata en este caso de materializaciones vagas, inconsistentes, deshechas con rapidez, del tipo que la casualidad puede producir también en otros medios. Los productos del planeta Bactriana eran una reproducción perfecta y duradera del objeto tocado por la suspensión.

¡Imposible! – me decía sin parar. Y, para convencerme de que me equivocaba, salí de nuevo; tenía que comprobarlo. Mi hipótesis chocaba con todo lo que había conocido en un sistema perfectamente cuajado, el de los elementos terrestres, pero me permitía ir por el camino más seguro en el mundo de Bactriana. Con todo, se me pasó por la cabeza que era todo demasiado, demasiado increíble que el medio copiara todo idénticamente en el breve paso de la suspensión por las cosas. Bajé la escalerilla y me dirigí hacia las cabinas espaciales vecinas; las rodeé, observándolas a la luz más fuerte del día. Ambas tenían la escalerilla bajada hacia el suelo, porque la suspensión había encontrado mi nave en esa posición, una media hora antes, y así la había multiplicado de forma idéntica. Entonces comprendí que todas las demás cabinas

espaciales, repartidas por la meseta, a la entrada del valle y más abajo, hacia los lagos (luego conté más de veinte) se habían modelado antes de descender yo a la superficie del planeta. En otras palabras, mientras yacía en la cabina, mientras me despertaba del sueño hipnótico. Ninguno de los vehículos tenía bajada la escalerilla (las dos últimas no entran en la cuenta, por supuesto) y, de esta manera, ya no tuve ninguna duda de que todas las demás eran el resultado del paso repetido de la suspensión en torno a la cabina. Es más, entendía que la suspensión, por la cual el medio actuaba en virtud del principio mimético que contenía, tenía sus límites. Tenía una capacidad limitada, quiero decir, aunque a primera vista parecían verdaderamente fantásticas las posibilidades expresadas en la acción de moldeado, que desbordaba completamente el entendimiento del terrícola. Y justo esto fue lo que hizo decidirme a intentar dominar la fuerza extraña, a canalizarla en el sentido que dictase mi voluntad.

Para empezar, mi plan era controlar la resistencia de una de las cabinas espaciales recién creadas. Pero, antes de esto, me tentó la idea de comprobar el funcionamiento de la escalerilla y observé que sus articulaciones reaccionaban prontamente al plegado. Pero el botón que debía abrir la puerta, aunque tenía juego, no hacía nada; apretarlo no servía de gran cosa. Luego, al golpear con el talón una de las patas de la cabina espacial, sentí ceder la superficie, hundiéndose, como si estuviera hecha de una pasta en proceso de solidificación. Apreté, me dejé caer con todo mi peso y la pata se dobló, antes de romperse, y la cabina se inclinó peligrosamente, dejándome apenas el tiempo de saltar a un lado, antes de volcar sobre mí. Había caído a un lado, con el tren de aterrizaje mutilado, señalando el cielo. Busqué a mis anchas el punto de ruptura y, si bien ese análisis superficial no me aclaró lo desconocido que existía en la sustancia de Bactriana, me brindó en cambio la certeza de que el objeto copiado según el modelo terrestre, no había quedado estructurado por completo al retirarse la suspensión brumosa. La suspensión había palpado la nave original, había «leído» sus detalles, pero solo los accesibles, los de la superficie, expuestos al contacto con el medio exterior. Había registrado (pero, ¿cómo?) los datos relativos al volumen, las superficies, la composición química, las densidades. Luego había pasado a modelar el espacio de acuerdo con todos esos datos y el resultado eran las nuevas cabinas. Todo en una serie de operaciones mecánicas, aunque sutiles en extremo. Que la escalerilla podía plegarse era una prueba de que el medio había palpado bien el exterior de la cabina espacial, mejor que la última vez. Pero la puerta no funcionaba, porque el medio mimético, por así decir, no había podido acceder al interior del vehículo, donde se encontraban los circuitos de abertura o cierre de la trampilla. Había palpado y, a continuación, había reproducido a escala normal únicamente el botón, sin utilidad alguna para las cabinas espaciales copiadas.

Amplíé mis investigaciones a la parte superior de la nave que, al volcar, se había alargado y torcido, como si se hubiera moldeado con pasta grisácea. Al seccionarla con el láser, descubrí un interior lleno, sin el espacio cavernoso ni los aparatos complicados que tenía a mano en la cabina original. Una prueba más – me dije – de que

el medio no puede palpar el interior y, en consecuencia, había llenado con sustancia densa el cuerpo entero de la cabina. Era probable que todas las demás cabinas estuvieran modeladas igual. Solo que en aquella que había disecado, la sustancia no había fijado aún sus propiedades, no las había establecido definitivamente; evolucionaba despacio en un proceso espectacular de transmutación hacia el estado metálico del original terrestre.

¡No se había enfurecido el jefe sin razón y había gritado que quería ponerlo en un compromiso, arruinarle la institución! Me he paseado mucho desde entonces, me he enterado de los informes de otros, informes innumerables, pero no he observado en ningún sitio nada parecido. Ningún mundo extraterrestre, que yo sepa, tiene la capacidad de multiplicar así los objetos, automoldeándose, que posee Bactriana, pero *solo* según un modelo dado. Y si el potencial del planeta había quedado sin aprovechar hasta mi llegada, por la falta de modelos, todo cambió en los pocos días que pasé allí.

– ¡Habría tenido que sancionarte! – me dijo el jefe una vez, al poco de firmar el informe y de suprimir Bactriana del plan de investigación.

Todavía lo obsesionaban mis observaciones, conclusiones e hipótesis, lo obsesionaba sobre todo la idea de que yo me había permitido jugar, descomponiendo así el equilibrio de un mundo ajeno, desconocido en su mayor parte. Esto ocurrió especialmente tras mi descubrimiento de un modo eficaz de influir en la suspensión, de dirigir su acción.

– Te permitiste demasiadas ambiciones – observó el jefe – . Te permitiste considerarte un verdadero creador y actuar como te apetecía, con lo que instauraste allí el más completo caos. Por *esto* tenía que haberte sancionado, pero todavía no se ha previsto una pena a la altura de tu culpa. ¡No me digas que quisiste hacer de Bactriana un laboratorio de formas, o qué se yo! Pura y simplemente te gustaba jugar y llevaste el juego hasta casi sus últimos límites. Ahora no podemos hacer nada, nos han pedido que dejemos todo, por el momento, hasta que se calmen las cosas... Luego veremos qué pasa con un mundo que alguien, por gusto, ha vuelto del revés.

Me habló en estos términos, más o menos, y parecía enfadado, pero creo que no lo estaba. Creo que, a escondidas, le interesaba lo que había hecho yo en Bactriana. Y ya entonces tenía la curiosidad de averiguar qué había sido del mundo creado por mí, aprovechando las propiedades únicas de aquel planeta insignificante de la constelación del León. ¿Qué puedo decir? Yo también tenía esa curiosidad, me hubiera gustado saber cómo habían evolucionado las relaciones entre mis numerosas criaturas, pero parece que ya no tengo el valor insensato de entonces y me haría falta un valor del mismo calibre para regresar a Bactriana.

No estaba seguro, pero me habría gustado creer que el jefe se equivocaba. Que no tenía razón al culparme y amenazarme con sanciones. Al fin y al cabo – me preguntaba, intentando disculparme – , ¿qué culpa tenía yo? Había hecho un experimento en las condiciones del planeta Bactriana, en un mundo sin habitantes y, por lo tanto – creía yo – , con todas las libertades para actuar. No lo pulvericé.

No lo arrojé a los confines de la Galaxia. Solo lo saqué de una existencia pasiva, abriendo allí una evolución biológica asombrosa. Y sin esforzarme especialmente ni actuando de forma contraria a la evolución normal del planeta. De hecho, Bactriana creó sola sus formas, en un tiempo récord. La capacidad mimética de su sustancia parecía hecha justamente para eso. Yo solo tuve el mérito de sugerir a la suspensión qué moldear y cómo. Podría decir que el planeta, con sus recursos asombrosos y sus posibilidades latentes, me llevaba esperando, desde siempre. Aquel medio extraordinario solo operaba según un modelo y los modelos no podían salir de la nada, en un mundo desierto, estéril, en el que no había aparecido la vida y resultaba poco probable que lo hiciera. Esto es lo que yo había hecho: le había ofrecido modelos.

La idea me vino unas horas después de haber roto una de las naves falsas. Vamos a ver – me dije – , vamos a ver si el medio también sabe hacer otras cosas. ¡Si *podía seguir haciendo* otras cosas! Estaba casi seguro de que no iba a limitarse a reproducir en serie cabinas espaciales, pero algo me animó a intentarlo, a comprobarlo. Sobre los lagos, la bruma se había hinchado y sospeché entonces que un nuevo rebosamiento era inminente, un nuevo paso de la sustancia viscosa por la meseta. Y no me equivocaba. Tenía que darme prisa, de manera que subí a la cabina y, en mi propia instalación de supervivencia, sintetice una gran bola de cera. Para el tiempo que me quedaba, era el material más fácil de moldear. Amasando la cera con las palmas, le di rápidamente una forma que se parecía vagamente a un cachorrillo. Una figurilla tosca, no mayor de unos centímetros. Bajando de nuevo, dejé la figurilla de cera al lado de la escalerilla de la cabina espacial y luego me encerré dentro, esperando.

Ya no apareció ningún nuevo vehículo tras el paso de la niebla. En cambio, innumerables cachorros amarillos, del tamaño de mi modelo, aparecieron espaciados por la meseta. Todos eran de cera. Y entonces pensé en hacer otra cosa, en hacer un perro de tamaño natural, ahora que tenía tiempo suficiente, y el modelo lo podía ejecutar la instalación que sintetizaba todo con pedirlo si la conectaba al pequeño ordenador de a bordo. Así procedí y el perro estuvo listo en seguida, un mastín sólido, musculoso, esculpido meticulosamente en un gran pedazo de cera, de la que conservó el color amarillo, como la figurilla precedente. Lo saqué al exterior y, mientras regresaba, se me ocurrió que se podía influir en el medio del planeta, cuya sensibilidad se salía de lo común, mucho más que mediante un simple modelo. ¿Qué pasaría si comunicase algunos datos suplementarios, por ejemplo, acerca del movimiento? Recurrí a mi casco de amplificación de biocorrientes y al transformador, conecté la fuente de energía de la cabina (la de reserva) y esperé. Esta vez, cuando aquella suspensión pesada, rastrera, cubrió una vez más mi pequeña nave, me concentré imaginándome el perro amarillo y los movimientos de cualquier perro, trotando o corriendo de un lado para otro, ladrando, haciendo carantoñas. Cuando se levantó la niebla, los vi. Eran dos, se miraban sorprendidos, luego avanzaron despacio, uno al lado del otro, hacia el ofrecido al medio como modelo. Lo husmearon un buen

rato, bostezaron aburridos, dejando ver unas lenguas tan amarillas como el resto del cuerpo, y luego se alejaron corriendo, jugando a pelearse.

Creo que sentí una alegría inmensa entonces. Si no había creado la vida de alguna manera, había conseguido algo parecido: simularla. El medio reaccionaba a mis órdenes y se ajustaba a ellas. Casi me daba miedo pensar en las posibilidades que me brindaba esta observación. Hasta decidir qué hacer después, observé cómo mi modelo se derretía por el calor del día; el mastín modelo se deformó, su hocico se le torció bufamente, se le cayeron las orejas y yacía sobre un costado, casi deshecho. ¿Dónde estarían los otros, los vagabundos? Los busqué con la mirada, intranquilo, pero solo más tarde vi a uno, solo, que se arrastraba por la orilla del lago y deduje de su aspecto lastimoso que se le habían mojado las patas y que estas ya no sostenían su cuerpo. Por lo demás, permaneció allí, gacho, despachurrado, como una mancha amarilla sobre el fondo ceniciento.

El final del experimento me hizo entender que las reproducciones de cera, ejecutadas por el medio de Bactriana a partir de una sustancia con propiedades idénticas, no eran la solución más acertada. Y se me ocurrió transmitir al medio información relativa a la estructura y la composición de las formas de vida de la Tierra. De modelarlas de todos modos – me decía –, ¿por qué no las ejecutaría exactamente? En cualquier caso, la prueba era decisiva para afirmar plenamente los recursos miméticos de Bactriana. Necesité unos días para poner a punto un programa que registrara todos los datos necesarios. El planeta iba a recibir ahora todo lo que le hacía falta para producir, según el modelo y gracias a la información registrada por mí, ejemplares de la fauna real de la Tierra. Entre tanto, la marea viscosa se había levantado a menudo de la zona de los pantanos y había multiplicado considerablemente los montoncitos de cera amarilla abandonados en la meseta. Los recogí y, poco a poco, los transporté al interior de la cabina espacial.

– ¡Has querido convertirte en un Creador! – me acusaba el jefe, al regreso.

Y lo decía de tal modo que notase bien la ironía. Otras veces, sabía que también pensaba en eso cuando se ponía a darme lecciones sobre la dignidad humana, sobre la corrección profesional y hasta sobre cierta clase de modestia que olía sospechosamente a humildad, pero no tenía ni idea de lo convencido que estaba él mismo de todo lo que me predicaba y si no se libraba *de esta manera*, a mi costa, de sus propios complejos.

Cada vez que me acuerdo de sus palabras, inundan mi ser un calor y un placer como raras veces he podido sentir. No era solo que hubiese querido, sino que allí, en aquel planeta deshabitado de la constelación de León, *¡era el Creador!* Mi mente y mi voluntad habían puesto en marcha y dirigido un acto de creación, probablemente único en el Universo, porque hacía abstracción de los organismos primordiales y de las etapas intermedias y, en el fondo, del tiempo, de la evolución misma. Lo que la naturaleza no había realizado hasta entonces, allí, y lo que en otros sitios del espacio había necesitado tiempo inconmensurable con ese fin,

yo lo quería hacer en el período brevísimo de mi visita a Bactriana. Normalmente, las especies, una vez aparecidas, ejercen su vitalidad a través de una cadena sin fin de individuos, perfeccionando la herencia biológica, eliminando y modificando géneros, clases, ramas: yo había pasado por encima de ese esfuerzo colosal. Yo realizaba en Bactriana (con la ayuda de su medio, naturalmente) las especies aparecidas en último lugar, individuos superiores en compartimentos biológicos a los que habrían pertenecido en la Tierra, pero sin pasado allí, en un mundo que, en sí mismo, carecía de historia. Sería un hipócrita si no reconociera que, pese a todos los errores que se me han reprochado, no puedo ni quiero reprimir el orgullo de haber sido una vez, bajo constelaciones extrañas, el creador de la vida y el director de las formas en un concierto gracias al cual, por un momento al menos, había superado a la naturaleza.

¿Qué no hice entonces? Empecé con otro perro y la meseta resonó de ladridos; unos veinte chuchos, todos distintos, se juntaron en grupo para ladrar en mi dirección. Luego se desperdigaron por aquí y allá y no los volví a ver durante un tiempo, mientras que seguía modelando unos cuantos animalejos más, un pato, una culebra, un conejo, un pavo real. Colocaba cerca de la cabina los trozos de cera esculpida con cuidado, introducía el registro adecuado en la memoria, lo conectaba con el exterior y, acurrucado en la cabina, esperaba el desbordamiento neblinoso de los lagos. Tenía cuidado cada vez de cerrar herméticamente la entrada, ya que sabía que la suspensión coloidal del medio no podía palpar ni analizar, ni tampoco reproducir, sino lo que yo le ofrecía, en la meseta. La llené de conejos; las culebras no fueron menos numerosas y todos esos animales se perdieron por las grietas resbaladizas del suelo. Después quise hacer animales de mayor tamaño, para los que no tenía cera bastante: búfalos, avestruces, ciervos, camellos. Lo conseguí, con todo, registrando la información sobre sus dimensiones reales y comunicándolas pormenorizadamente al medio, de manera que, teniendo en cuenta la forma del animal, el juego de los volúmenes, las proporciones reducidas a escala a partir de mis figurillas de cera, su materialización respetara exactamente las dimensiones naturales de los ejemplares terrestres. Y así me vi rodeado de búfalos, camellos, que vagaban por la meseta en busca de comida y solo entonces me di cuenta de que a mis rebaños de rumiantes les rondaba el espectro del hambre si no les procuraba inmediatamente la vegetación que necesitaban. Produje así cierta cantidad de hierba, pero la primera tanda no salió demasiado bien, los animales la comían con asco y algunos la rechazaban, mientras vagaban de un lado para otro alocadas, hambrientas.

Pasaron unos días y cada desbordamiento de sustancia coloidal me captaba un número cualquiera de bichos, multiplicándolo por diez, asimilándolo según las propiedades miméticas del planeta Bactriana. Llegó un momento en que ya no sabía qué hacer con tantos espinazos negros y cuernos y pezuñas como llenaban y pisoteaban la meseta fangosa. La hierba no tenía ni el tiempo de asomar cuando la arrancaban y comían con raíz y todo. En este tropel, algunos búfalos aplastaron, destriparon a cornadas a sus rivales, pero los huecos conseguidos así en la masa móvil de los herbívoros

eran demasiado insignificantes como para que contasen a la hora de poner freno a ese desbordamiento animal formidable, que los recursos siempre renovados del planeta hacían realidad a partir de entonces, inacabablemente. Es más, me arriesgaba a que otra marea de los lagos multiplicara peligrosamente las carroñas en la meseta superpoblada.

Entonces se me ocurrió introducir los grandes carnívoros, porque no podía esperar que los perros, igual de famélicos, pero sin capacidad de hacer frente a los cornúpetas, se encargaran del necesario equilibrio de fuerzas. Se había vuelto peligroso hasta para mí descender de la cabina espacial, los toros habían intentado cornearme muchas veces cuando ponía figurillas en los lugares más resguardados. Uno de los rinocerontes pasó una vez por el lado de la cabina y se frotó en ella el espinazo (otras ya estaban volcadas) y creo que no le habría faltado mucho para romper las patas del tren de aterrizaje. De todos modos, el apiñamiento de herbívoros hambrientos me exasperaba, estaba harto de mugidos, gruñidos, cacareos desesperados, por lo que modelé cuidadosamente varios leones, un tigre de Siberia y dos cocodrilos nauseabundos, sobre todo después de que el medio los materializase a tamaño natural. Al levantarse la bruma, empezó la matanza y el pánico. Los leones se multiplicaron, eran unos treinta, igual que los cocodrilos, mientras que el tigre fue el único que quedó uno solo, pero extremadamente activo y feroz: unas veces aparecía sobre el espinazo de un ciervo, otras, tras un salto enorme, mordía el cuello sin defensa de algún camello. Los cocodrilos, con sus hocicos monstruosos, rompían las patas de los toros, derribándolos; los leones también hicieron cundir también el terror entre las reses y las hacían huir hacia los lagos o hacia las faldas accidentadas del volcán. Justo al lado de la cabina, uno despedazaba un cerdo y el ruido era indescriptible, mugidos y aullidos sin cesar, que salían de todas las fauces. Después se vació la meseta, quedando tan solo los cadáveres y, sobre ellos, las fieras hambrientas, con los colmillos castañeteando, arrancando, desgarrando.

Asistí a la masacre estremecido de horror, como prueba el hecho de que recuerde la escena con tanto detalle, y luego presencié el banquete y veía intranquilo cómo las fieras saciadas buscaban dónde echarse en las cercanías, los leones en grupos o solos, aunque evitando el sitio donde reposaban al sol los cocodrilos. Los herbívoros habían huido, los que no habían caído bajo los colmillos de los carnívoros, y estos no daban muestras de querer marcharse. Los movimientos perezosos de los felinos (algunos hasta se habían tumbado cerca de la nave) me daban a entender que, de momento, no les importaba mi compañía; se sentían muy bien allí. Pero su presencia no me era en absoluto más agradable que la de los cornúpetas y, temiendo que una nueva marea pudiera aumentar su número, tuve la idea de salir armado de la cabina espacial y destruir yo mismo mis últimas creaciones, llevando a término así, con su propia matanza, la carnicería empezada por las fieras. Luego, de pronto, se me ocurrió algo divertido: si las fieras habían asolado a los herbívoros, vamos a ponerles – me dije – un herbívoro que las aleje. Pero no el rinoceronte, que seguía dando vueltas en el

mismo sitio, enloquecido por el terror y la furia, dispuesto a arremeter con la fuerza de choque de sus muchas toneladas sobre cualquiera, pero no se decidió a tiempo y, al final, se precipitó como una tormenta hacia la entrada del valle, desapareciendo de mi campo visual. No, me hacía falta otra cosa, algo cómico, burlesco, y entonces pensé en el caballo.

Esperé el siguiente desbordamiento preparando la figurilla con apariencia de caballo y registrando, para el medio con propiedades miméticas, los datos necesarios para mi nuevo experimento. Abandoné armado la cabina espacial y deposité la figurilla a buena distancia, para no tener sorpresas más tarde. Los leones no me atacaron, estaban saciados y, por lo demás, tuve cuidado de evitarlos, de no provocarlos. Regresé a la nave cuando la bruma sobre los lagos volvía a empezar a agitarse, a hincharse.

Primero retumbó el relincho aquel tan fuerte como el trueno, poniéndome los pelos de punta, aunque lo oía a través de los aparatos, no directamente en mis tímpanos. Por encima de las oleadas cenicientas, agitadas como en una caldera enorme, a borbotones, surgió la aparición. Era un caballo monstruoso solo por su tamaño, que podía rivalizar con el del dinosaurio más temido, mientras que su figura era flexible, elegante. Un hermoso ejemplar, con la crin como un trenzado de cuerdas, meneándose sobre un cuello inverosímilmente largo, cuando se mantenía alzado sobre dos patas, en una actitud espléndida de estatua, mientras que sacudía, de la piel leonada, trozos de gelatina y gotas enormes en todas direcciones. Luego el caballo gigantesco volvió a caer en la bruma trémula, produciendo allí una agitación difícil de imaginar. El temblor se notó directamente, en el suelo y en las patas del tren de aterrizaje de la cabina espacial. Todavía oculto en la sustancia que lo había materializado con el tamaño pedido por mí, el caballo coceaba y resoplaba como si estuviera rabioso, mientras que yo apenas mantenía el equilibrio, lo mismo que la nave, por los efectos de su agitación. Cuando se disipó la niebla, dejando al caballo en la meseta en todo el esplendor de su creación, veía los leones y el tigre y los cocodrilos retrocediendo encorvados, con un miedo cerval pintado en los ojos, además de una sorpresa repentina y enorme. El caballo volvió a relinchar, con un retumbo, y luego golpeó con sus pezuñas, del tamaño de toneles, el suelo elástico del planeta. Bactriana vibró repetidamente, según el caballo corría de un extremo a otro de la meseta, como si estuviera encerrado en un corral, parándose brevemente y relinchando, de forma que su simple aparición aterrorizaba a las fieras y las obligaba a retirarse a saltos. ¡Era formidable esta nueva creación mía! En unos minutos, los cocodrilos se lanzaron a las charcas, y los felinos, como si fueran gatitos asustados, desaparecieron detrás de las cumbres.

Observé, pues, que el medio mimético de Bactriana recibía también los datos que completaban el modelo terrestre deseado por mí. Recuerdo que me embargó una verdadera fiebre creativa, después de que la meseta quedara libre por la fuga precipitada de los carnívoros y, algo más tarde, del caballo gigante. Me despertó, por la noche, un temblor terrible, pero al amanecer vi que el caballo había

desaparecido; el animal había atravesado seguramente las montañas. Modelé una multitud de formas, permitiéndome esta vez las ideas más insólitas, las extravagancias más inesperadas en materia de zoología. Primero una hienas tricéfalas, con las que saneé la meseta, vaciándolo de los restos, numerosos y multiplicados sin cesar, de las comilonas de los felinos. Después eché a las hienas y creé una especie de aves grandes, águilas con alas de pterodáctilo y cola de pez, que no dejaron de dar vueltas por encima de los lagos durante varios días, peleándose. Modelé una jirafa con cabeza de chacal y escamas córneas sobre el cuerpo entero, una ardilla del tamaño de un ternero, un caracol con zancos como de araña, una lombriz que, en sus versiones finales, superaba los cuarenta metros de longitud, y varias variantes de mariposas carnívoras, en cuyos troncos pegué copias de unas máscaras que había visto una vez en un museo de historia de las civilizaciones. Y todas estas figurillas de cera, fabricadas por mí minuciosamente, con todo detalle, soportaban la acción moldeadora del medio exterior, la acción de la suspensión coloidal, que las materializaba en la forma y tamaños deseados, aunque multiplicándolas según criterios en que, por no comprenderlos, no pude intervenir.

A mi alrededor bullía un mundo sin pasado, sin evolución, un mundo de formas vivas, inexistentes hasta mi llegada a Bactriana y que no se encontrarían seguramente en ningún otro lugar del Universo. Me atrevimiento era cada vez mayor. En mi esfuerzo por dirigir la creación hacia las especies más fantásticas, había anulado la vía natural de la selección, interviniendo en virtud de un principio arbitrario y erigiendo el artificio en norma universal. Decía que viví una verdadera fiebre creativa y notaba sensaciones nunca experimentadas, que brotaban de la conciencia del poder ilimitado que tenía allí, en aquel planeta oscuro de la constelación del León. Era un ser humano y veía, con todo, que disponía de recursos mediante los cuales podía competir con la naturaleza. Y quién sabe cuánto tiempo habría durado mi juego, una vez desencadenado, quién sabe cuántas formas nuevas, asombrosas habría podido seguir proponiendo, *imponiendo* a Bactriana, guiándola hacia patrones cada vez más complejos, increíbles, estados latentes multimilenarios, si una casualidad no me hubiera detenido en pleno ímpetu creador, demostrándome que, pese a las apariencias, había dejado de dominar la situación.

Tal vez fue una equivocación o quizá todo era un error, desde el principio hasta el final; una cadena de equivocaciones, como afirmó el jefe a mi regreso a la Tierra. Pero allí, solo en Bactriana, era fácil sentir la fiebre y luego la locura de la creación al ver cómo las primeras formas y, sobre todo, las primeras formas vivas, aparecían a mis manos. La última vez había hecho una multitud de figurillas de cera y me interesaba, en primer lugar, seguir la materialización de la rana en una especie de estegocéfalo sobredimensionado. Lo creaba justamente para un futuro enfrentamiento con el caballo gigante; era imposible que no coincidieran al final en algún lugar del planeta, dos colosos que se desplazaban a una velocidad formidable. Me hubiera gustado asistir al combate y, quizá, al aniquilamiento recíproco de una fuerzas gigantescas que había liberado yo mismo. Preveía una lucha gigantesca, en

la que la rana había atacado fulminantemente, y el caballo se habría defendido con los anchos dientes que llenaban su hocico, un hocico que se podía confundir, abierto, con la entrada de una cueva. Sí, quería ver a mis criaturas, a las más vigorosas de ellas, enfrentándose. No habría lamentado la desaparición de ninguna. El planeta distaba de tener agotados sus recursos y podía modelar en cualquier momento otras formas en lugar de las desaparecidas. Era señor de vidas y muertes, pero entonces todo dependía de la rana y del medio con propiedades modeladoras, si este iba a agrandar mi figurilla de cera hasta el tamaño deseado.

Después, de repente, cambié de planes, abandoné la idea del monstruo estegocéfalo, volví a fundir la cera y me concentré en el trabajo, con un esfuerzo casi doloroso de los ojos, los dedos y la memoria, en una figurilla nueva, en una *obra* nueva, si todavía puedo decirlo así hoy. La fiebre de la creación y las emociones y la impaciencia con que esperaba darle cabo me sacaron de la realidad hasta tal punto que parecía que no me reconocía a mí mismo, que no era yo, el de todos los días. Ese estado de exaltación indefinida se prolongó, dominando mis sentidos hasta en el momento en que atravesé la meseta hacia el sitio donde había decidido provocar el modelado de mi última idea. Mi error fue, me imagino, no haber resistido a aquella tentación engañosa y luego, que no supe, o no intenté o no pude estar atento a lo que pasaba a mi alrededor, y ni siquiera había calculado correctamente el tiempo disponible, porque todavía estaba lejos de la cabina espacial cuando los lagos empezaron a agitarse de nuevo.

Me di cuenta del peligro, pero era demasiado tarde, y aquella bruma que me era tan conocida, cuyas posibilidades había explorado sin vacilar en absoluto, rebotó ascendiendo por la orilla de la meseta. Intenté evitar el encuentro, pero el frente de la suspensión coloidal era muy amplio entonces, me cortaba el camino hacia la nave, así como la retirada hacia el valle. Hui hacia la pendiente, junto a unos centauros pequeños y ágiles, pero la pendiente era demasiado suave allí y las alturas más resguardadas se dibujaban a una distancia inaccesible, dada la velocidad de avance de la marea. Corría, pero la bruma progresaba detrás de mí y, pese a todos mis esfuerzos, dolorosos en un terreno resbaladizo, no conseguí escapar y noté en un momento dado las piernas pegadas, inmovilizadas en una pasta viscosa. Caí de bruces, bajo la agitación extraña, bajo la presión de lo que no me dejaba mover siquiera el antebrazo. Y me embargó un terror demencial, pues sabía lo que estaba pasando en torno y lo que me estaba pasando entonces. Ya no me interesaba ni la figurilla ni los centauros, pensaba con horror que, en esos momentos, yo mismo era el palpado, «leído», descifrado. Pero temía mucho más lo que iba a seguir, y no me equivocaba.

Levantándome, cuando la marea retiró sus tentáculos pegajosos de mi cuerpo, miré intranquilo a mi alrededor y vi al lado unos cuantos cuerpos vestidos en trajes protectores, tres en un sitio y otros algo más allá. Esperé por un momento que el medio modelador no hubiese penetrado el traje, que su capacidad de copia se hubiera quedado allí, en la superficie, pero los cuerpos de los que se escurría la gelatina se movían, intentaban levantarse. Recuerdo que

uno venía ya hacia mí, pisando inseguro la arcilla pegajosa, caminaba como si estuviera mareado. Y, en una fracción de segundo, con todo el terror que había anidado en mi alma, me pregunté *quién podía ser*. No le veía la cara, la visera le hacía sombra y su casco estaba tan sucio como el mío. Luego, luchando con el terror que me había agarrado los nervios y casi me había paralizado en aquel lugar, reaccioné y me puse a caminar hacia la cabina espacial. Me puse a caminar, digo, aunque habría querido recorrer corriendo la distancia que me separaba de ella, incluso tenía la impresión de que estaba corriendo, pero los pies se me hundían en el lodazal gelatinoso, que se deslizaba lentamente hacia el lago, y el esfuerzo me parecía verdaderamente agotador. Tenía la sensación de estar sofocando, aterrado por la lentitud con que podía moverme después de volver a encontrar, tras desaturdirme algo y quizá más bien por casualidad, el camino de regreso. Detrás de mí, el otro había adivinado mi intención y apretaba el paso; notaba que quería alcanzarme y tuve la gran suerte de que, sosteniéndose inseguro aún sobre sus piernas, resbalase, cayera de espaldas y, hasta que volvió a encontrar el equilibrio, le tomé la delantera. Creo que estaba a punto de desmayarme, porque no me acuerdo muy bien de cómo llegué a la cabina espacial y, temblando de pies a cabeza, subí la escalerilla y me encerré dentro.

El jefe me propone que regrese, pero solo me faltaba eso, volver a encontrarme entre mis criaturas y entre los seres humanoides que abandoné sin saber siquiera, sin averiguar qué se ocultaba bajos sus trajes y sus cascos. A veces me parece ver sus siluetas sucias, tal como se movían entonces en torno a la cabina espacial, intentando abrirla. Una se había agarrado a la escalerilla, otras tocaban las anclas del tren de aterrizaje, y yo oía sus pasos, sus golpeteos en el metal. Pero entonces se me empezó a pasar el miedo, estaba en mi refugio y no me quedaba más que poner en marcha los motores antes de que me los averiaran quienes seguían tanteando la nave para entrar. Procedí a las maniobras de partida y, entendiendo al parecer que no les quedaba ninguna oportunidad, los humanoides se retiraron a buena distancia, en la meseta, testigos inmóviles de mi despegue. Los dejé allí, en Bactriana, junto con las demás creaciones de mi fantasía, sin saber siquiera quiénes eran y qué querían de mí. Y ahora el jefe dice que vuelve a incluir Bactriana en el plan de investigación y me pregunta si no quiero ver qué ha ocurrido y cómo se han arreglado las cosas allí. Que vaya a ver, en otras palabras.

No, no quiero ver cómo se han arreglado o no se han arreglado allí las cosas. Pienso en los individuos que abandoné en Bactriana, en un universo artificial y sin comprobar en el tiempo, porque solo el *tiempo*, con todo, lleva a las cosas y los seres al equilibrio, a la armonía, y me pregunto, con todo el desasosiego y la turbación que caben en una interrogación semejante, si acaso, al quitarse los cascos, aquellas criaturas llevaban, sobre los hombros con restos frescos de gelatina, mi propia cabeza.

Y hay algo más que tampoco es de un tenor que me anime a pensar en volver. Una cosa que nadie más sabe, porque omití decirlo al principio y, con el tiempo, no consideré ya necesario mencionarlo en ningún informe, de manera que no me equivoco al afirmar que pertenece,

todavía pertenece únicamente al fondo más escondido de mi memoria. Ha sido su secreto y lo sigue siendo de momento: la figurilla con la que había salido a la meseta entonces, antes de mi partida precipitada de Bactriana, figuraba una mujer y, según todas las probabilidades, el planeta *iba a producirla*.

Franz Marc : Cal adápându-se : Drinking horse : Trinkendes Pferd

Franz Marc : Tigru : Tiger : Tiger

Las manzanas negras [ES]

Mihail Grănescu (1951-2014), Merele negre, Aporisticon, Editura Albatros, 1981
Presentación y traducción del rumano al español de Mariano Martín Rodríguez

Mihail Grănescu (1951-2014¹) se reveló en 1981 como uno de los maestros de la ficción especulativa rumana gracias a su volumen de narraciones breves titulado *Aporisticon*. Aunque se publicó en una colección de ciencia ficción y fue recibido como una obra clave de esta modalidad literaria, su escritura altamente intelectual y la complejidad filosófica de sus temas acercan sus cuentos más bien a la tradición del relato fantástico y metafísico consagrado sobre todo por Jorge Luis Borges. De hecho, la acción se supedita a menudo en Grănescu a la reflexión ensayística y a la expresión lírica de una subjetividad atraída sobre todo por los grandes problemas filosóficos, que constituyen el motor de sus relatos, incluso cuando estos adoptan los temas comunes de la ciencia ficción anticipatoria. Se trata de ficciones que exigen un lector atento y dispuesto a descubrir de la mano del autor perspectivas intelectuales insospechadas. No obstante, el libro también consta de narraciones más accesibles, aunque siempre rigurosas intelectual y estilísticamente. Una de ellas es la titulada «Merele negre», abajo traducida. Esta es una parábola en la que elementos de la distopía y la narrativa postapocalíptica (hábilmente sugerida mediante la alusión final a unas gafas protectoras) se combinan con el lamento nostálgico por la pérdida de la variedad en el entorno, tras un proceso que es, a la vez, natural (la pérdida universal de los colores) y humano, ya que esta pérdida es promovida por la propia humanidad, como un reflejo alegórico de las esperanzas revolucionarias que se han traducido a menudo en realidades opresivas. Así consigue Grănescu, en unas pocas páginas, la hazaña poco común de obtener un efecto al que concurren el *sense of loss* típico de la llamada literatura general y el *sense of wonder* más propio de la ficción científica, al convivir en el espacio textual la perspectiva humana del abuelo, triste por la desaparición de un mundo mejor, y el espectáculo terroríficamente sublime de un universo uniformemente desprovisto de la alegría y variedad del color, lo que se simboliza concretamente mediante las manzanas negras del título.

1) La presente traducción se entiende como homenaje póstumo al llorado escritor, a quien tuve el privilegio de conocer personalmente en Bucarest. Grănescu no dudó en invertir varias de sus horas de su tiempo en acompañarme por la capital rumana, ocasión en la que pude disfrutar de su conservación y apreciar su gran calidad humana.

Al principio, todo el mundo estaba encantado. Nadie quería comprar más que manzanas negras. Hasta hubo manifestaciones y protestas, porque había demasiado pocas y solo algunos de nosotros podían permitirse comprarlas. Existía gente que no había visto ni una manzana negra en su vida... Así empezó lo que llamamos hoy la «moda negra». Pero no crean por eso que no hubiese también personas a las que esta corriente daba miedo. Había también quienes veían en esto un drama, un peligro, un vicio. Algunos estetas hablaron de la falta de gusto del color negro, otros de la falta de imaginación de una época que reducía todo a ese color, de la uniformidad y la monotonía. Pero a la gente no le importaba. Todos desean el mayor número posible de manzanas negras, de híbridos negros, de maravillas biológicas.

El hecho de que algún sabio escrupuloso, de vez en cuando, empezara a hacer suposiciones pesimistas, sobre las consecuencias de las manzanas negras en el futuro, no podía ser, ni pudo serlo nunca, un obstáculo en el camino del progreso.

Las manzanas negras aparecieron tímidamente. Nadie sabe con exactitud cómo. Se han aventurado muchas hipótesis, sostenidas por igual. Las más importantes desde el punto de vista lógico, si descartamos las historias del tipo de «frutas traídas de otra galaxia» o de la «teoría del corrimiento al negro del espectro como prueba de la aceleración o deceleración de la velocidad del espín o incluso general e universal a consecuencia de la dilatación o la compresión del universo», las hipótesis más importantes eran, pues, las de los optimistas amigos de la ciencia, que afirmaban que se trataba de un híbrido de laboratorio resultado de selecciones artificiales consecutivas hasta la obtención de tales plantas fabulosas, las cuales representan un desafío al mundo de la vida por la inutilidad del color adoptado. La otra teoría sería sobre la aparición de las manzanas negras se debió a unos sabios pesimistas, que afirmaban que, a resultas de la influencia prolongada y constante del ser humano sobre la naturaleza y a consecuencia también del control permanente y de los incrementos divididos y estimulados, los seres vivos pierden progresivamente su cualidades y criterios de selección, lo que se traducía en aberraciones del tipo de las manzanas negras, que serían ejemplares bastardos de la especie.

La verdad es que nadie sabía nada con seguridad y que, de todos modos, las manzanas negras, que se podían comparar a unas simpáticas patatitas sin ojos, aunque no subterráneas sino aéreas, brotadas y crecidas al sol, eran, decimos, cada vez más rentables, cada vez más buscadas y preferidas por todos.

¡Hermosa época de los inicios! ¡Qué hermosos son los inicios! Se llegó a las exageraciones propias de cualquier juventud. «No queremos colores», o «el color más puro de todos», o «pongan en una hoja de papel todos los colores y mézclenlos: ¿qué color saldrá? ¡EL NEGRO!» Eran los lemas con los que desfilábamos. Nos imponíamos poco a poco por nuestro número.

Nos impusimos con dificultad. Al principio, hubo leyes restrictivas. Estaba prohibido cultivar manzanas negras. Luego se prohibió su comercialización. Pero, poco a poco, acabaron apareciendo muchas especies. Hasta los

que deseaban preservar los antiguos colores de suripanta del planeta se vieron imposibilitados de poner coto a los acontecimientos. Perros negros, gatos negros, claveles negros, rosas y luego lirios negros, incluso las banderas negras que enarbolaban cada vez más países, todo era inexorable. Porque, en todos los mestizajes, como el negro era dominante, se transmitía a los descendientes. Y una vez aparecido en una familia, en una especie, en un continente u otro, solo era cuestión de tiempo que se extendiera y generalizara. Esta característica, una vez adquirida, no se perdía; el proceso era irreversible. Pese a todos los esfuerzos de los conservadores, no se consiguió que ningún vegetal, ningún animal ennegrecidos adquiriera otro color. Por lo demás, este era nuestro argumento principal.

Así es. De hecho, fue una lucha encarnizada. Mirado desde la perspectiva actual del mundo de después de la victoria, podría creerse que todo transcurrió fácilmente y con normalidad. Pero no fue el caso. Hicieron falta compromisos, luchas, traiciones y mucho, mucho sufrimiento hasta llegar hasta aquí.

Pero ahora, aquí, tras la victoria completa, aunque fui un militante activo, me paro y recuerdo, y me entra una especie de nostalgia de aquellas imágenes abigarradas, de feria, de antaño. Los jardines aquellos multicolores parece que tenían también su encanto. Es seguramente la vejez, chicos. Es como si añorara aquellos campos verdes, las casas de ladrillo rojo, las flores azules, amarillas, encarnadas y blancas, aquellas cosas, hijos míos, que ya no vais a ver nunca más. Y, al cabo de una vida de lucha para conseguir exactamente eso, lo lamento. Porque era muy hermoso.

Mientras dice esto, el viejo se levanta y pide con voz temblorosa a sus hijos que se acuesten, corre la cortina y el cielo oscuro punteado de estrellas ha dejado de divisarse a través de la ventana. Es invierno, y el frío vidrioso despierta en el cuerpo recuerdos y deseos atávicos y bestiales, ¡pegar fuego a algo! «Combustibles» se llamaban las cosas destinadas al fuego.

– ¿Crees que han existido alguna vez esas cosas? – pregunta el pequeño.

– No sé. Creo que solo es un cuento. El abuelo nos ha contado una historia para que nos durmamos. Y, de todos modos, intenta imaginarte la tontería de un campo de colores. Para que te hagas una idea, piensa solo cómo te sientes cuando te quitas las gafas protectoras y miras el sol. ¿Cómo crees que podía ser bonita una cosa así?

Los niños se duermen rápidamente. Solo se oye su respiración acompasada. Y en la otra habitación, la de los adultos, los pasos furtivos del abuelo, que se pasea entre las literas, y la tos seca del padre.

Bobines en vrac [FR]

Alexandru Monciu-Sudinski (1944), Rebarbor, Rebarbor, Editura Ileana, 1995 (1971)

Présentation et traduction du roumain en français par Raluca Maria Hanea

Alexandru Monciu-Sudinski est né en 1944 de parents réfugiés de Chisinau (Moldavie), en Roumanie. Élevé par sa grand-mère maternelle qui est une merveilleuse conteuse et qui lui apprend le russe, Alexandru Monciu tente de devenir metteur en scène, mais étant rejeté, il est tour à tour enseignant dans des écoles primaires, étudiant en philosophie et en langues à l'Université de Bucarest, puis journaliste. Il collabore avec des revues littéraires et débute avec *Rebarbor* (1971), recueil de nouvelles qui sont la radiographie caustique d'une société aliénée et violente. Le livre sera interdit et détruit, étant jugé contraire au réalisme socialisme ambiant. Monciu-Sudinski trouve le moyen de publier à nouveau, sous la forme du reportage dans une usine, le recueil d'interviews *Caractères* (1973), qui est tout aussi contestataire et subversif que le premier, mais qui est primé par le parti. Suivent *Biographies communes* (1974), dont Jean-Paul Sartre publie des extraits dans la revue "Les Temps Modernes". Persécuté par la Securitate, poussé à l'exile suite à la grève de la faim qu'il fait quand un de ses amis est injustement arrêté, l'écrivain renonce à l'écriture et disparaît de la vie publique au début des années 80. Uniques dans la littérature roumaine, par leur style, leur noirceur et leur valeur documentaire, les écrits de Alexandru Monciu-Sudinski méritent d'être redécouverts et traduits. **Bobines en vrac** ouvre *Rebarbor*.

I

«*Tu dors, Sancho,
dit Don Quijote,
c'est pourquoi t'es venu
au monde, pour dormir...*»

Cervantes

Bobines en vrac
préambule

Le médecin dit c'est une parente?

Madame M. dit non.

Vous savez, il n'y a qu'à la famille qu'on peuteuh... donner le diagnostique...il s'agit du secret professionnel. Mais c'est comme si on était de la même famille, monsieur le docteur, de la même famille, nous habitons depuis des années sous le même toit. Vous savez, elle n'a personne d'autre, c'est une immigrée, nous sommes tout ce qu'elle a...

Elle a une cirrhose, madame, je suis désolé de devoir vous l'annoncer.

Madame M. pleura.

Je lui ai fait sa feuille de sortie. Vous allez devoir l'emmener.

Madame M. pleura. Après:

Monsieur le docteur, cela m'est impossible, nous n'avons pas de place pour elle, croyez-moi...j'ai un mari... ma fillette à l'école, mon garçon à l'université, nous ne pouvons pas nous occuper d'elle. Ne pourriez-vous pas...

Le docteur dit non. Je suis désolé...s'il agissait de deux-trois jours ça irait. Mais il reste à la vieille...il lui resterait au moins deux semaines à vivre.

Monsieur le docteur, dit la dame, aïe, monsieur le docteur ne pourriez-vous pas...

Entre eux intervint un petit arrangement.

La discussion eut lieu le 27 février.

La vieille resta à l'hôpital, chambre numéro 4, où, dans la nuit du 12 au 13 mars, elle mourut. Un étudiant, frère du docteur, emménagea chez madame M.

Le fils de la dame le reçut avec une étrange froideur, presque de l'hostilité.

*

Le matin me lèche le front, blanchâtre et froid comme une peau de mort.

Le matin...blanchâtre...une peau de mort...

Le matin me rafraîchit, mais cesse de toujours te raconter à toi-même ce qui t'arrive, non, mais c'est bien de dire, je vais le répéter jusqu'à la maison, c'est comme ça, froid

comme une peau de mort.

Froid comme une peau de mort les pierres la clôture
froid comme une PEAU de mort je n'ai pas dormi c'est
pourquoi il est blanchâtre,

froid comme une peau de mort jusqu'à ce que ça ne
veut plus rien dire aucune pensée, le silence.

Voilà ta monnaie.

Voilà quoi? Ah, oui froid comme une peau de mort.
Mais où allez-vous bonnes gens tous avec vos manteaux
BLANCHÂTRE comme une...

expression du grand esprit humain Un à quarantelei²,
grommela-t-il.

Le vieux a une canne rouge, il me regarde, il veut que
je lui cède ma place.

De mort.

Mais le portail de l'hôpital froid comme le fer humide
peint en vert avait aussi une autre couleur froide le
blanc - la couleur de la solitude - elle ne doit pas mourir
là-bas dans cette pièce longue comme un tuyau carré
cheminée blanche manquant de ciel. Des mots qui ne
m'appartiennent pas, j'irai vers l'avant, vous allez vous
asseoir? c'est une étudiante je pense, on la ressent ainsi, le
matin, les femmes sont laides elles ont le visage blanc et
froid comme une...comme si elles étaient cassées au niveau
de la bouche elles ont des masques de femmes, des bouches
cassées brutalement par le manque de sommeil.

Rien qui étincelle.

Ni la vitre du trolleybus ni le nickel, il n'y a que des
débris de verre dans l'air pur peau de mort ou peut-être
ça étincelle ça n'étincelle pas dans mon cerveau fatigué.
Blanchâtre, couvert d'une peau de mort. Comme si ça a
coulé un petit peu dans la bouche ça a le goût insipide de
sac en plastique dans lequel quelqu'un aurait craché.

Blanchâtre.

C'est passé. C'est fini Dieu merci me voilà débarrassé
je vais aller voir le film à neuf heures je boirai un café pour
faire partir la nausée, les jambes blanches de la fille sont
chaulées de sommeil.

Iulia Andreïevna

leur chair palpite comme une enseigne de néon qu'on
aura oublié
d'éteindre
en plein jour.

Et la mère: « Andreï, mais tu comprends, c'est
pénible, ça ne veut pas dire tout de même qu'elle lave tes
chaussettes, c'est vraiment révoltant! »

« Mais c'est elle qui l'a dit, elle s'est mise en colère et a
dit c'est laver des chaussettes, ça! voyons! et elle les a lavées.
»

« Toi et Natalia, vous ne voulez pas comprendre qu'elle
n'est pas votre servante? non! c'est une dame, une aristo...
une aristocrate, comment permettre une chose pareille. »

« Et quand elle passe la serpillière? »

« Andreï! »

*Allez-vous en avec votre argent...j'pas besoin...j'prends
pas d'argent pour ça...mais voyons, je suis de la famille, n'est-
ce pas?*³

Maman était devenue rouge, elle gesticula puis le fourra
dans son sac.

Iulia Andreïevna, grande et décharnée, avec les
cheveux pas blancs du tout encore, s'approcha et la prit

2) Quarante lei - lei étant la monnaie roumaine, le prix d'un billet de bus.

3) En français et en italique dans le texte original.

dans ses bras. Elle était émue plutôt qu'offensée et elle répéta: *mais je suis de la famille, Irène, ils m'appellent grand maman babouchka... les enfants sentent ces choses; pourquoi me donner ce sacré argent?*

C'était un an plus tôt, quand maman voulait se débarrasser de Iulia Andreïevna en lui donnant de l'argent; je crois comprendre maintenant que c'était par jalousie et elle avait ses raisons; c'était après qu'elle ait maintes fois répété qu'elle avait été comtesse *la comtesse, kneaghina*⁴, mais que la Révolution...

Elle lui donna cet argent car elle lavait par terre et faisait à manger et tout ce qu'il y avait à faire dans une maison où maman était si débordée qu'elle n'arrivait même plus à nous aimer, tandis que Iulia Andreïevna y arrivait, elle. Mais nous l'appelions babouchka trop souvent et nous l'embrassions surtout le soir quand nous ne la laissions pas aller dormir avant qu'elle nous fasse des lapins et des loups sur les murs; elle le lui donna devant moi (Natalia était en train de jouer sur le tapis) pour que je voie clairement que cette affaire était elle aussi payante.

Iulia Andreïevna ne voulut pas recevoir cet argent.

Ce sacré sale argent.

Qu'il est plaisant de rouler en trolleybus, calmement, fièrement, de regarder par la fenêtre et de ne rien voir à part le gris-argenté sans bruits, le matin froid et l'agglomération pressée comme une peau de mort.

Elle ne disait pas cancer, elle disait crabe⁵, elle parlait un roumain ridicule même si elle était arrivée une vingtaine d'années plus tôt, après la guerre, elle disait plein de mots de façon complètement aléatoire et quand elle écrivait des lettres c'était à mourir de rire, comme il y a deux étés de Sovata⁶.

Elle avait tout le temps peur du crabe.

Elle devait mourir le jeudi 10 mars, elle n'est pas morte.

Elle devait mourir le vendredi 11 mars, au plus tard dans la nuit, elle n'est pas morte.

Une femme de *Manastirea*⁷ avait mis une bougie entre ses mains, lui avait appuyé les doigts dans la chair ferme de la bougie, elle avait ouvert les yeux, avait jeté la bougie, elle n'est pas morte.

Seule comme un monstre enfermé dans un bocal en verre dans la chambre-cheminée, blanche et longue et bouclée en haut par le plafond, elle n'est pas morte.

Seule sans cet officier de vingt-quatre ans qui sourit sur notre mur un an avant la Galicie⁸, où il est mort, sans la photo auprès de laquelle Iulia Andreïevna avait pris de l'âge, devenant de l'épouse du photographié sa mère et ensuite sa grand-mère, tant il était ridicule qu'elle

prétende que ce garçon était son époux

Mon mari

seule sans lui.

4) Femme du tsar.

5) Les deux sens français du mot cancer (maladie et crustacé) sont exprimés en roumain par deux mots distincts: la maladie se dit *cancer* et le genre de cancer de la famille du crabe se dit *rac*. Le personnage est francophone et pense que le roumain a aussi un seul signifiant pour les deux sens, de plus elle choisit la mauvaise paire signifiant-signifié, d'où l'effet comique.

6) Sovata est une station balnéaire en Moldavie.

7) Manastirea, nom de village, signifiant « le couvent ».

8) Région appartenant à la Pologne et à l'Ukraine dont l'histoire a toujours été tourmentée, ayant appartenu jusqu'en 1918 à l'Empire Austro-Hongrois, de 1919 à 1939 à la Pologne, pendant la Deuxième Guerre Mondiale théâtre des pires atrocités nazies, et partie ensuite du bloc soviétique. La mort violente de l'époux peut dater des confrontations de 1919. À ne pas confondre avec la Galice (Espagne) ou la Galatie (Turquie).

Perdue au fond de la chambre blanche, tel un bouchon dans une bouteille qu'on aura vidée depuis longtemps, seule sans son officier sans pays sans famille sans la maison de Saint-Petersbourg sans langue sans forces sans le samovar en argent et le fauteuil porté à travers les

dizaines de refuges afin qu'elle puisse y mourir seule sans sa toute dernière maison notre maison avec son tapis bordeaux et l'odeur confortable de choses confortables un peu poussiéreuses sans les yeux inquisiteurs de fouine de féline de Natalia, seule sans moi ni la commode de l'autre chambre où elle aurait pu mourir beaucoup moins seule sauf qu'elle n'était pas morte.

Mais au fond de la chambre blanche cheminée bouchée. J'ai ouvert la porte le samedi 12 mars, ça sentait le renfermé la peau jaunie et malade et la couverture imbibée de l'odeur des médicaments et la sueur des dizaines de moribonds qui étaient restés avant elle les yeux rivés sur l'ampoule jaunâtre du plafond, à compter les gouttes de douleur inhumaine, s'écouler sans bruit dans ce silence unique de

chien enfermé dans le laboratoire de physiologie-entre les étincelles nocturnes des retortes, qui tremble en écoutant sa salive qui goutte dans les éprouvettes placées dans son estomac après quoi il se secoue brusquement hurlement d'angoisse-en essayant de couvrir le goutte à goutte enfoui mesquin indifférent plic...plic...plic-plic...plic...

comme le TEMPS ou peut-être le TEMPS-même, il est vrai mais n'y arrivant pas

après j'ai refermé la porte derrière moi avec soin.

J'ai dit tatie Iulia, elle me regardait et respirait, tatie tatie-Iulia j'ai fait les quelques pas vers le lit attentivement vers moi babouchka Iulia-andreïevna qu'as-tu vers moi si fixement les yeux écarquillés.

Elle respirait.

Babouchka, c'est moi, Andreï, bon Dieu... Elle regardait fixement un point, mais le point ne pouvait pas être le judas de la porte c'était un point beaucoup plus éloigné vers lequel étaient crispées ses deux pupilles étrangement réduites à la taille de deux têtes d'épingle noires, ses pupilles qui transperçaient la porte le mur vers le point que ni moi ni lui ni n'importe qui d'autre ne voyait à part elle, elle respira, respira, respira. C'est tout.

Maintenant qu'elle l'a vu elle ne tournera plus jamais ses yeux vers nous. Elle respirera, ne respirera plus ensuite, mais jamais ses yeux vers nous. J'agite ma main devant ses yeux. Rien. Je lui ai apporté ses gâteaux préférés, deux, achetés avec mon argent. J'ouvre l'emballage je

m'assois je mange ses gâteaux préférés avant de m'en aller. c'est ça

le ventre gonflé comme un coussin je ne dois pas m'en rendre

compte je mange.

De l'eau!

Je sursaute, je froisse le papier je vais au lavabo, j'ouvre le robinet bois remplis le verre et reviens je soutiens sa nuque elle ne voit pas le verre.

Allez, bois, le verre cogné contre ses dents dans la lumière jaune

de l'eau
tu as de l'eau ici mamie bois. La langue jaune
pousse le verre-en-arrière.

de l'eau de l'eau de l'eau
elle gémit regardant toujours LÀ-BAS elle ne peut
pas boire.

on peut pas la laisser ici, ne comprends-tu pas
mon garçon tu ne comprends pas. Mon père le
dit aussi. dans sa chambre elle ne nous
dérangerait pas
et tu vas t'en occuper qui va la

et Natali⁹, tu penses que ce spectacle lui ferait du bien
foutaises, arrête tout de suite, ARRÊTE

morphine
De l'eau. Bois bois enfin ou tais-toi. Au lieu de dire
de l'eau

bois

-Voulez-vous passer plus loin, pour un ticket, c'est une
dame avec un enfant. Un à soixante. Le métal froid dans la
main, je me tourne vers le caissier.

toi qui es si négligeant

-Un à soixante s'il vous plaît. Merci. Tenez.

-Merci, excusez-moi pour le dérangement.

Ils écrivent sur le match?

Le monsieur en veste marron montre vers le journal.

-Je n'ai pas regardé. Tenez.

-Juste pour un instant, je suis curieux de voir ce que
Ghergheli a fait.

Seule.

Je n'ai prévenu personne, je pense qu'elle est toujours
là-bas les yeux ouverts refroidie.

Dans des cas comme ça le liquide qui gonfle la cavité
abdominale fait pression sur vous savez...comme chez
elle...le patient ressent sans arrêt le besoin de se soulager,
elle gémit, vous voyez? *la bouche rouge-vif de l'infirmière la
bouche rouge comme une grenade*¹⁰ mais c'est un faux besoin
*on dit que ce sont...*non, une seule fois par jour. S'il arrive
quelque chose vous m'appellez en *sous-entendant* ne vous
gênez pas *elle sourit*. Elle gémit gémit redevient calme et
puis à nouveau. Elle marmonne toujours les yeux rivés
sur le porte des mots barbares ensuite en français elle rit
minaude commence à gémir *elle était belle comme une fleur
dit maman elle ressemblait à* et après en russe sans fin et -
je ne vous le dirai pas...boire tant de verres de champagne?
ha ha notre âme est notre mémoire - des bobines de
magnétophone en vrac

mais taisez-vous c'est assez toutes ces cochonneries...

Et maintenant elle s'est tue.

Là-bas elle a quoi qu'il en soit des médicaments
tandis qu'ici mon enfant mais la chambre est
affreuse c'est à devenir fou tu sais le sommeil de
Natali si elle prend peur ça rend fou je te dis
Eh, t'exagères. Andreï dans quel monde vis-tu?

Tu lis tous ces romans et tu ne dis que

- Merci beaucoup.

Le bruissement du journal sur l'annuaire une verrue.

- Si vous voulez vous pouvez le prendre, de toute façon je
n'en ai pas besoin.

- Ah, non, merci, je vais m'en acheter un en
descendant

celui-ci est trop succinct.

Comme un monstre enfermé dans un bocal elle gémit
et gémit. J'enlève sa couverture j'ai l'impression que cette
fois-ci c'est pour de vrai elle a un ventre perfidement
sphérique lisse tel un ballon prêt à crever un ballon annexé
à un squelette avec sexe

prêt à crever Andreï, je ne peux supporter c'est
terrible ne me raconte pas dit maman on ne peut
pas l'emmener ah mon Dieu laisse-moi

arrête de me persécuter qu'elle crève
et c'est passé à nouveau elle ne gémit plus je la couvre.
Elle regarde le point; deux heures moins le quart je suis
arrivé il y a cinq heures déjà.

andreï andreï andreï

Son visage à une paume de distance du mien à une
paume de distance mes yeux se crispent dans ses pupilles et
je hurle mamie je suis auprès de toi me voilà près de toi, tu
n'es pas seule vraiment pas

andreï

regarde-moi bien laisse ton point stupide et regarde je
suis là ne meurs pas comme une idiote non non non non
andriuuushaaa andré

je la secoue je lui donne des claques, ne meurs pas
toute seule, je la cogne contre le lit, me voilà
je suis lààà

andré

je suis là

oh andré

je suis là je suis là Pas seule seule non
andré

Seule comme un serpent dans un bocal de formol. Je
descends du trolleybus à la station Vidu, le matin comme
une peau de mort.

9) Diminutif courant de Natalia, l'accent se mettant sur le premier a.

10) Parties en italiques et en roumain dans le texte original.

Напевая мелодию

[RUS]

Nicolae Rusu (1948), Fredonând o melodie, "Contrafort" 7-8, 2014

Презентация и перевод с румынского на русский язык Мирославы Метляевой

Прозаик, эссеист, драматург. Родился 26 февраля 1948 г. в селе Рисипень Фалештского р-на Республики Молдова. Окончил среднюю школу в родном селе (1955-1966 г.г.), экономический факультет Кишинёвского Политехнического института (1966-1970 г.г.) и Высшие Литературные Курсы в Москве (1983-1985 г.г.).

Работал экономистом в одной из строительных организаций г. Кишинёва (1971-1983 г.г.), опубликовал первую книгу рассказов в 1978 г. и стал членом Союза писателей СССР в 1980 г. Издал романы "Лия", "Всё повторяется", "Крысиада", "Край света", "Седьмое чувство", около двадцати сборников рассказов для взрослых и детей, несколько пьес, поставленных на театральных сценах и на Национальном Радио.

С 1987 г. работает директором Литературного фонда писателей Молдовы. Является членом ПЕН-Клуба и членом СП Румынии. Изданы книги в Праге, Москве, Бухаресте, рассказы переведены на русский, немецкий, французский, английский, литовский, украинский, монгольский, грузинский, татарский и другие языки. Удостоен литературных премий СП Молдовы, а также Румынии, России и бывшего СП СССР.

Машина ответила ему коротким рыком, – знак, что система включилась, и он тут же рванул с парковки вверх по улице. До ресторана, где была намечена встреча, надо было пройти метров двести, и у первого перекрестка он наклонился, делая вид, что поправляет манжет на брючине. Украдкой глянул назад, осмотрелся по сторонам. Не заметив ничего заслуживающего внимания, поспешно перешел улицу на только что загоревшийся зеленый глаз светофора. До места назначения нужно было пересечь еще один перекресток, уже без светофора, а потом, метров через десять, завернуть за угол налево в маленький дворик, откуда он спустится в полуподвал, скрывающий роскошный ресторан, предназначенный только для бизнес-элиты, ресторан, являющийся одновременно и клубом, и местом, где заключаются всевозможные сделки.

Михай довольно поздно был допущен в узкий круг собиравшихся здесь деловых людей. Да он и не очень-то стремился к этому, предпочитая устраивать свои дела самостоятельно. Он получал предложения о партнерстве от различных деловых людей, однако большинство из них не особо процветали, и он деликатно уходил в сторону. Он понимал, что благие намерения касались только их собственных интересов и мотивировал свою позицию еще большей запутанностью собственных проблем.

Эта уловка выручала до определенного времени, когда уже невозможно было скрывать собственное преуспеяние. Осмотрительный и уравновешенный во всем, он обладал совершенно иным опытом, сравнимым разве что с опытом тридцатилетних девиц, которым повезло благодаря некоторым обстоятельствам, предоставившим им определенные шансы, как в лотерее. Он наращивал свой капитал потихоньку, но уверенно и упорно. Этим он занялся еще с тех времен, когда в бывшем Союзе была легализована предпринимательская деятельность. Все началось с маленького проектного бюро, к которому присоединились потом и другие, занимавшиеся продажей строительных материалов. Затем интуиция подсказала ему приобрести земельные участки, и многие тогда решили, что у него не все дома, когда он закупал то заброшенную мусорку, то какие-то несчастные пустыри, покрытые лопухами, то камышовые заросли, то развалившийся сарай без крыши. Спустя десяток с лишком лет эти участки принесли ему большую часть нынешнего капитала.

Но вот уже несколько месяцев как свалился на его голову один тип из окружения руководителя государства, нашедший там приют благодаря знакомству с сынком последнего, естественно, одним из самых преуспевающих деловых людей. Пригласив Михай на сегодняшнюю встречу, он сделал прозрачный намек, что, прежде всего, речь пойдет о заманчивом предложении. Однако Михай понимал, что все это не бесплатно, что надо будет внести определенную долю на Бог знает какую сделку, о которой можно только предполагать. На днях, беседуя

с одним из своих знакомых, признавшимся, что тоже приглашен той же персоной на встречу, он узнал, что надо будет внести свою лепту в организацию президентской предвыборной кампании.

Взнос в этот предвыборный фонд якобы добровольный, а самые активные и щедрые получают разные налоговые послабления и выгодные предложения от государства, и т.д., и т.п. Михай понимал, что никак не сможет уклониться от этих контактов с сильными мира сего, и, игнорируя их по-прежнему, что равносильно открытому противоборству, он рискует обзавестись как маленькими проблемами, так и большими неприятностями. На прошлой неделе он обнаружил, что за ним шпионят, а один спец по радиотехнике предупредил его с месяц назад, что телефон прослушивается. Кому это нужно тянуть его силком и зачем? Что-то готовится, это точно. Но что? В последние дни он был предельно осмотрителен, иногда ему казалось, что им овладела болезненная навязчивая идея, достаточно паршивое психическое состояние, готовое легко перерасти в манию преследования. А это уже вещь серьезная, можно сказать, клинический случай. Такого ни в коем разе нельзя допустить...

И тут же ему показалось, что из-за угла здания на следующем перекрестке вынырнул силуэт мужчины, устремившего свой взгляд вдоль улицы и тут же отшатнувшегося назад. «Увидел меня и сразу же спрятался за угол», – промелькнуло у в голове у Михай. – А, может, он скрывался от кого-то другого? Может, это не за мной следят?» На ходу он обернулся и незаметно оглядел всех идущих за ним. Следом, на разной дистанции, шли пять человек, из которых выделялся мужчина среднего возраста, в поношенной военной форме, тащивший деревянный ящик и чехол для удочки. Вероятно, это был рыбак, который возвращался с рыбалки, или, наоборот, торопился куда-то на озеро или речку. Впереди Михай шли две женщины с почти пустыми пластиковыми пакетами в руках и молодой человек с рюкзаком за спиной. «А вдруг кто-то преследует этого молодого человека, с которым я, возможно, встречался? – предположил Михай, обратив внимание на мужчину после того, как тот дважды обернулся и замедлил шаг. – Вероятно, он кого-то ждет или хочет увидеть того, кто пытается его догнать».

До перекрестка оставалось шагов десять, однако странное беспокойство не покидало Михай. Наоборот, оно все больше овладевало им. Михай шагнул к зданию и остановился. Он вытащил мобильный телефон и приложил его к уху, притворяясь, что поглощен разговором. Никто ему не звонил, но он должен был успокоиться, осмотреться, приглядеться к обоим тротуарам, подъездам зданий, окнам, крышам. Не заметив ничего примечательного, Михай опустил руку, и его мобильник скользнул в карман, а сам он не спеша направился к перекрестку. Прежде, чем перейти улицу, он остановился и окинул ее взглядом на всем протяжении, одновременно наблюдая за машинами, несущимися на большой скорости. Движение не было интенсивным, можно было

переходить без проблем, тем более, что улица была узкой, по одной полосе в обе стороны, но Михай не торопился. Ждал подходящего момента, чтобы дорога и в том, и в другом направлениях была пуста, хотя бы на пятьдесят метров. Чтобы его ожидание не показалось кому-то подозрительным, он снова достал телефон и, сделав вид, что набирает номер, приложил мобильник к уху, наобум произнося то «да», то «нет», в общем, нечто бессмысленное. Весь начеку, он ощущал такое обострение чувств, что ему казалось, будто каждый нерв вибрирует от напряжения, но неожиданно он услышал приглушенный приятный голос, напомнивший ему очень знакомый мотив.

Он передвинул телефон к уголку рта, отдавая себе отчет, что это не современный шлягер или какая-то там народная песня – звучал марш тореадора из оперы Бизе «Кармен». Наверное, заядлый меломан, из тех, что пользуются абонементом на концерты классической музыки в Филармонии или на спектакли в Национальную Оперу, – предположил Михай, не оборачиваясь. Голос за спиной звучал все отчетливее, и он понял, что напевающий мелодию приближается к перекрестку. Ему захотелось, из любопытства, глянуть на верного любителя классической музыки, но он одёрнул себя, устояв перед искушением и демонстрируя полное ко всему безразличие. «Если этот тип мурлычет на всю улицу такую мелодию, такой жизнерадостный, полный энергии и радости бравурный мотив, – подумал Михай, – это явно счастливый и беззаботный человек. Господи, Боже мой, когда же и я был таким? И был ли?»

Более двадцати лет прошло с тех пор, как он включился в этот безумный марафон предпринимательства, постоянно занимаясь решением разного рода проблем. Даже находясь в постели с женой или с очередной любовницей, присутствуя на каком-либо семейном торжестве – свадьбе, юбилее или крестинах, даже на похоронах собственных родителей, нескольких друзей и родственников, раскрывая газету или сидя за столом, он ловил себя на мысли, что все его существование вертится вокруг денег, прибыли, выгоды, оборота, инвестиций.

Неужто какой-то заезженный мотивчик или волнение от неожиданной метафоры способны пробить бетонную плиту его финансовых забот?

Чтобы его нахождение на перекрестке не показалось кому-то подозрительным, особенно когда движение машин на улице почти прекратилось, он повторил трюк с телефоном и сделал пару шагов в сторону, чтобы не мешать пешеходам на переходе. Одновременно он еще раз попытался внимательно изучить окружавшее его пространство и бросить взгляд на «счастливчика» за спиной. Пораженный увиденным, Михай тут же забыл о тревожившей его только что навязчивой идее, о мучительном страхе и подозрениях. Он полностью растерялся при виде пародии на человека, оказавшегося в трех метрах от него, идущего не спеша к перекрестку и вдохновенно напевающего известную мелодию.

Это был бомж неопределенного возраста, – ему, с равным успехом, можно было дать и сорок, и шестьдесят лет, – с криво подстриженными лохмами и лицом, почти полностью завоеванным пышными седыми усами, с фингалами под глазами-щелочками, прищуренными от удовольствия от пения, с носом картошкой и толстыми губами, влажными и красными, дробно подергивающимися в ритме марша.

Хотя было начало мая, и солнце, достигшее полудня, разливало приятное тепло, странный тип был одет в засаленную зимнюю куртку, из-под которой виднелась расстегнутая на все пуговицы полосатая рубаха, выставлявшая напоказ грязную и запятнанную тельняшку. Ноги были обуты в стоптанные «аидасы», почти полностью накрытые камуфляжными, слишком длинными для его коротких ног штанинами. На спине он тащил набитую всяким барахлом сумку, которую придерживал за ремешок правой рукой, а в другой тихо раскачивался черный, достаточно чистый чемоданчик...ноутбука. «Неужели это ноутбук, настоящий, или только чехол, пустая коробка?!» – спрашивал себя изумлённый Михай и, сам не зная почему, вдруг очнулся, спросив:

– Эй, мужик, ты что, ноутбук продаешь?

Бомж как раз поравнялся с ним и, удивленный, что кто-то выдернул его из состояния музыкальной эйфории, в котором он ощущал себя таким счастливым, остановился, пронзив Михая голубым взглядом неожиданно распахнувшихся глаз.

– А тебе, приятель, и впрямь охота его купить, или спрашиваешь так, от нечего делать?

– Честно?

– Если тебе нужно, продам, но... ведь у тебя есть всё...

Дерзкое тыканье этого индивида уязвило его самолюбие, и Михай пожалел, что опустил до этой человеческой развалины. Однако он не поддался желанию резко ответить, стараясь сохранить спокойствие и выйти с честью из глупой ситуации:

– С чего это вы взяли, что у меня всё есть?

Мужчина с интересом взглянул на него и коротко усмехнулся уголком губ, обнажив на мгновение почерневший зуб.

– Пардон... Тебе и вправду чего-то не хватает...

– Может, знаете, чего именно?

– Знаю.

– Вы уверены?

– Почти.

– А не могли бы сказать мне?

– Зачем?

– Дело в том, что и я в курсе, чего мне не хватает. Просто мне любопытно узнать, совпадает ли ваше мнение с моим?

Тип осторожно положил ноутбук на асфальт и подбросил сумку, поудобнее расположив ее на спине. Потом поспешил схватить чемоданчик за ручку, будто испугался, что кто-то может его стащить.

Он окинул Михая ясным взглядом и задумчиво произнес:

– Уверенности в завтрашнем дне – вот чего тебе не хватает.

Помолчал, как бы что-то взвешивая, прежде, чем продолжить, а потом с уверенностью добавил:

– Совпадает, или не совпадает, признаешь ты это, или не признаешь, но чего тебе не хватает, так это уверенности в завтрашнем дне.

У Михая мгновенно, после первой же фразы возникло желание резко ответить, но он сдержался, так как в определенной степени тип был прав, и в нынешние времена, ненадежные, смутные и непредсказуемые, завтрашний день как раз и был чреват неожиданными сюрпризами.

– Никто не уверен в завтрашнем дне.

– Я уверен.

– И в чем же твоя уверенность?

– В смерти...

Михай с удивлением посмотрел на бомжа, а тот, не дождавшись ответа, усмехнувшись, произнес:

– Смерть – это единственная достоверная штука в жизни человека... Разве ты бессмертный?

– Нет, я и не претендую...

– И я не претендую, – прервал его бомж, сверкнув глазами, – потому что и я был, как ты, но немногие стали такими, как я. Однако я твердо знаю, что чем больше человек имеет, тем больше хочет иметь, и чем больше хочет, тем больше растет в нем страх проснуться на следующий день без всего, что у него есть. Отсюда и уверенность в завтрашнем дне становится все меньше, все слабее... и обрывается, как нитка...

Тогда спасает вера в Иисуса, в вечного Иисуса.

– Разве это не одно и то же?

– И да, и нет, – ответил мужчина, смерив его оценивающим взглядом, а потом продолжил, неожиданно страстно: «Ведь на самом деле, вера в Отца нашего небесного включает и веру в завтрашний день. И именно в Его силах, достигнем мы или нет этого дня. В случае, если не достигнем, Он забирает нас к себе, наверх, на небеса. Если же нам дано уцепиться за завтрашний день, то это означает, что Господь заодно с нами...»

Михай слушал его с блуждающей улыбкой, вспомнив, что в последнее время, с тех пор, как он стал ощущать какую-то опасность, оплетающую его, он все больше возвращается к мысли, что завтрашний день для него возможно не существует. В эти минуты мысли его произвольно вели к вечности, к духовной жизни, смирению перед лицом судьбы...

– Мне кажется, что ты меня не совсем понимаешь, – заметил мужчина с лицом, отвоенным усами, – однако попытаюсь объяснить тебе проще. Представь себе, что кто-то любой ценой добивается, чтобы ты не добрался до завтрашнего дня, мотивов для этого, извини, миллион, но меня мотивация не интересует, если на то пошло. И приходит этот кто-то ко мне, например, платит какую-то сумму, в евро или леях, не имеет значения,

и просит меня ликвидировать тебя. Как? Очень просто. Теперь имеется столько способов! Дает мне, допустим, этот ноутбук, в который вмонтирован бесшумный пистолет, который стреляет очень тихо. И не патронами, а иглой, заполненной раствором цианистого калия. Доза может быть смертельной, но, неожиданно, может сделать из тебя на второй день совсем другого человека. Вот тебе и разница, уважаемый. И не добиться тебе уверенности в завтрашнем дне, если не веришь во Всевышнего и не уповаешь на него...

И не добавив к этому больше ничего и не попрощавшись, бомж направился к переходу, не опасаясь, что его подстерегает слепой случай от машины на дороге, словно хотел продемонстрировать Михая, что у него нет никаких сомнений насчет завтрашнего дня. И на самом деле, какой-то фургончик пронзительно заскрежетал, остановившись в двух шагах от верзилы с сумкой на спине, и водитель, высунув голову из кабины, покрыл его отборным матом. Михай, с потерянными взглядом и спутанными, как стая испуганных голубей, мыслями, застыл на тротуаре. Растерянно смотрел он на расплывающуюся в пространстве фигуру, которая невозмутимо переходила улицу, не обращая внимания на сигналы машин и ругань водителей, и в последний момент, когда этому чудачку оставалось всего несколько шагов до противоположной стороны, Михай безрассудно бросился вслед за ним.

На какую-то долю секунды, вспышкой, его пронзила мысль, что если и его хранит Всевышний, как того бомжа, тогда и с ним ничего не случится.

Готовые рвануть вперед, те несколько машин, затормозившие на перекрестке, переждали, пока Михай бегом пересек улицу. Он услышал парочку ругательств и в свой адрес, а потом, оказавшись на другой стороне, с облегчением перевел дух. Знакомая фигура невозмутимо продолжала идти вверх по улице, напевая все тот же мотив из Бизе, и Михай направился большими шагами в ту же сторону. По ходу он просунул руку в нагрудный, потайной карман пиджака, в котором хранил банкноты достоинством в сто и тысячу леев и наугад вытащил одну из них. Догнав бродягу, он, не глядя, сунул ему банкноту в широкий карман куртки и, свернув налево, в маленький дворик ресторана, где его ждали, бросил через плечо:

– Гонорар за урок.

– На порцию пива хватит?

– На пять... Не сомневайся!

Михай не остановился и не посмотрел, как прореагирует этот опустившийся до предела человек, когда увидит подарок. Перешагнув порог ресторанчика для избранных, уже зная, как он поступит, Михай вдруг отдал себе отчет, что тихо напевает марш тореадора в твердой уверенности, что пробьется в завтрашний день.

TEATRU

ΚΑΥΣΟΝΑΣ

[GR]

I. L. Caragiale (1852-1912) - CĂLDURĂ MARE, 1899

Μετάφραση Αντζελα Μπρατσου

Σημειώσεις της συντονίστριας

Η μετάφραση ενός βιβλίου είναι πολύ πιθανό να θεωρηθεί μια λογοτεχνική περιπέτεια, τα αποτελέσματα της οποίας δεν μπορεί να προβλέψει κανείς.

Ακολουθώντας αυτό το δύσκολο μονοπάτι αποφάσισα να κάνω το πεζογραφικό έργο του Ίον Λούκα Καρατζιάλε πιο γνωστό στο ελληνικό κοινό. Πρόκειται για ένα δημιουργό που θεωρείται ο μέγιστος των Ρουμάνων δραματικών και μία από τις εκλεκτότερες διάνοιες του περασμένου αιώνα.

Καρπός του εγχειρήματός μου είναι αυτό το κείμενο που είναι μέρος του αφιερώματος, που περιέχει επτά επιλεγμένα σκίτσα από τον κλασικό τόμο *Momente și schițe* (Στιγμιότυπα και σκίτσα, 1901) και εκδίδεται με αφορμή το Διεθνές Έτος Καρατζιάλε.

Ειρήσθω εν παρόδω, οι οικογενειακές ρίζες του Καρατζιάλε, γεωγραφικά τουλάχιστον –αυτοβιογραφούμενος ο ίδιος, έδωσε τουλάχιστον τέσσερις εκδοχές της καταγωγής του (από τη συγκάλυψη του χωριού της γέννησής του Χαϊμανάλε ως την υιοθέτηση του αστικού Πλοϊέστι και την αυτοματοποίησή του με τη φράση «δεν είμαι παρά ένας Ύδραϊος· ένας Αρβανίτης»–, είναι ελληνικές. Τον «διεκδικούν» η Ύδρα και η Κεφαλλονιά.

Μάλλον και αυτό το γεγονός συνέτεινε στο σκεπτικό της παρουσίασης του Καρατζιάλε στους συμπολίτες της απώτερης αλλά καθόλου μακρινής καταγωγής του. Ευχαριστώ τις Εκδόσεις Αλλότροπο και τον εκδότη, κύριο Κώστα Καρατζά (να μια τέλεια καρατζιαλική και απροσδόκητη σύγκλιση ονομάτων!), που αποδέχτηκε αδίστακτα την πρόταση να αναλάβει τη διαδικασία παραγωγής αλλά και την τιμή να εκδώσει αυτό το επετειακό ομαδικό βιβλίο.

Ευχαριστώ τον καθηγητή Σταύρο Δεληγιώργη, τον καθηγητή Βίκτωρ Ιβάνοβιτς και την εξαιρετική μεταφράστρια κυρία Ευγενία Τσελέντη για την αγάπη και τη γενναιοδωρία με τις οποίες μοιράστηκαν μαζί μας τις γνώσεις τους και το χρόνο για την επιμέλεια των μεταφράσεών μας.

Ευχαριστώ τους συμμετέχοντες μεταφραστές, τους οποίους με αυτό τον τόμο «επιβραβεύουμε» για τη δουλειά ενός ολόκληρου χρόνου στο Ρομανικό Εργαστήρι Λογοτεχνικής Μετάφρασης· ελπίζουμε να ισχύει πάντα το ρητό «όποιος δουλεύει αμείβεται».

Ευχαριστώ τον Πολιτιστικό Σύλλογο «Τα Σύγχρονα Βαλκάνια» υπό την αιγίδα του οποίου λειτουργεί, από το 2011, το Εργαστήρι Λογοτεχνικής Μετάφρασης στην Αθήνα.

Κύριε Καρατζιάλε, ευχαριστούμε από καρδιάς που υπάρχουνε.

Αντζελα Μπράτσου

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1812 Ο Στέφανος (παππούς του συγγραφέα), είναι μάγισσας της συνοδείας του Φαναριώτη ηγεμόνα Ιωάννη Βόδα Καρατζά στην Κωνσταντινούπολη. Εκεί γεννιέται ο πατέρας του συγγραφέα Λουκάς (1812-1870).

1815 Γεννιέται στο Βουκουρέστι ο Κοστάκε, δευτερότοκος γιος του Στέφανου, ο οποίος θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ιστορία του ρουμανικού θεάτρου.

1816 Γεννιέται η Αικατερίνη, αδερφή των Λουκά και Κοστάκε.

1820 Γεννιέται η Αναστασία, δεύτερη αδερφή.

1826 Γεννιέται ο Γεώργιος (Ιόργκου), δεύτερος αδερφός, μελλοντικός ηθοποιός.

1η Φεβρουαρίου 1852 Γεννιέται στο χωριό Χαϊμανάλε, που σήμερα φέρει το όνομά του, ο Ίον Λούκα Καρατζιάλε, πρωτότοκος γιος του Λουκά Στέφανου Καρατζιάλε (γραμματέα του μοναστηριού Μαρτζινένι) και της Αικατερίνης Κυριάκου Καραμπόα, κόρης του Έλληνα εμπόρου από το Μπρασόβ Λουκά Κυριάκου Καραμπόας. Ο Καρατζιάλε κάποτε σχολίασε την καταγωγή του ότι είναι “un Idriot, Arvanit,” δηλαδή “Υδραίος, Αρβανίτης.”

1859-1860 Ο Ίον παρακολουθεί τα πρώτα του μαθήματα με τον πατέρα Μαρινάκε στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου στο Πλοϊέστι (ο πατέρας του είναι δικηγόρος στο Πλοϊέστι).

1861-1864 Παρακολουθεί την πρωτοβάθμια εκπαίδευση II-V στο Πριγκηπικό Σχολείο του Πλοϊέστι, με δάσκαλο τον Μπασίλ Ντραγκοσέσκου.

1864-1867 Παρακολουθεί τρεις τάξεις στο Γυμνάσιο «Αγίων Πέτρου και Παύλου» στο Πλοϊέστι.

1868 Ολοκληρώνει την πέμπτη τάξη του λυκείου στο Βουκουρέστι, όπου έχει μετακομίσει η οικογένειά του.

1868-1870 Παρακολουθεί μαθήματα μιμικής και ρητορικής στο Ωδείο του Βουκουρεστίου του Κοστάκε Καρατζιάλε, θείου του και ηθοποιού.

1870 Στα 18 του εργάζεται ως αντιγραφέας στο δικαστήριο της Πράχοβα.

1871-1872 Εργάζεται ως υποβολέας και αντιγραφέας στο Εθνικό Θέατρο του Βουκουρεστίου.

1873-1875 Εργάζεται ως δημοσιογράφος στο περιοδικό Ghimpele.

1875-1876 «Ορκωτός διορθωτής» στην εφημερίδα *Alegătorul liber*.

1876-1877 Συντάκτης στο περιοδικό *Claponul*. Με το F. Damé εκδίδει την εφημερίδα *Națiunea Română*.

1878 Εργάζεται στην εφημερίδα *Timpu*, με συνεργάτες τους συγγραφείς Mihai Eminescu και Ioan Slavici. Μεταφράζει από τα γαλλικά την τραγωδία του A. Parodi *Ηττημένη Ρώμη*, που παρουσιάστηκε στις 21 Μαΐου στο Εθνικό Θέατρο του Βουκουρεστίου. Το Μάιο συμμετέχει για πρώτη φορά σε μια συνεδρίαση του ομίλου Junimea. Το φθινόπωρο ο Titu Maiorescu τον πάει στο Ιάσιο, για να διαβάσει τη *Νυχτερινή Καταιγίδα*.

1879 Στις 18 Ιανουαρίου γίνεται η πρεμιέρα της κωμωδίας *Νυχτερινή Καταιγίδα* στο Εθνικό Θέατρο του Βουκουρεστίου. Ταξιδεύει στη Βιέννη.

1881-1883 Ελεγκτής/επιθεωρητής σχολείων στην περιφέρεια Νεάμτς-Σουτσεάβα και αργότερα στις κομητείες Άρτζες-Βάλτσα.

1884 Στις 13 Νοεμβρίου γίνεται η πρεμιέρα του θεατρικού Ένα Χαμένο Γράμμα. Εργάζεται ως υπάλληλος στο Μονοπώλιο του Κράτους.

1885 Πρεμιέρα της κωμωδίας *Της Αποκριάς*. Διορίζεται αναπληρωτής δάσκαλος στο λύκειο «Άγιος Γεώργιος» στο Βουκουρέστι. Στο περιοδικό *Convorbiri literare* δημοσιεύεται η μελέτη *Οι Κωμωδίες του Κυρίου Καρατζιάλε*, που υπογράφει ο T. Maiorescu. Γεννιέται ο Ματέιου, γιος της Μαρία Κωνσταντίνεσκου, ο οποίος αναγνωρίζεται από τον Ίον Λούκα Καρατζιάλε.

1886 «Ο Απόκληρος»: τον απασχολούν τα οικονομικά. Πεθαίνει η πρώτη ξαδέρφη της μητέρας του, η Αικατερίνη Μόμολο, που ήταν πλούσια. Ακολουθεί μακρόχρονη δικαστική διαμάχη μεταξύ των απογόνων για την κληρονομιά.

1887 Δημοσιεύεται στο Σίμπιου η *Ηττημένη Ρώμη*, μεταφρασμένη από τον Καρατζιάλε.

1888-1889 Γενικός διευθυντής θεάτρων. Οι επιλογές του δεν εκτιμώνται από τους ανωτέρους του και παραιτείται. Πεθαίνει η μητέρα του, Αικατερίνη Καρατζιάλε (73 ετών). Δημοσιεύεται το βιβλίο του Θέατρο στον εκδοτικό οίκο Soces. Παντρεύεται την Αλεξαντρίνα Μπουρέλι, κόρη του αρχιτέκτονα Γκαετάνο Μπουρέλι.

1890 Πρεμιέρα του δράματος *Η Συμφορά* στο Εθνικό Θέατρο του Βουκουρεστίου.

1891 Τα βιβλία του Θέατρο και *Η Συμφορά* επικρίνονται για ανηθικότητα και τάση αντιεθνικισμού και αποκλείονται από τη διαδικασία διεκδίκησης του Βραβείου της Ρουμανικής Ακαδημίας.

1892 Συγκρούεται με συγγραφείς της Junimea, πραγματοποιεί δύο ομιλίες στο Αθήναιο του Βουκουρεστίου, με τίτλους «Χήνες» και «Λογοτεχνικές Χήνες». Εκδίδονται οι τόμοι *Αμαρτία*, *Μια Πασχαλινή Λαμπάδα*, *Ένας Τυχερός*, *3 Νουβέλες* και *Σημειώματα* και *Σκίτσα*.

1893 Εκδίδει την πρώτη σειρά του περιοδικού *Moftul Român*, μαζί με τον A. Bacalbaşa. Γεννιέται ο δεύτερός του γιος, ο Λουκάς-Ίον, ο μελλοντικός ποιητής. Ανοίγει την πρώτη του ζυθοποιία, σοκάροντας ξανά τους αντιπάλους του.

1896 Δημοσιεύεται ο τόμος *Ελαφρά Σκίτσα*. Εκδίδει για σύντομο χρονικό διάστημα το περιοδικό *Epoca literară* μαζί με τον S. O. Iosif (γραμματέας σύνταξης). Ζητά να αναλάβει τη θέση του διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου στο Ιάσιο, αλλά του το αρνείται ο δήμαρχος N. Gane.

1897 Δημοσιεύονται οι τόμοι *Σκίτσα* και *Σημειώσεις* και *Λογοτεχνικά Αποσπάσματα*.

1899 Διορίζεται γραμματέας διοίκησης στο Μονοπώλιο του Κράτους.

1901 Στο Αθήναιο του Βουκουρεστίου εορτάζεται η επέτειος των είκοσι πέντε χρόνων λογοτεχνικής δραστηριότητας του Καρατζιάλε. Ομιλούν ο B. Delavrancea και ο T. Ionescu. Ο Καρατζιάλε καταχειροκροτείται και λαμβάνει ως αναμνηστικό μια

χρυσή πένα. Εκδίδεται ο τόμος Στιγμιότυπα. Την 1η Απριλίου χάνει τη θέση του γραμματέα διοίκησης του κρατικού μονοπωλίου και εκδίδει τη δεύτερη σειρά του περιοδικού Moftul Român. Ξεκινά δικαστική διαμάχη για συκοφαντία εναντίον του δημοσιογράφου C. A. Ionescu-Caion που είχε δημοσιεύσει στο λογοτεχνικό περιοδικό Revista literară δύο άρθρα στα οποία ο Καρατζιάλε κατηγορήθηκε για κατηγορείται για λογοκλοπή .

1902 Ο φίλος του B. Delavrancea επιχειρηματολογεί λαμπρά υπέρ του Καρατζιάλε και ο δημοσιογράφος καταδικάζεται. Η μη βράβευση του βιβλίου του Στιγμιότυπα από την επιτροπή του Βραβείου της Ρουμανικής Ακαδημίας εκλαμβάνεται και αυτή ως επίθεση εναντίον του.

1904 Εξαιτίας των διαρκών επιθέσεων από τους αντιπάλους του και της μη απονομής του Βραβείου της Ρουμανικής Ακαδημίας, ο Καρατζιάλε αισθάνεται ότι δεν έχει πια θέση στο Βουκουρέστι. Με την οικογένειά του ταξιδεύει στην Ιταλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία. Έχει εισπράξει το μερίδιό του από την κληρονομιά της θείας του.

1905 Εγκαθίσταται με την οικογένειά του στο Βερολίνο, εκούσια εξόριστος. Κάνει σχέδια για μια νέα κωμωδία με τον τίτλο Titirică, Sotirescu & Co., την οποία όμως δε θα ολοκληρώσει ποτέ.

1907 Διατηρεί επαφές με τους φίλους του νοσταλγεί όμως την πατρίδα του. Δημοσιεύει το λιβελογράφημα 1907, από την Άνοιξη έως το Φθινόπωρο. Επαναπροσδιορίζει τη σχέση του με τον T. Maiorescu, τον οποίο είχε κατηγορήσει για παραποίηση των κειμένων του Eminescu.

1908 Δημοσιεύονται σε τρεις τόμους από τις εκδόσεις Minerva τα Άπαντα. Μολονότι τα τελευταία χρόνια ζει στο Βερολίνο, επισκέπτεται συχνά τη χώρα του, ακόμα και το Βουκουρέστι.

1909 Δημοσιεύεται στο περιοδικό Viața Românească το μυθιστόρημα Κυρ Γιαννούλεα.

1910 Δημοσιεύει το βιβλίο Νέα Σκίτσα, διηγήματα που έχει γράψει τα τελευταία χρόνια της λογοτεχνικής του δημιουργίας.

1912 Είναι μόνιμα εγκατεστημένος στο Βερολίνο. Ο πρόεδρος της ρουμανικής Ένωσης Συγγραφέων, E. Gârleanu, προτείνει τα εξηντάχρονα του Καρατζιάλε να γιορταστούν στο Βουκουρέστι, αλλά ο Καρατζιάλε αρνείται την πρόσκληση με ένα τηλεγράφημα που συνδυάζει, όπως θα περίμενε κανείς, αξιοπρέπεια μεν αλλά και δηκτικότητα. Στις 9 Ιουνίου πεθαίνει ξαφνικά στο Βερολίνο. Η σορός του μεταφέρεται αργότερα στην πατρίδα του. Ο τάφος του τώρα βρίσκεται στο νεκροταφείο Μπέλου στο Βουκουρέστι και δεν απέχει πολύ από εκείνον του Eminescu.

Το θερμόμετρο στους τριάντα τρεις υπο σκιαν ... τρείς η ώρα, νταλα μεσημέρι, μία άμαξα σταματά στην οδό Πατσιέντσει, έντεκα δις. Ένας κύριος κατεβαίνει από την άμαξα και με λιποθυμησμενο βήμα πλησιάζει την πόρτα της μαρκίζας και παταει το κουμπί του κουδουνιού. Χτυπάει μια φορά... τίποτα; Δύο φορές, τρείς... και πάλι τίποτα; παταει το κουμπί χωρις να ξανασηκώσει το δαχτυλο ... Επιτέλους, ένας υπηρέτης έρχεται να ανοίξει.

Σε ό τι ακολουθεί όλα τα πρόσωπα διατηρουν, μιαν αδιαταρακτη, φλεγματικη αξιοπρεπεια

Κύριος: Ο Κύριος είναι σπίτι;

Υπηρέτης: Ναι, αλλά με διέταξε, εάν τον ζητήσει κανείς, να πω ότι έφυγε για το χωριό.

Κος.: Μπορεις να του πεις οτι ηρθα;

Υ.: Αυτό δεν γινεται, Κύριε.

Κος.: Γιατί;

Υ.: Είναι κλειδωμένη η καμαρη του.

Κος.: Χτύπα του, να ανοίξει.

Υ.: Μα, πήρε το κλειδί μαζί του, όταν έφυγε.

Κος.: Δηλαδή, έφυγε;

Υ.: Όχι, Κύριε, δεν έφυγε.

Κος.: Φίλε, είσαι... ηλίθιος!

Υ.: Μα όχι, Κύριε.

Κος.: Αφου μου λες ότι δεν είναι σπίτι.

Υ.: Μα είναι σπίτι, Κύριε.

Κος.: Αφού είπες ότι έφυγε!

Υ.: Όχι, Κύριε, δεν έφυγε.

Κος.: Τότε, είναι σπίτι.

Υ.: Όχι, βέβαια, αλλά δεν έφυγε για το χωριό, απλά βγήκε.

Κος.: Για που;

Υ.: Στην πόλη.

Κος.: Που;

Υ.: Στο κεντρο.

Κος.: Τότε, να του πεις ότι ήρθα εγώ.

Υ.: Πως ονομάζεστε; /Πως σας λένε εσάς;

Κος.: Γιατι;

Υ. Για να του πω.

Κος.: Να του πεις, τι; Πως ξέρεις τι να του πεις, αφού δεν σου είπα τι να του πεις; Να σου πω, μην πετάγειςαι ...
Να του πεις, όταν θα γυρίσει, ότι τον ζήτησε...

Υ.: Ποιος;

Κος.: Εγώ.

Υ. Το όνομα σας;

Κος.: Αυτό φτάνει ! Με ξέρει εκείνος... είμαστε φίλοι...

Υ.: Καλά, Κύριε.

Κος.: Κατάλαβες;

Υ.: Κατάλαβα.

Κος.: Α!... Πες του να βρεθούμε οπωσδήποτε.

Υ.: Που;

Κος.: Ξέρει εκείνος... Αλλά, να έρθει οπωσδήποτε.

Υ.: Πότε;

Κος.: Όποτε μπορέσει.

Υ.: Πολύ καλά.

Κος.: Κατάλαβες;

Υ.: Κατάλαβα.

Κος.: Α! Και εάν δει τον φίλο μας...

Υ.: Ποιον φίλο;

Κος.: Ξέρει εκείνος!... να του πει ότι δεν έγινε τίποτα με την γνωστή δουλειά, επειδή μίλησα με το πρόσωπο...

Μην το ξεχάσεις!

Υ.: Γίνεται να ξεχάσω;

Κος.: ...και λέει ότι τώρα είναι πολύ αργά, αφού δεν ήρθε εγκαίρως, διότι εάν ερχόταν έστω μερικές μέρες νωρίτερα, ε, τότε, μπορεί κατι να γινόταν... Θα το θυμηθείς;

Υ.: Θα το θυμηθώ, Κύριε...

Κος.: ...επειδή η θεία του προσώπου που πήγε να δώσει καπάρο στον κηδεμόνα των ανηλίκων, δεν είχε φύγει. Και εκείνος δεν το είχε μάθει ακόμη, διότι δεν του το είπε ο ανηψιος της κυράς με την οποία η δουλειά ήταν σχεδόν τελειωμένη... εάν είχε υπομονή μέχρι Δευτέρα το βράδυ, όταν, οπωσδήποτε πρέπει να γυρίσει ο δικηγόρος που είχε πάει με μία οροθέτηση Αντζελα, ΜΗΠΩΣ οριοθετησης;. Όμως τώρα, λυπούμαι, είναι αδύνατον, από πολλές απόψεις που τις ξέρει εκείνος.... Έτσι να του πεις.

Υ.: Καλά, Κύριε.

Ο κύριος φεύγει... Ο υπηρέτης πάει να κλείσει... Ο κύριος επιστρέφει.

Κος.: Α!... και ξέρεις κάτι; Μην του πεις τίποτα, επειδή μπορεί να μην έχει συγκατατήσει τα πρόσωπα.

Καλύτερα να περάσω εγώ το βραδάκι να του τα πω... Τι ώρα έρχεται ο Κύριος Κωστίκα για βραδυνο;

Υ.: Ποιος Κύριος Κωστίκα;

Κος.: Ο Κύριος σου.

Υ.: Ποιος κύριος, Κύριε;

Κος.: Ο δικός σου... ο Κύριος Κωστίκα .

Υ.: Δεν τον λένε Κωστίκα τον Κύριο μου. Είναι 'διοκτήτης...

Κος.: Εεε! Τι και εάν είναι 'διοκτήτης;

Υ.: Τον λένε κύριο Ποπέσκου.

Κος.: Και πως αλλιώς;

Υ.: Δηλαδή, πως, πως αλλιώς;

Κος.: Βεβαίως... Ποπέσκου, 'διοκτήτης... καλά... και πως ακόμη;

Υ.: Που να ξερω εγώ.

Κος.: Δεν τον λένε Κωστίκα Ποπέσκου;

Υ.: Όχι.

Κος.: Αδύνατον.

Υ.: Μα, ναι, κύριε.

Κος.: Είδες, λοιπόν;

Υ.: Τι να δω;

Κος.: Τον λένε η δεν τον λένε Κωστίκα;

Υ.: Α, μπα, Μυτίκα.

Κος.: Μυτίκα;... αδύνατον!... ποία οδος είναι εδώ;

Υ.: Το νούμερο έντεκα δις...

Κος.: Δεν μιλάμε για το έντεκα δις.

Υ.: Είπε ο Κύριος ότι δεν θέλει να βάλει δεκατρία, επειδή είναι γρουσουζια.

Κος.: δεν μιλάμε για/έχει να κάνει με το δεκατρία... Εγώ σε ρωτάω για την οδό. Ποια οδό είναι αυτή;

Υ.: Οδός Πατσιέντσι...

Κος.: Οδός Πατσιέντσι;... αδύνατον!

Υ.: Όχι, Κύριε, οδός Πατσιέντσι είναι.

Κος.: Τότε, δεν είναι αυτή.

Υ.: Μπα, αυτή είναι.

Κος.: Όχι.

Υ.: Μα, ναι.

Κος.: Αντιθέτως, εγώ ψάχνω την οδό Σαπιέντσι , έντεκα δις, οδός Σαπιέντσι, κύριος Κωστίκα Ποπέσκου.

Υ.: Α, έτσι;

Κος.: Έτσι.

Υ.: Τότε, δεν είναι εδώ.

Κος.: Πολύ καλά.

Ο κύριος φεύγει και κατευθύνεται προς την άμαξα. Ο αμαξάς κοιμάται πάνω στο σεντούκι. Τα άλογα κοιμούνται στο ζυγό.

Ο κύριος: Αμαξά, πάμε, αμαξά!

Ο αμαξάς: Όχι ελεύθερος... είναι μουστερής, πα' ακαλώ...

Κος.: Ποιος μουστερής;

Αμ.: Δεν ξέρει εγώ, πα' ακαλώ...

Κος.: Από πού τον πήρες;

Αμ.: Από κει, πα' ακαλώ.

Κος.: Μα, δεν είμαι εγώ;

Αμ.: Αμέ! Ο κύριος είναι, πα' ακαλώ.

Ο κύριος ανεβαίνει... Ο αμαξάς χτυπά καμουτσικιές... Τα άλογα ξυπνούν και ξεκινούν. Ο κύριος σηκώνεται όρθιος, και μιλάει στη πλατη του αμαξά.

Κος.: Άκουσε με. Ξέρεις εσύ που είναι η οδό Πατσιέντσι;

Αμ.: Εκείνο δεν ξέρεις, πα' ακαλώ.

Περνάει μία γριά. Ο κύριος σταματά την άμαξα.

Ο κύριος: Παρακαλώ, κυρά μου, ξέρεις εσύ που είναι η οδός Πατσιέντσι;

Η γριά: Αυτή είναι, μανούλα μου.

Κος.: Δεν μπορεί!... Είναι φοβερά ραμολή/ξεμωραμένη!... Τράβα μπρός, αμαξά!

Η άμαξα ξεκινάει. Ο κύριος κάνει νοημα να σταματήσει σε ένα μικρό παντοπωλείο στη γωνία, στο σκιερο κατώφλι κατωφλι του οποίου λαγοκοιμάται στην σκιά ένας νεαρός με πράσινη ποδιά.

Ο κύριος: Νεαρέ, ποια οδός είναι αυτή;

Ο νεαρός: οδός Πατσιέντσι...

Κος.: Ηλίθιε· αμαξα, εμπρος

Η άμαξα προχωράει αρκετά... καθιστός σε ένα παγκάκι μπροστά σε μία μεγάλη αυλή, ένας αστυνομικός είχε βγάλει τις μπότες του, για να δροσίσει τα πόδια του. Ο κύριος ζητά του άμαξα να σταματήσει .

Ο κύριος: Αστυφύλαξ!

Ο αστυφύλακας: Διατάξτε!

Κος.: Παρακαλώ, μήπως ξέρεις εσύ ποιά είναι η οδός Πατσιέντσι;

Αστ.: Αυτή είναι ακριβώς.

Κος.: Αδύνατον.

Αστ.: Ναι, Κύριε, αυτή είναι.

Κος.: ...στον κύριο Ποπέσκου, νούμερο έντεκα δις...

Αστ.: Εεε, ναι, στα πενήντα μετρα, στο αριστερό χέρι, τα κίτρινα σπίτια με προαυλιο και μαρκίζα...

Κος.: Ααα!... Τότε ο υπηρέτης είναι βλάξ!... Μερσί!... Αμαξά, στροφή και πίσω!

POEZIE

Franz Marc : Mitul creației : Creation myth : Schöpfungsgeschichte

O Lago

[PT]

Mihai Eminescu (1850-1889) – Lacul (1876)

Tradução de Dan Caragea

MIHAI EMINESCU (1850-1889)

Mihai Eminescu, a maior referência da cultura romena, nasceu em Botosani, em 1850. Frequenta a escola primária e o liceu alemão em Cernauti. Prossegue, a partir de 1869, os estudos universitários em Viena e, posteriormente, em Berlim.

Em 1884 é publicado o volume *Poesias*, com um prefácio de Titu Maiorescu.

Morre em Bucareste, em 1889.

A obra de Mihai Eminescu foi traduzida em mais de 65 idiomas.

Destacam-se, em português europeu, as edições bilingues *Poesias* (1950), de Victor Buescu e Carlos Queiroz, e *Revedere* (2005), de Doina Zugrăvescu, Dan Caragea traduziu *Lucafărul* (*Vésper*; última versão, ebook, 2015).

No Brasil, devemos referir as traduções de Luciano Maia.

Lacul
[RO]

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-a lung de maluri,
Parc-ascult și parc-aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept;

Să sărim în luntrea mică,
Îngânați de glas de ape,
Și să scap din mână cârma,
Și lopețile să-mi scape;

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune –
Vântu-n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune!

Dar nu vine... Singuratic
În zadar suspin și sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.

O Lago
[RO]

Eis o lago azul do bosque
De nenúfares coberto,
Ondulando em brancos arcos
Faz tremer um barco – perto.

E eu passo pelas margens,
Ora espero, ora espreito,
Que ela surja de entre as canas,
Caía, leve, no meu peito;

Saltaríamos p'ra o barco,
Embalados pelo canto,
Ficaria solto o leme
E os ramos, de encanto;

A vogar sob a magia
Do luar sereno, brando,
Frema o vento entre as canas,
Soe a água ondeando!

Mas não vem... E, solitário,
Eu suspiro em vão com dor
Junto ao lago azul, juncado
De nenúfares em flor.

Dumitru Crudu (1967) – Poeme din *Falsul Dimitrie*, 2014

Poèmes de *Dimitri-le-faux*

[FR]

Gedichten uit *De valse Dimitri*

[NL]

[FR] - traduit du roumain par Jan H. Mysjkin

[NL]- vertaald uit het Roemeens door Jan H. Mysjkin

[FR]

Dumitru Crudu est né le 9 novembre 1967 à Flutura, un village au centre de la République de Moldavie. En 1994, il a fait ses débuts avec *Falsul Dimitri* (Dimitri-le-Faux). Quatre recueils ont suivi, dont *Eșarfă în cer* (Écharpes dans le ciel, 2012) est le plus récent et, selon le témoignage du poète, aussi le dernier.

En 1998, il a lancé avec Marius Ianuș le « Manifeste fracturiste », qui se voulait en rupture avec le monde des lettres en place, refusant la carrière et « l'art comme une forme d'entreprise dont on peut tirer quelque profit ». En 2003, Dumitru Crudu a remporté le concours pour la meilleure pièce de théâtre, organisé par l'Association Dramatique Roumaine et la Fondation Princesse Margareta de Roumanie, ce qui a mis définitivement sa carrière sur les rails, et avec profit. Jusqu'à ce jour, il a écrit sept pièces de théâtre, dont certaines ont été portées à l'écran.

À quarante ans, il a publié son premier roman *Măcel în Georgia* (Carnage en Géorgie, 2008), suivi de deux autres : *Oameni din Chișinău* (Les gens de Chișinău, 2012) et *Un american la Chișinău* (Un Américain à Chișinău, 2013), un roman « post-fracturiste » sur les cent et un préjugés que les Moldaves peuvent avoir envers les Roumains, et vice versa, ainsi que les étrangers envers les Moldaves et les Roumains, et vice versa.

[NL]

Dumitru Crudu werd op 9 november 1967 geboren te Flutura, een dorp in het centrum van de Republiek Moldavië. Hij debuteerde in 1994 met *Falsul Dimitri* (De valse Dimitri). Er volgden nog vier bundels, waarvan *Eşarfe în cer* (Sjaals in de hemel, 2012) de recentste is en, naar het getuigenis van de dichter, ook de laatste.

In 1998 vaardigde hij samen met Marius Ianuș het ‘fracturistisch manifest’ uit, dat een breuk met de literaire goegemeente wil zijn, de carrière afwijst, evenals ‘de kunst als een soort onderneming waar men profijt van trekt.’ In 2003 won Dumitru Crudu de wedstrijd voor het beste toneelstuk, georganiseerd door de Roemeense Toneelvereniging en het Prinses Margareta van Roemenië Fonds, wat zijn carrière pas goed, en met profijt, op de rails zette. Tot op heden schreef hij zeven toneelstukken, waarvan er een aantal werden verfilmd.

Op zijn veertigste publiceerde hij zijn eerste roman *Măcel în Georgia* (Slachting in Georgië, 2008), waarna er nog twee volgden: *Oameni din Chişinău* (Mensen van Chişinău, 2012) en *Un american la Chişinău* (Een Amerikaan in Chişinău, 2013), een ‘post-fracturistische’ roman over honderdeneen vooroordelen die Moldaviërs tegenover Roemenen kunnen hebben, en omgekeerd, maar ook buitenlanders tegenover Moldaviërs en Roemenen, en omgekeerd.

[RO]	<p>să fii singur ca un cuțit ce intră în pâine și apoi în salam ca bucățelele alea subțiri de salam rotunde care se rostogolesc pe masă</p> <p>să fii singur ca o sticlă de kefir goală ca un dop de șampanie ce sare în aer</p> <p>să fii singur singur și să scrii poemul ăsta</p>	[FR]	<p>être seul comme un couteau qui pénètre le pain ensuite le salami comme les fines tranches de salami rond roulant sur la table</p> <p>être seul comme une bouteille de kéfir vide comme un bouchon de champagne sautant dans l'air</p> <p>être seul seul et écrire ce poème</p>	[NL]	<p>alleen zijn als een mes dat het brood in gaat en vervolgens de worst als de dunne schijfjes ronde worst die over tafel rollen</p> <p>alleen zijn als een lege fles kefir als de kurk van een champagnefles die de lucht in vliegt</p> <p>alleen zijn alleen en dit gedicht schrijven</p>
------	--	------	---	------	---

ieri
[RO]

pompele funebre astăzi sînt închise
e duminică și-au luat zi liberă
iar eu voiam să intru să mă
interesez de anumite lucruri

să întreb dacă sicriile sunt de mărimi
diferite să întreb ce greutate au
și peste cît timp vor putrezi
și desigur cît costă

voiam să știu lucrurile astea
pentru a-mi îmbogăți cultura generală
și voiam să mai stau la o parolă
cu vînzătoarea aia nouă și tînără

dar pompele funebre astăzi sunt închise
eu îmi fumez singur țigara în fața ușii
și îmi amintesc cum ieri
vînzătoarea aia nouă și tînără se plectisea
la geam

hier
[FR] les pompes funèbres sont fermées aujourd'hui
c'est dimanche et elles ont pris un jour libre
mais j'aurais bien voulu entrer pour me
renseigner sur certaines choses

pour demander si les cercueils sont de taille
différente pour demander combien ils pèsent
et combien de temps ils prennent à pourrir
et bien sûr combien ils coûtent

j'aurais voulu savoir toutes ces choses
pour enrichir ma culture générale
et j'aurais voulu aussi tailler une bavette
avec la jeune vendeuse nouvelle

mais les pompes funèbres sont fermées aujourd'hui
je fume seul une cigarette devant la porte
et je me rappelle comment hier
la jeune vendeuse nouvelle s'est ennuyée
contre la vitrine

gisteren
[NL] de begrafenisonderneming is vandaag gesloten
het is zondag en ze hebben een dag vrij genomen
maar ik had graag naar binnen willen gaan om
mij over een en ander te informeren

te vragen of de doodkisten van verschillende maat
zijn te vragen hoe zwaar ze zijn
en hoe lang ze erover doen om weg te rotten
en natuurlijk hoeveel ze kosten

ik wilde dat allemaal weten
om mijn algemene ontwikkeling bij te spijkeren
en ik wilde ook een praatje maken
met de nieuwe en jonge verkoopster

maar de begrafenisonderneming is vandaag gesloten
ik rook op m'n eentje een sjekkie voor de deur
en ik herinner me hoe gisteren
de nieuwe en jonge verkoopster zich tegen de ruit
stond te vervelen

dimitrie
[RO] eu sunt șobolanul și eu sunt viermele
eu sunt fluturele care zboară prin aer
noi cu toții suntem cei care mergem
pe pământ și ne tîrîm în coate vocile
noastre nu se aud sunt slabe slabe
dar uneori noi ne vedem eu sunt șobolanul
care își scoate capul dintr-o gaură veche știu
că sunt urît și din cauza asta sufăr enorm
iar eu sunt viermele
care mișună prin bălegar
și eu am complexe dar vine seara și ea mă ia
în palme și se joacă cu mine noi cu toții suntem
singuratici singuratici și suferim enorm
din cauza asta iar eu sunt fluturele care
zboară pe sus și eu sunt singur singur și mă
însăimînt uneori cînd mă uit în oglindă
dar vine seara și vine vara și noi
ieșim pe cîmpie și ascultăm cîntecele
voastre și nouă ne plac enorm
eu sunt șobolanul și eu sunt viermele
și eu sunt fluturele care zboară prin aer
și nouă ne plac la nebunie
cîntecele voastre absurde

dimitri
[FR] moi je suis le rat et je suis le ver
je suis le papillon qui vole dans l'air
nous nous sommes tous ceux qui marchent
sur la terre et rampent sur les coudes nos voix
sont inaudibles elles sont faibles faibles
mais parfois nous nous voyons moi je suis le rat
qui sort sa tête d'un vieux trou je le sais
je suis laid et j'en souffre beaucoup
et je suis le ver
qui grouille dans le fumier
et j'ai des complexes mais la nuit tombe et elle me prend
dans les mains et s'amuse avec moi nous nous sommes tous
solitaires solitaires et nous en souffrons
beaucoup et moi je suis le papillon qui
vole vers le haut et je suis seul seul et parfois
je m'effraie quand je me regarde dans le miroir
mais la nuit tombe et l'été commence et nous
nous sortons dans les champs et écoutons vos chansons
et elles nous plaisent beaucoup
moi je suis le rat et je suis le ver
et je suis le papillon qui vole dans l'air
et elles nous plaisent à la folie
vos chansons absurdes

dimitri
[NL] ik ik ben de rat en ik ben de worm
ik ben de vlinder die door de lucht fladdert
wij wij allemaal zijn diegenen die lopen
op de aarde en ons op onze ellebogen voortslepen
onze stemmen zijn niet te horen ze zijn zwak zwak
maar soms zien we onszelf ik ik ben de rat
die zijn kop uit een oud hol steekt ik weet het
ik ben lelijk en daar lijd ik heel erg onder
en ik ben de worm
die wriemelt door de mesthoop
en ik heb complexen maar de avond valt en neemt me
in zijn handen en vermaakt zich met mij wij wij allemaal zijn
eenzaam eenzaam en heel erg lijden we
daaronder en ik ik ben de vlinder die
naar boven fladdert en ik ben alleen alleen en ik
schrik soms als ik in de spiegel kijk
maar de avond valt en de zomer breekt aan en wij
wij gaan uit in de velden en luisteren naar uw liedjes
en ze bevallen ons heel erg
ik ik ben de rat en ik ben de worm
en ik ben de vlinder die door de lucht fladdert
en ze bevallen ons als gek
uw absurde liedjes

[RO] un gândac merge spre capătul celălalt
al mesei
și se uită la lună
sunt scaune pahare sunt farfurii
nu se oprește
e negru la culoare
e noapte afară
el este
nemaipomenit de singur
eu mă
așez pe un scaun alături
și îl privesc

[FR] un cafard va vers l'autre côté
de la table
et regarde la lune
il y a des chaises des verres il y a des assiettes
il ne s'arrête pas
il est noir de couleur
il fait nuit dehors et
il est
incroyablement seul
et moi
je m'assois sur une chaise près de lui
et le regarde

[NL] een kakkerlak kruipt naar de andere kant
van de tafel
en kijkt naar de maan
er zijn stoelen glazen er zijn borden
hij stopt niet
hij is zwart van kleur
het is nacht buiten en
hij is
onuitsprekelijk alleen
en ik
ik ga op een stoel vlak bij hem zitten
en kijk ernaar

*falsul
dimitrie
crudu*
[RO] dimitrie (crudu) a ieșit din casă s-a rostogolit
ca niște hîrtii de ciocolată ca niște coji de nucă
pășările l-au urmat și-au filfiit
frunzele au bîzîit
salut salut
pe ușa din dos a ieșit într-o cămașă lungă
și ușa a rămas deschisă

dimitrie are doar un singur costum
o singură dată
nasturii săi stau grămăjoară pe masă
și-i coase doar cînd îmbracă costumul

dimitrie nu bea niciodată un pahar
pînă la fund
el pe masă mai are vreo șase pahare

dimitrie ridică mîinile în sus
și se contrazice

acum ca o draperie la geam dimitrie
iese din casă
ca și demetrios
care merge în fața sa
și ușa la fel o lasă deschisă

*dimitri-
le-faux
crudu*
[FR] dimitri (crudu) sortit de la maison roula
comme du papier de chocolat comme des
coquilles de noix
les oiseaux le suivirent et battirent des ailes
les feuilles bourdonnèrent
salut salut
par la porte de derrière il sortit dans sa longue
chemise
et laissa la porte ouverte

dimitri n'a qu'un seul costume
pour une seule fois
les boutons font un petit tas sur la table
il les coud seulement quand il met le costume
dimitri ne boit jamais un verre
jusqu'au fond
il y a encore cinq ou six verres sur la table

dimitri lève les mains en l'air
et se contredit

maintenant comme un rideau à la fenêtre
dimitri
sort de la maison
ainsi que demetrios
qui marche devant lui
et laisse lui aussi la porte ouverte

*de valse
dimitri
crudu*
[NL] dimitri (crudu) ging het huis uit rolde
als velletjes chocoladepapier als notendoppen
de vogels gingen hem achterna en klapwiekten
de bladeren zoemden
hallo hallo
langs de achterdeur ging hij in een lang hemd naar buiten
en liet de deur openstaan

dimitri heeft maar één enkel pak
voor één enkele keer
de knopen ervan liggen op een hoopje op tafel
hij naait ze er enkel aan als hij het pak draagt

dimitri drinkt nooit een glas
tot op de bodem uit
hij heeft nog zo'n zes glazen op tafel

dimitri steekt zijn handen in de lucht
en spreekt zichzelf tegen

nu als een gordijn voor het raam gaat dimitri
het huis uit
evenals demetrios
die voor hem uit loopt
en de deur ook al laat openstaan

vase
spălate
[RO]

s-au întâlnit într-o
bucătărie de vară
comună

ea spăla vasele și îl privea
încît el uitase
pentru ce
venise
și atunci
el
se apropie de ea

și o sărută ea tocmai
terminase de spălat
vasele

la
vaisselle
lavée
[FR]

ils se sont rencontrés dans une
cuisine d'été
commune

elle faisait la vaisselle et le regarda
de sorte qu'il oublia
pourquoi il
était venu
et puis
il
s'approcha d'elle

et l'embrassa elle venait
juste de terminer
la vaisselle

de
gewassen
vaat
[NL]

ze ontmoetten elkaar in een
gemeenschappelijke
zomerkeuken

ze waste de vaat en keek naar hem
waardoor hij vergat
waarvoor hij
gekomen was
en dan
liep hij
naar haar toe

en kuste haar ze was net
klaar met het wassen
van de vaat

[RO] aş vrea pur și simplu
 să beau o bere
 și mai mult nimic nimic
 nimic nimic nimic nimic nimic
 mai mult
 aş vrea pur și simplu
 să comand o bere
 și să stau în fața ei
 ca un prost
 în larva aia din jur
 aş vrea pur și simplu
 să comand o sticlă
 să mi-o aducă să
 mi-o pună în față
 o bere rece verzuie
 pe care nici măcar
 să n-o beau
 aş vrea pur
 și simplu să comand
 o bere
 doar o bere
 și mai mult nimic
 nimic nimic nimic
 nimicnimicnimicnimicnimicnimicnimicnimic
 nimicnimicnimic
 nimic

[FR] j'aimerais tout simplement
 boire une bière
 et rien rien rien de plus
 rien rien rien rien rien
 de plus
 j'aimerais tout simplement
 commander une bière
 et m'asseoir devant elle
 comme un idiot
 dans le vacarme autour de nous
 j'aimerais tout simplement
 commander une bouteille
 et aller vers elle
 et devant elle
 poser une bière fraîche et verdâtre
 qu'elle ne boirait
 même pas
 j'aimerais tout
 simplement commander
 une bière
 pas plus qu'une bière
 et rien de plus
 rien rien rien
 rienrienrienrienrienrienrienrienrienrienrienrien
 rienrienrien
 rien

[NL] ik zou gewoonweg
 een pilsje willen drinken
 en verder niets niets
 niets niets niets niets niets
 meer
 ik zou gewoonweg
 een pilsje willen bestellen
 en vóór haar gaan zitten
 als een droplul
 in de herrie om ons heen
 ik zou gewoonweg
 een flesje willen bestellen
 en naar haar toegaan
 en vóór haar
 een koel groenig pilsje neerzetten
 dat ze niet eens
 zou drinken
 ik zou gewoon
 weg een pilsje willen
 bestellen
 niet meer dan een pilsje
 en verder niets
 niets niets niets
 nietsnietsnietsnietsnietsnietsnietsnietsnietsnietsniets
 nietsnietsniets
 niets

[RO] eu deja nu mai am nici o problemă
mi-am cumpărat și marmoră
e albă e
strălucitoare

am fost și am văzut
și locul ăla
sunt și niște copaci acolo
înalți înalți

și știi
marmora se potrivește
de minune
cu restul

[FR] désormais je n'ai plus de problèmes
j'ai même acheté le marbre
il est blanc il est
brillant

je suis même allé
voir l'endroit
il y a là quelques arbres
hauts hauts

et tu sais quoi
le marbre s'accorde
à merveille
avec le reste

[NL] van nu af aan heb ik geen problemen meer
ik heb zelfs al het marmer gekocht
het is wit het is
glanzend

ik ben zelfs al de plek
gaan bekijken
er staan daar een paar hoge
hoge bomen

en weet je wat
het marmer past
opperbest
bij de rest

*din
declarațiile
lui dimitrie
crudu*
[RO]

dar și eu am fost la fel ca și voi
la fel la fel
dar și eu am avut
doi ochi și două picioare
dar și eu am mers pe străzile astea
și când se terminau o coteam pe altele

dar și eu am fost la fel ca și voi
dar și eu deseori îmi băgam
mâinile în buzunare
și nasul meu la fel stătea
între buze și frunte

dar și eu la fel am avut
plete lungi
unghii pe care mi le tăiam uneori

*parmi les
déclarations
de dimitri
crudu*
[FR]

et moi aussi j'ai été pareil à vous autres
pareil pareil
et moi aussi j'ai eu
deux yeux et deux jambes
et moi aussi j'ai marché dans ces rues
et au bout de l'une je prenais l'autre

et moi aussi j'ai été pareil à vous autres
et moi aussi je me suis fourré souvent
les mains dans les poches
et mon nez s'est trouvé pareillement
entre lèvres et front
et moi aussi j'ai eu pareillement
de longs cheveux
des ongles que j'ai coupés de temps à autre

*uit de
verklaringen
van dimitri
crudu*
[NL]

en ook ik ben eender geweest als jullie
eender eender
en ook ik had
twee ogen en twee benen
en ook ik liep door de straten
en aan het eind van de ene sloeg ik de andere in

en ook ik ben eender geweest als jullie
en ook ik stopte vaak
mijn handen in mijn zakken
en mijn neus bevond zich eender
tussen lippen en voorhoofd

en ook ik zag er eender uit
met lang haar
en nagels die ik af en toe knipte

*ce mai
faci
dimitrie*
[RO]

ea venea călare pe o muscă pe un fluture
 prin cameră îi călărea îi bătea cu biciușca
 ei ce mai faci dimitrie îl întreba fluturele
 bine bine îi răspundea dimitrie
 fluturele îi băga pula între coapse ea gemea în aer
 departe departe
 dimitrie se descălța de pantofi
 un șobolan îi rodea degetele i le mânca
 de unde vii dimitrie îl întreba muștele și îi zîmbeau
 i se așezau pe limbă și îi vorbeau
 și totuși tu ce mai faci îl întreba ea și-i mîngîia
 maștele ficatul maiera îi îmbrățișa
 da tu cine ești o întreba dimitrie
 o cum nu-ți amintești îi spunea ea ieșind din apă
 dîndu-se jos de pe fluture și ăla plecînd

*comment
vas-tu
dimitri*
[FR]

elle vint à califourchon sur une mouche sur un papillon
 elle les chevaucha à travers la pièce et les cravacha
 salut comment vas-tu dimitri demanda le papillon
 ça va ça va répondit dimitri
 le papillon fourra sa queue entre ses cuisses elle gémit dans l'air
 au loin au loin
 dimitri ôta ses chaussures
 un rat rongea ses orteils et les mangea
 d'où viens-tu dimitri demandèrent les mouches et sourirent
 elles s'assirent sur sa langue et lui parlèrent
 toutefois comment vas-tu lui demanda-t-elle et elle lui caressa
 les intestins le foie les poumons elle l'embrassa
 mais toi qui es-tu lui demanda dimitri
 oh tu ne t'en souviens donc pas dit-elle en sortant de l'eau
 en descendant du papillon qui s'envola

*hoe
maak
je het
dimitri*
[NL]

ze kwam schrijlings op een vlieg op een vlinder
 ze bereed hen door de kamer en gaf hen de zweep
 hoi hoe maak je het dimitri vroeg de vlinder
 goed goed antwoordde dimitri
 de vlinder stopte zijn pik tussen haar dijen ze kreunde in de lucht
 ver ver weg
 dimitri trok zijn schoenen uit
 een rat knaagde aan zijn tenen en vrat ze
 waar kom je vandaan dimitri vroegen de vliegen en glimlachten
 ze zaten op zijn tong en praatten tegen hem
 hoe dan ook hoe maak je het vroeg ze hem en ze streelde
 zijn darmen lever kwabben ze omhelsde hem
 maar jij wie ben jij vroeg dimitri haar
 ach herinner je je dat dan niet zei ze terwijl ze uit het water kwam
 en van de vlinder afsteeg die weg fladderde

dimitrie
[RO]

o pătură roșie te învelește
în fiecare seară
se întinde pe corpul tău gol
ca niște palme imense
este roșie toată pînă la margini
ești numai tu și ea
într-o cameră pustie
ea se întinde peste țițele
și picioarele tale goale
îți ajunge pînă la buze
iar uneori rămîne singură
în pat
la fel de singură
cum sunt și eu acum dimitrie

dimitri
[FR]

une couverture rouge te couvre
chaque soir
elle s'étend sur ton corps nu
telle d'immenses palmes
elle est toute rouge
jusqu'aux bords
il n'y a que toi et elle
dans une chambre vide
elle s'étend sur tes seins
nus comme tes jambes
elle arrive jusqu'à tes lèvres
et parfois elle reste seule
dans le lit
aussi seule
que je le suis maintenant dimitri

dimitri
[NL]

een rode deken bedekt je
elke avond
spreidt zich uit over je blote lijf
als enorme palmladeren
hij is helemaal rood
tot aan de randen
er zijn enkel jij en hij
in een lege kamer
hij spreidt zich uit over je blote tieten
en benen
hij komt tot aan je lippen
en soms blijft hij alleen
in bed
net zo alleen
als ik nu ben dimitri

dimitrie
[RO] noi ne iubeam ne iubeam pe pământul ud ne rostogoleam
ne iubeam ne iubeam tu purtai rochie albă ne rostogoleam
hainele ne erau ude printre copacii albi prin ploaie
cînd eu eram deasupra cînd tu cînd eu vedeam norii care
plpluteau cînd tu ca dintr-un tren ce alerga amețitor
ne rostogoleam ne îmbrățișam ne cuprindeam cu mîinile
ne învîrteam ca niște ace de ceas cînd cauți ora exactă
ne iubeam ne iubeam jos pe pământul ud ne îmbrățișam
prin șuvoaiele de apă de parcă și noi curgeam către rîu
ne iubeam ne rostogoleam pe balega udă pe iarba mîncată
pe urina cursă ne îmbrățișam ne rostogoleam
printre oi printre capre lovindu-ne de ele de
picioarele de coarnele lor ca de niște pereți
de sticlă transparentă fragilă
noi ne iubeam ne iubeam ne rostogoleam

dimitri
[FR] elle vint à califourchon sur une mouche sur un papillon
nous nous aimions nous nous aimions sur la terre mouillée nous nous roulions
nous nous aimions nous nous aimions tu portais une robe blanche nous nous roulions
nos vêtements étaient mouillés parmi les arbres blancs sous la pluie
tantôt j'étais dessus tantôt toi tantôt moi nous voyions les nuages qui
flflottaient tantôt toi comme dans un train à une vitesse vertigineuse
nous nous roulions nous nous enlacions nous nous entourions de nos mains
nous tournoyions comme les aiguilles d'une horloge cherchant l'heure exacte
nous nous aimions nous nous aimions en bas sur la terre mouillée nous nous enlacions
sous les torrents d'eau c'était comme si nous coulions vers la rivière
nous nous aimions nous nous roulions sur le fumier mouillé sur l'herbe broutée
sur l'urine coulant nous nous enlacions nous nous roulions
parmi les moutons parmi les chèvres qui nous cognaient
avec leurs pattes leurs cornes comme s'ils cognaient des murs
de verre transparent et fragile
nous nous aimions nous nous aimions nous nous roulions

dimitri
[NL] we hielden van elkaar hielden van elkaar op de natte aarde we rolden over elkaar
we hielden van elkaar hielden van elkaar je droeg een witte jurk we rolden over elkaar
onze kleren waren nat tussen de witte bomen in de regen
toen ik boven was toen jij toen ik zagen we de wolken die
zzeilden toen jij als in een trein aan een duizelingwekkende vaart
we rolden over elkaar we omhelsden elkaar we sloegen onze handen om elkaar heen
we draaiden rond als wijzers op zoek naar het juiste uur
we hielden van elkaar hielden van elkaar plat op de natte aarde we omhelsden elkaar
in de stortvloed van water het was alsof we naar de rivier stroomden
we hielden van elkaar we rolden over elkaar over de natte mesthoop over het afgegraasde gras
over de stromende urine we omhelsden elkaar we rolden over elkaar
tussen de schapen tussen de geiten die op ons in beukten met
hun poten hun horens als beukten ze in op muren
van breekbaar doorzichtig glas
we hielden van elkaar hielden van elkaar we rolden over elkaar

<i>la fel</i> [RO]	<p>au revenit au revenit maria muștele s-au reîntors o ce bine îmi pare le auzi cum bat din aripioare în antreu maria</p> <p>au revenit au revenit maria muștele</p> <p>noi nu le-am deschis ușa dar ele au intrat</p> <p>noi nu le-am indicat adresa dar ele ne-au găsit</p> <p>noi le-am uitat maria le-am uitat</p> <p>au revenit au revenit maria muștele și sunt la fel sunt absolut la fel ca și anul trecut</p>	<i>pareilles</i> [FR]	<p>elles sont de retour elles sont de retour maria les mouches elles sont revenues oh que je suis heureux on les entend battre de leurs petites ailes dans l'entrée maria</p> <p>elles sont de retour elles sont de retour maria les mouches</p> <p>nous ne leur avons pas ouvert la porte et pourtant elles sont entrées nous ne leur avons pas donné notre adresse et pourtant elles nous ont trouvés</p> <p>nous les avons oubliées maria nous les avons oubliées</p> <p>elles sont de retour elles sont de retour maria les mouches et elles sont exactement pareilles que l'année dernière</p>
-----------------------	--	--------------------------	---

<i>hetzelfde</i> [NL]	<p>ze zijn terug ze zijn terug maria de vliegen ze zijn weergekeerd o wat ben ik blij hoor je ze klapperen met hun vleugeltjes in de hal maria</p> <p>ze zijn terug ze zijn terug maria de vliegen</p> <p>we deden de deur niet voor ze open en toch raakten ze binnen</p> <p>we hebben ze ons adres niet gegeven en toch hebben ze ons gevonden</p> <p>we waren ze vergeten maria we waren ze vergeten</p> <p>ze zijn terug ze zijn terug maria de vliegen en ze zijn hetzelfde precies hetzelfde als vorig jaar</p>
--------------------------	---

dimitrie
[RO]

ai deschis oare și tu vreodată ușa dimitrie și ea
de fapt să fie goală și înăuntrul ei să nu fie nimeni
și ușa și camera aia să fie de fapt ale tale
oare te-ai descălțat și tu de papuci vreodată dimitrie
iar ei de fapt să fie murdari
te-ai dezbrăcat oare și tu de haine
și ai văzut oare că ele se tăvălesc pe jos pe podea ca o
femeie beată ți-a fost și ție somn vreodată dimitrie
te-ai întins oare și tu în pat și alături de tine să simți că
nu este nimeni că te prăbușești într-un gol alb n-ai încercat
oare și tu atunci dimitrie să te apuci de niște sîni
moi ca de niște scări de piatră dar să simți că de fapt
și ele lipsesc n-ai căutat oare și tu atunci niște coapse
primitoare și pe care de fapt să nu le găsești n-ai încercat
să te ascunzi sub un păr de femeie care și el
lipsea te-ar fi strîns atunci niște brațe subțiri dar și ele
lipseau oare n-ai simțit și tu dimitrie
că nu sunt niște picioare umede care să ți se întindă
ca niște melci sub tine o dimitrie dimitrie
te mai gîndeai atunci la crime la literatură la șah
oare n-ai ieșit și tu atunci în noapte să te plimbi
iar întunericul să ți se dezgolească în față
de peste tot ca o imensă pizdă de fecioară

dimitri
[FR]

il t'est déjà arrivé d'ouvrir la porte dimitri alors qu'elle
en fait étant nue et en elle-même ne soit personne
et que la porte et la chambre en fait soient à toi
il t'est déjà arrivé d'ôter tes pantoufles dimitri
car en fait elles étaient sales
il t'est déjà arrivé d'enlever tes vêtements
et de les voir faire des roulés-boulés sur le sol comme une
femme ivre il t'est déjà arrivé d'être pris de sommeil dimitri
il t'est déjà arrivé d'aller te coucher et de sentir qu'à côté de toi
il n'y avait personne que tu tombais dans un vide blanc il ne t'est pas
arrivé alors dimitri d'essayer de saisir une paire de seins mous
comme des escaliers en pierre alors que tu sentais qu'en fait
ils faisaient aussi défaut il ne t'est pas arrivé alors de chercher des cuisses
accueillantes qu'en fait tu ne pouvais pas trouver n'as-tu pas essayé
de te cacher sous la chevelure d'une femme qui fit pareillement
défaut une paire de bras fins t'aurait embrassé alors mais
ils firent aussi défaut n'as-tu pas déjà senti dimitri
qu'il n'y avait pas de pieds moites s'étendant sous ton corps
comme des escargots oh dimitri dimitri
pensais-tu alors toujours aux crimes à la littérature au jeu d'échecs
ne t'est-il pas arrivé alors de sortir dans la nuit pour te promener
et que l'obscurité se mette à nu devant toi
de tous les côtés comme le con immense d'une vierge

dimitri
[NL]

heb je ook wel eens de deur open gedaan dimitri terwijl zij
in feite naakt en opgesloten in zichzelf niemand is
en de deur en de kamer in feite van jou zijn
heb je je pantoffels ook wel eens uitgedaan dimitri
omdat ze in feite smerig waren
heb je ook wel eens je kleren uitgetrokken
en ze over de vloer zien rollebollen als een
dronken vrouw heb je je ook wel eens slaperig gevoeld dimitri
heb je ook wel eens in bed gelegen en gevoeld dat er naast je
niemand was dat je in een witte leegte viel heb je toen dimitri
niet ook wel eens geprobeerd een paar borsten te grijpen zacht
als stenen trappen waarbij je in feite voelde dat
ook zij ontbraken heb je toen ook wel eens gastvrije dijen gezocht
die je in feite niet kon vinden heb je niet geprobeerd
je te verschuilen onder het haar van een vrouw dat ook al ontbrak
een paar slanke armen zouden je toen hebben omstrengeld maar
ook zij ontbraken heb je niet ook wel eens gevoeld dimitri
dat er geen klamme voeten waren die zich als slakken
onder je uitstrekten och dimitri dimitri
dacht je toen nog altijd aan misdaden literatuur schaken
ben je toen niet ook wel eens uitgegaan in de nacht om te wandelen
en vóór je ontblootte zich daar van overal de duisternis
als de onmetelijke kut van een maagd

Peregrinación [ES]

Iuliu Cezar Săvescu (1866-1903), Pribegire, Literatorul, 1890

Presentación y traducción del rumano al español de Mariano Martín Rodríguez

Iuliu Cezar Săvescu (1866-1903) es un poeta del primer grupo simbolista rumano, amigo de Alexandru Macedonski y, como este, abierto a las nuevas corrientes finiseculares internacionales, sin abandonar por ello una actitud vital y literaria heredada del Romanticismo. Sus poesías en verso pueden recordar las de Ștefan Petică, estricto contemporáneo y supremo poeta simbolista rumano, mientras que su prosa poética, menos moderna que la de Petică, destaca por la fuerza de su visión al menos en un ejemplo, «Pribegire», el relato lírico que traducimos a continuación, tras rescatar su versión original completa aparecida en *Literatorul*, la revista de Macedonski, en 1890 (n.º 1, pp. 6-7). Más allá del convencionalismo romántico de la mujer como ángel y demonio a la vez, esta «peregrinación» de Săvescu acierta a dar la impresión de un mundo simbólico dotado de una realidad física, y no solo sentimental, gracias a la expresividad con que se describe el desierto existencial por el que vaga el poeta. Este desierto de su vida impone su presencia como la fantasía de un mundo posible. Este mundo lo crea la imaginería onírica, a la manera de la gran poesía en prosa visionaria de un Arthur Rimbaud, por ejemplo, aunque Săvescu guarda una nitidez y una concreción narrativa que aseguran su comprensión. «Pribegire» es un texto sólidamente estructurado, en el que el libre juego de la imaginación concurre a su efecto, en vez de disolverlo en las vaguedades más o menos místicas y pretendidamente trascendentales de la moda simbolista. De esta manera, lírica y narrativa se combinan de forma equilibrada en el texto, reforzándose mutuamente en su efecto macabro y sarcástico, como una especie de Maldoror en miniatura.

PEREGRINACIÓN

De mi verano

Era mi décimo año de peregrinación.

Apoyado en el báculo, que me rozaba el pelo de la frente, con los ojos en la tierra, atravesaba el desierto del sufrimiento.

Era mi décimo año de peregrinación.

El sol abrasante caía como una llama redonda y el aire parecía sustancia fundida.

Ni un árbol para dar sombra, ni un manantial para refrescar el alma.

Pero en medio del desierto, en medio del desierto calcinado, brillaban como un paño verde pantanos venenosos.

Las cañas solas se movían con un crujido lúgubre, y a lo largo de las riberas, enroscadas como anillos, dormitaban los reptiles del desierto.

Y no soplaba el viento, ni cantaban los pájaros, y el aire ardía como una llama.

¡Oh, qué culpa –exclamé entonces–, qué culpa espantosa me han legado los antepasados!–. Y, suspirando, me senté en la piedra hirviente.

Desfilaron ante mí todas las vistas de la vida. No me quedó nada por recordar.

La luz dulce de la infancia se perdía en la oscuridad pavorosa de la desgracia.

Sombras desconocidas, sonriendo sarcásticamente, se detienen ante mí, me acompañan por el camino de la vida, y en cada una reconozco un enemigo, cada uno peor que el anterior, y me desgarran.

Pero en el fondo de la oscuridad, en el fondo de la noche eterna que se fragua en mi alma, semejante a una estrella bendita, apareció una pálida luz.

Los ojos se me cuajaron de lágrimas y la desesperación asesina me arrojó su velo negro sobre la frente, porque me recordó cómo una sola criatura me había desaviado en el camino de la vida.

Oh, mi alma se extravió en un terrible furor de recuerdos. Los deleites desmedidos de un amor imaginado me hacen pedazos sangrientos el alma.

Si me hubiera amado, si me hubiera lanzado una flor desde el cielo sereno de la doncellez; tan solo un gesto que me hubiera hecho con la punta de los dedos, si hubiera dejado volar una sola sonrisa de su rostro divino, rayos de luz habrían regado mi camino, habría vagado por jardines en flor, entre los suspiros de las hojas, el canto de las aves, y mi vida habría sido un paraíso.

Pero una sola criatura me desavió en el camino de la vida.

Y lloré mucho, y las lágrimas me acariciaban el alma, pero no era capaz de olvidar a la criatura amada.

Entonces, de la profundidad arqueada de la eternidad azul, suave y blandamente, y desconocido en aquellos lugares, se alzó un viento, un viento extraviado de los campos de la felicidad, de la boca perfumada de la primavera.

Sus alas batieron encima del desierto y una música como no había oído desde hacía mucho se derramó sobre el desierto, y el desierto se puso en movimiento.

Las cañas se doblaban con susurros enternecedores, las marismas se mecían blandamente, y tan solo los reptiles se arrojaron al fondo de las aguas.

De arriba, de la claridad, hendiendo la nube purpúrea, ella bajó hasta mí con la rapidez del rayo. Era tan hermosa y refulgía de tal manera que mi frente chocó con la arena ardiente. No habría podido mirarla directamente al rostro ni un momento, sus miradas cortaban como espadas, y sentí el hierro frío y ardiente que me partía el alma.

¡Oh, sombra refrescante de mi vida! Tú, única luz que ha atravesado mi alma hasta lo más profundo, ámame. No pido nada más, y nunca he pedido nada más que una sonrisa, sonríeme. Sonríeme, y dime una palabra, que sepa que la criatura que he querido me ha hablado. O dime, que oiga de tu boca, que eres la causa de mi sufrimiento, para sufrir con alegría. Que el dolor sea mi última esperanza, para pedirlo como un bien supremo. Mírame. Lánzame un solo rayo de luz y pon en él el secreto de tu amor para ser la criatura más feliz. O, al menos, pisa, aplasta en medio del desierto llameante mi frente que se arrastra, y mi último suspiro será bendito.

Pero mis palabras se perdieron en la inmensidad encendida y, como si los cielos hubieran sido de metal, las palabras se repetían, quebrándose, a través del firmamento.

Cuando levanté la frente, arada por los cantos de la arena, ella permanecía delante de mí, muda y fría, inmóvil, como siempre me ha mirado.

Sus vestiduras eran las de los ángeles y su cabello suave y amarillo caía aterciopelado sobre su seno descubierto. «Habla, haz aunque sea una sola seña. ¿No hay en toda tu alma ni un rayo de luz cálido para mí?

»Oh, apiádate, apiádate –exclamé arrodillándome a sus pies–. Apiádate».

Pero ella, abriendo su velo de púrpura, que se hinchaba al viento, se precipitó riendo a carcajadas por el desierto calcinado.

Tres veces elevó mi alma su llama hasta la bóveda del firmamento y tres veces la abatió a lo hondo de la oscuridad. Entonces se notó un movimiento en todo el desierto.

Cesaron las brisas perfumadas, el sol se ocultó con espanto en los confines de la tierra.

Los pantanos recayeron en su lúgubre modorra y las cañas doblaron sus frentes ensombrecidas.

Y tan solo los reptiles volvieron a subir a las riberas y, enroscándose como anillos, dormitaron.

Elevé las manos al cielo y exclamé, con los ojos cuajados de lágrimas: «Ven, oh muerte». Y una fosa negra, sin fondo, sin chispas de luz, eternidad de dolor y desgracia, se abrió espantosa en mi alma, y desde el cielo hasta el suelo, de un extremo al otro del desierto, se repitieron mis palabras: «Ven, oh muerte».

Entonces, una potente carcajada de bajo reventó el aire de un extremo al otro. Las colinas traquetearon, las piedras rodaron al valle, y los valles profundos y secos gritaron, y sus gritos eran espantosos. Las aguas empezaron a hervir, hasta parecía que el suelo se mecía bajo mis plantas y, entre las colinas grisáceas, se reía a boca llena la cabeza enorme de Satán.

Franz Marc : Legenda animalelor : Animal legend : Tierlegende

Selected Poems

[EN]

Eugen Cioclea (1948-2013), Antologic, Cartier, 2014

Translated from Romanian into English by Mioara Trăilă

Eugen Cioclea was born on August, 4th, 1948, in Druță, a small village in Republic of Moldova (still a part of the USSR at that time). His father was a teacher of Romanian language and literature and his mother a primary school teacher. He graduated the Faculty of Mathematics – “Mihail Lomonosov” University, in Moscow.

Although Eugen Cioclea starts publishing in the '70s, his real literary debut comes in 1988, with the volume *Numitorul comun (The Common Denominator)*.

Most of his poems have been published after 1990:

Alte dimensiuni (Other Dimensions), 1991

Dați totul la o parte ca să văd (Let Everything Aside and Let Me See), 2001

Subversiunea poetului revoltat (The Revolted Poet's Subversion), 2002

Vreau să distrug uniVersul (I Want to Destroy the UniVerse), 2007

Ofsaid (Offside), 2011

Căderea liberă (Free Fall), 2012

Eugen Cioclea is a controversial poet, admired by some and disdained by others. But, whatever our opinion about him, his poetry cannot pass without being noticed for its inner strength and power of the word devoid of any common metaphor

Mamei
[RO]

MAMĂ,

doar când ni-e greu ne amintim de tine.
În zile bune toți suntem străini.
Există și-un confort al lipsei de rușine
al celor smulși
din rădăcini.
Există mame părăsite
în casa lor ca niște chiriași,
sau la azil, când nu mai pot s-achite
polița unor feciorași.
N-am să-ți alin durerea ca Vieru,
căci sunt mai aspru și adesea rău,
dar simt cu vremea cum m-atacă gerul
și mă-ncălzesc
parcă în rugul tău.
Ori duc la gură brațele cu care
am scormonit zăpada pe masiv
ca-nspre o mult prea blândă lumânare
și cel mai gingaș
substantiv.
Să se topească egoistu-n mine,
da-mi, Doamne, zilnic câte-un vis urât,
iar când nu-mi va ajunge-nțelepciune,
limba să-mi stea
precum un os
în gât.

To Mother
[EN]

MOTHER,

only to worse you still come to our mind.
Strangers in better days paraded.
It's just the shameless comfort kind
of those from their roots
uprooted.
They're mothers, some deserted
in their former home just lodgers
or in asylums, when to pay disabled
their son's bills or daughter's.
Can't comfort like Vieru your pain
as I am harsher, often bad,
in time I've felt myself in frosted chain
and looked for warmth
at your fire blaze I had.
Or touch the mouth with weary arm,
from shoving snow on peak of mountain
as to an all-too-gentle candle
most tender-hearted
noun.
Let selfish ego melt inside to be,
and grant me, God, a daily bad dream note,
and if no wisdom shall be reaching me,
my tongue be stuck
as bone
into my throat.

Declarație
[RO]

După atâtea declarații de dragoste
a mea vine oarecum timid
Nici măcar nu mă bazez pe vorbe, -
Sunt o sursă neexploatăată
de fluid.

Voi magnetiza aceste frunze,
Să le prind de simțuri ca de ramuri.
Între țeasta mea și steua de pe plaur
Arc voltaic lumina-va geamuri.

Veți gândi că ninge-n luna mai
mai înregistrând și-un mic cutremur.
(Asta-s eu,
trecând pe lângă voi
am intrat în rezonanță cu un greier.)

Trebuiau să treacă patruzeci de ani
ca să-mi vină sufletul la gură
cum argintul viu în termometru.
Nu-s bolnav, dar am temperatură.

Poți să fierbi pe tâmpla mea cafeaua,
poți să coci pe limba mea cartofi...
De te plimbi pe geana-mi ca pe-o plajă
o să-ți strice sarea lacul din pantofi.

Fii atent.
În stânga car o pompă,
e dotată și cu injector.
Poate fi prea bine folosita
la vopsit sau ca
aspirator.

Dară de fapt fusese concepută,
În faza ei de mit,
originală
ca o țintă-n care bate arma
ca recul și cea sentimentală.

Vă iubesc mai mult decât se crede.
N-am nimic sa-mi zic că-mi aparține,
de aceea parca umblu pe buze
printre voi ca fiarele
feline.

Declaration
[EN]

After so many love declarations
mine seems somehow timid.
I'm not even counting on words, -
an unexploited source
of fluid.

I'll magnetize these leaves,
Bind them on senses as branches.
Between my head and the star in the field
voltaic arc to light the glasses.

You might think it snows in May
a slight earthquake still feel it.
(That's me,
just passing by
in resonance with a cricket.)

Forty years had to pass away
for me, to catch my breath
quick silver in a thermometer.
It's only fever, and not death .

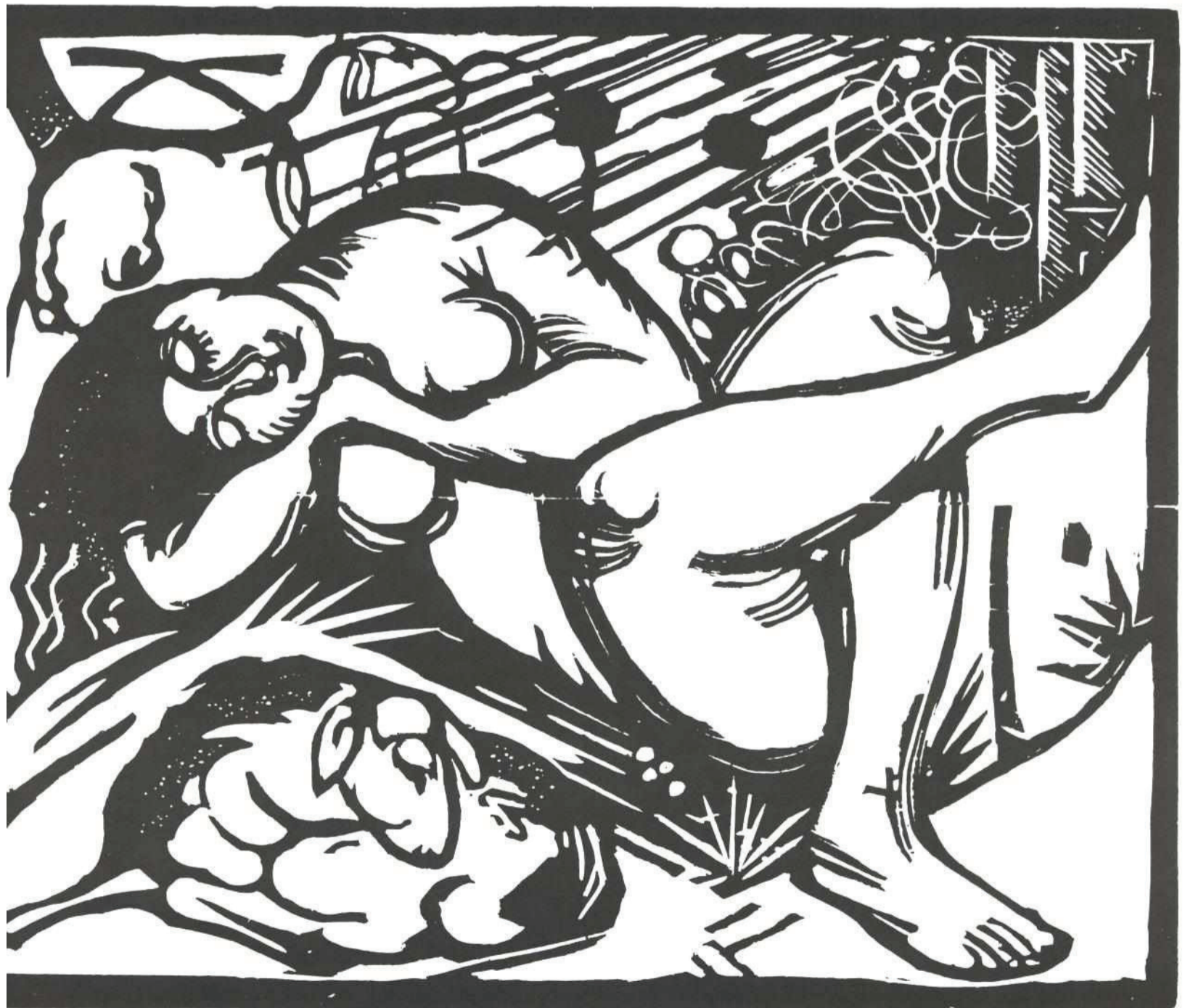
My temple's hot to boil your coffees
and bake potatoes on my tongue.....
My eyebrow's beach, to walk along
the salt'll spoil the glare of your shoes.

Beware.
I carry a pump in my hand,
it has also an injector.
It can be used much too well
to paint or as
an aspirator.

It has been conceived,
while in a myth stage,
originally
as mere target for the weapon
as blowback and sentimentally.

I love you more than one believes.
For of my own I say, just nothings,
that's why I seem to walk on lips
among you all like feline
beasts.

Franz Marc : Păstoriță dormind : Sleeping herdsman : Schlafende Hirtin

Тайна, что меня оберегает [RUS]

Таємниця, що мене оберігає [UKR]

Grigore Vieru (1948-2013), Taina care mă apără, Editura Literatura Artistică, 1983

[RUS] Перевод с румынского на русский язык Юлий Батёха (Julia Vatioha)

[UKR] Переклад з румунської на українську мову Юлії Батюха (Julia Vatioha)

[RUS]

Григоре Виеру (1935-2009) — молдавский поэт и писатель, классик молдавской литературы. Публиковался на румынском языке. В Молдове и Румынии известен, прежде всего, как детский автор. Поэзия Виеру характеризуется яркими описаниями природы, патриотизмом, а также почитанием образа женщины и матери.

Многие молдавские и румынские композиторы были вдохновлены поэзией Григоре Виеру. Так русскому читателю он будет известен благодаря таким песням на его стихи, как «Меланколие», «Романтика», «Адио», «Амор», исполняемыми Софией Ротару.

Данное же стихотворение «Acolo pe unde» было положено на музыку Юрием Садовником и исполняется группой Zdob si Zdub как «Dragă Otee».

[UKR]

Григорій Вієру (1935-2009) — молдовський поет, класик молдовської літератури. Публікувався румунською мовою. В Молдові та Румунії відомий, перш за все, як дитячий автор. Поезія Вієру характеризується яскравими описами природи, патріотизмом, а також вшануванням образу жінки та матері.

Багато молдовських та румунських композиторів надихалися поезією Григоре Вієру. Так українському читачеві він буде відомий завдяки таким пісням на його вірші, як «Меланколіє», «Романтика», «Адіо», «Амор», що виконувала Софія Ротару.

Даний же вірш «Acolo pe unde» був покладений на музику Юрієм Садовником та виконується групою Zdob si Zdub як пісня «Dragă Otee».

Acolo pe unde
[RO]

Drago! O, tee,
Dulce mireasmă!
La gură - femeie,
La mijloc mireasă.

Curge izvorull,
Grâul răsare
Acolo pe unde
Trec urmele tale;

Vălură dorul
Des ca o iarbă,
Parcă răspunde,
Parcă întreabă.

Там где
[RUS]

Милая Дева,
Лик твой прелестен!
Уста коровевы,
Изгибы невесты.

Льются ручьи,
И восходят колосья
Там, где увидеть
Твой след довелось.

Волнуешь чувства,
Как ветры поле:
То вопрошая,
То с ними споря.

Там де
[UKR]

Люба моя, ти
Наче з квіточок.
Вуста королеви,
А постать дівоча.

Лється струмочок,
Сходить колосся
Там, де зустріти
Твій слід довелось.

Хвилюєш серце,
Як вітри поле:
То їх питаєш,
То їх же кориш

Poeme alese (Selected Poems)

Nicolae Labiş (1935-1956)
Jalə İsmayıl tərəfindən tərcümə olunub

[AZE]

Gənc yaşlarında dünyadan köçmüş Nikolae 1935-ci ildə anadan olub. Parlaq istedadı onu hələ məktəb illərində yoldaşlarından fərqləndirirdi. Məşhur tənqidçi Eucen Simion Labiş "bir nəslin gürzü" adlandırır. "Cəsur ol və döyüş, Nikolae!" şeiri 1950-ci ildə moldovalı gənc yazıçıların konfrasında oxunduqdan sonra "İaşul nou" və "Lupta poporului" qəzetlərində dərc olunmuşdu. N.Labiş öz çılğın xarakterilə diqqət çəkirdi. Müxtəlif tələbə toplantılarında həmişə aktiv iştirak edər, yeni şeirlərini böyük coşğu ilə oxuyardı. 1956-cı ildə 21 yaşında yenə bir toplantıdan çıxıb tramvaya minərkən qəza keçirir. Daha sonra xəstəxanada gözlərini həyata yumur. Son şeiri olan "Yaqut dimdikli quş" şeirini xəstəxanada dostu yazıçı Aurel Kovaça diqtə edir. Bu günə qədər də bu qəzanın xüsusi xidmət orqanları tərəfindən təşkil edildiyi versiyası müzakirə olunmaqdadır

<p>Mama [RO]</p>	<p>N-am mai trecut de mult prin sat și-mi spune Un om ce de pe-acasă a venit Cum c-a-nflorit la noi mălinul Și c-ai albit, mămucă, ai albit.</p> <p>Alt om mi-a spus c-ai stat la pat bolnavă. Eu nu știu cum să cred atâtea vești, Când din scrisori eu văd precum matale Din zi în zi mereu întinerești.</p> <p><i>Primele iubiri</i> (1956)</p>	<p>Ana [AZE]</p>	<p>Uzun zaman oldu çıxmışam kənddən Bir adam gəlmişdi, xəbərə qaçdım Dedi, çiçək açıb bizdə moruqlar Sənin də, anacan, ağarıb saçın.</p> <p>Başqa bir xəbər də eşitdim, amma İnanmaq çətindir, xəstə yatırsan Məktublar deyir ki, axı sən, ana, Necə gündən-günə cavanlaşırsan.</p> <p><i>İlk sevgilər</i> (1956)</p>
<p>Dor [RO]</p>	<p>Pentru ce-am plecat, Unde mă îndrept? S-au întunecat Sensurile-n piept, Dar o flacăra Mă cheamă acolo Sub straturi de nea Și vreau să treacă Liniștea mea.</p> <p><i>Lupta cu inerția</i> (1958)</p>	<p>Arzu [AZE]</p>	<p>Niyə yola çıxdım Hara gedəcəm? Zülmətə qərq olur Düşüncələrim. Fəqət orada Bir atəş çağırır Qarın altından Keçmək istəyirəm Rahatlığımdan.</p> <p><i>Ətalətlə mübarizə</i> (1958)</p>
<p>Pasărea cu clonț de rubin [RO]</p>	<p>Pasărea cu clonț de rubin S-a răzbunat, iat-o, s-a răzbunat. Nu mai pot s-o mângâi. M-a strivit, Pasărea cu clonț de rubin, Iar mâine Puii păsării cu clonț de rubin, Ciugulind prin țărână, Vor găsi poate Urmele poetului Nicolae Labiș Care va rămâne o amintire frumoasă...</p> <p>(1956)</p>	<p>Yaqut dimdikli quş [AZE]</p>	<p>Yaqut dimdikli quş Qisas aldı, hə, qisas aldı. Artıq onu tumarlaya bilmərəm. Əzdi məni Yaqut dimdikli quş. Amma sabah Yaqut dimdikli quşun balaları Küllükdə eşələnərkən bəlkə də tapacaqlar gözəl xatirəsi qalmış şair Nikolae Labişin izlərini...</p> <p>(1956)</p>

Poeme alese (Selected Poems)

Nichita Stănescu (1933-1983)

Jalə İsmayıl tərəfindən tərcümə olunub

[AZE]

Rumın ədəbiyyatının “Mavi gözlü div”i 1933-cü ildə Ployeştdə doğulub. Şairin atası Hırsıya ployeştlı ticarətçi ailəsindən çıxmışdı, anası Tatyana isə Oktyabr Sosialist İnqilabından sonra Rusiyadan qaçmağa məcbur olmuş rus generalının qızı idi. Buxarest Universitetinin Filologiya fakültəsindən məzun olan Stanesku müxtəlif ədəbi orqanlarda rəhbər vəzifələrdə işləməklə yanaşı, sağlığında 23 şeir kitabı çap etdirib, bu kitablara görə 4 dəfə Rumıniya Yazıçılar Birliyinin (1964, 1969, 1972, 1975), 1 dəfə Rumıniya Akademiyasının mükafatlarına (1978) layiq görülüb. “Gottfried don Herder” (1975), “Cununa de Aur” (1982) kimi beynəlxalq mükafatları vardır. Görkəmli şair 1983-cü ildə xəstə yatdığı hospitalda vəfat edib.

Autoportret
[RO]

Eu nu sunt altceva decât
o pată de sânge
care vorbește.

Epica magna (1978)

Avtoportret
[AZE]

Mən başqa bir şey deyil,
sadəcə danışan
qan damlasıyam.

Epica magna (1978)

Poezia
[RO]

Poezia este ochiul care plânge.
Ea este umărul care plânge,
ochiul umărului care plânge.
Ea este mâna care plânge,
ochiul mâinii care plânge.
Ea este țapa care plânge,
ochiul călcâiului care plânge.

O voi, prieteni,
poezia nu este lacrimă
ea este însuși plânsul,
plânsul unui ochi neinventat,
lacrima ochiului
celui care trebuie să fie frumos,
lacrima celui care trebuie să fie fericit.

Necuvintele (1969)

Şeir
[AZE]

Şeir ağlayan gözdür.
O, ağlayan çiyindir,
ağlayan çiyinin gözüdür.
O, ağlayan əldir,
ağlayan əlin gözüdür.
O, ağlayan dabanıdır
ağlayan dabanın gözüdür.

Ah dostlar,
şeir göz yaşı deyil,
o, ağlamağın özüdür,
görünməyən gözün ağlamasıdır,
gözəl doğulmalı olan gözün
göz yaşıdır,
göz yaşıdır
xoşbəxt doğulmalı olan gözün.

Pseudosöz (1969)

Nu există
[RO]

Nu există primul război mondial
al cailor.
Nu există o Hiroşimă
a cailor,
gândită de cai,
realizată de cai
întocmai și la timp
împotriva cailor,
ca să salveze caii
de cai.
Nu există, nu există.

Specia dracului,
cailor aștia!

Yoxdur
[AZE]

Birinci dünya müharibəsi yoxdur
atların.
Atları
atlardan qurtarmaq üçün
bir anda, yubanmadan
atlara qarşı
atların düşündüyü
atların törətdiyi
Xiroşiması da yoxdur
atların.
Yoxdur, yoxdur.

Cəhənnəm olsunlar
bu atlar!

Poeme alese (Selected Poems)

Ana Blandiana (1942)
Çeviri: Jale Ismail

[TR]

Ana Blandiana 1942. yılında Romanya'nın Timișoara şehrinde doğmuştur. Babası kilisede papaz, annesi ev hanımı idi. Babasının komünist yönetim tarafından "halk düşmanı" ilan edilmesi ve hapse atılması yeni şiir yazmağa başlamış Otilla Valeria Koman'ın hayatını karartıyor ve genç kız annesinin doğduğu köyün ismini kendine tahallüs seçmek zorunda kalıyor. A. Blandiana, ilk kitaplarının yurtdışında ilgi görerek çevrilmesinin ardından adının ülkesinin istihbarat kurumlarının listesinde yer aldığını bilmiyordu. 1989. yıl isyanından sonra Blandiana Romanya PEN Merkezini tesis ediyor, aynı zamanda çeşitli edebiyat projelerine imza atıyor. Ana Blandiana Romanya Yazarlar Birliği'nin (1969), Romanya Akademisi'nin (1970) və Bükreş Yazarlar Birliği'nin ödüllerinin (1982), "Gottfried von Herder" uluslararası ödülün (1982), Milli Şiir Ödülü'nün (1997), "Opera Omnia" (2001) ve "Vilenica" uluslararası ödüllerinin (2002) sahibidir. 2016 yılında ise "Avrupa Özgürlük Şairi" ödülünü almıştır.

Eu cred
[RO]
Eu cred că suntem un popor vegetal,
De unde altfel liniștea
În care așteptăm desfrunzirea?
De unde curajul
De-a ne da drumul pe toboganul somnului
Până aproape de moarte,
Cu siguranța
Că vom mai fi în stare să ne naștem
Din nou?
Eu cred că suntem un popor vegetal-
Cine-a văzut vreodată
Un copac revoltându-se?

Amfiteatru (1984)

Bence
[TR]
Bence biz bitki halkız.
Hazana dönüşürken
Bu kadar sessiz kalmanın başka sebebi olabilir mi?
Ama başka nereden gelebilir
Yeniden doğmak için
Rüya virajlarında
Korkmadan
Ölümün bir adımına kadar
Gitme cesareti?
Bence bitki halkız biz -
Hiç gören olmuş mu
Bir ağacın isyan ettiğini?

Amfiteatru dergisi (1984)

Oboseală
[RO]
Ce morți cumiști avem!
Nu izbucnesc prin vulcani,
Nu se clintesc de sub zidurile
Întemeiate pe ei.
Se lasă închiși în statui
Cu gesturi cioplite de alții,
Se lasă-nhămați în drapele
Pe drumuri necunoscute,
Se lasă arați și putrezesc conștiincios
Să hrănească pământul.
Ce morți cumiști avem,
Și obosiți.

A treia taină (1969)

Yorğunluk
[TR]
Nasıl da uslu ölülerimiz var!
Volkanların içinden patlamıyorlar,
Duvarların altında zeminken
Kıpırdamıyorlar.
Başkalarının düşünölmüş hareketleri
Heykellerde saklı,
Bilinmez yollarda
Bayraklara takılmaya,
Sürölmeye ve gönüllü çürümeye razılar,
Gübre oluyorlar toprağa.
Ne ölülerimiz var be:
Uslu ve yorğun!

Üçüncü sır (1969)

Voi știți ceva
[RO]
Voi știți ceva și mie nu-mi spuneți,
Voi știți desigur ceva,
Altfel cum ați trăi,
Cum ați fi trăit atâtea decenii,
Părinții mei,
Și voi, bătrâni ai lumii?
Scuzați-mă că vă opresc pe stradă,
Domnule octogenar,
Nu mi-ați putea destăinui
Și mie taina grozavă?
Îngenunchez în tulpure lavă
La picioarele voastre, bătrâni:
Spuneți-mi taina...
Stele reci cu labe fără soț vă mângâie
Și voi nu muriți.

A treia taină (1969)

Siz bir şeyler biliyorsunuz
[TR]
Siz bir şeyler biliyorsunuz
ama bana söylemiyorsunuz
Siz mutlaka bir şeyler biliyorsunuz
Başka nasıl yaşanır bunca yıl
Anne, baba
Ve de dünyanın tüm yaşlıları?
Affedersiniz sizi sokakta durduruyorum da
Seksen yaşlı beyefendi,
Bana açıklayabilir misiniz
O büyük sırrı?
Bulanık lav üzerinde
Karşınızda diz çöküyorum, efendiler:
O sırrı bana söyleyin...
Soğuk yıldızlar tek elleriyle sizi okşuyorlar
Ve siz ölmüyorsunuz.

Üçüncü sır (1969)

Poeme alese (Selected Poems)

[IT] [EN]

Nicolae Spătaru (1961),

Traduzione dal romeno all'italiano a cura di Anita Natascia Bernacchia

Translated from Romanian into English by Alistair Ian Blyth

Nicolae Spătaru è nato nel 1961 a Horbova, località romenofona della regione di Cernăuți/ Černivci (Ucraina). Laureato in filologia presso l'Università di Cernăuți, esordisce come giornalista nel 1979 per la rivista "Zorile Bucovinei". Il debutto da scrittore risale al 1984 con *Tra centinaia di alberi maestri* (volume collettivo). È membro dell'Unione degli Scrittori di Moldova, dell'Unione degli Scrittori di Romania e del PEN Club.

Tra i volumi di poesie pubblicati, *Il ritorno degli dei* (Hyperion, 1992) ottiene il Premio Opera Prima al Salone Nazionale del Libro di Chișinău. Nel 1996 pubblica la raccolta *Ion e altre rivoluzioni*. Nel 1998, *La notte in cui i plinti reclutano nuove glorie* (ed. Junimea) ottiene il Premio per la poesia dell'Unione degli Scrittori di Moldova e il Premio per la letteratura della Fondazione Culturale Romena. Altri volumi pubblicati: *La tristezza recita Rilke* (Augusta, 2000); *La lettura del muro* (Tipo Moldova, 2013); *Piccole insonnie per l'Europa* (Lumina, 2013); *La rivolta dei clown* (Tipo Moldova, 2013, Premio Relazioni Culturali dell'USM); *Álmatlanság Európáért* (in ungherese, AB-ART, 2015). Il suo primo romanzo *Îngerașul purta fustă mini* vince nel 2016 il Premio per la prosa dell'Unione degli Scrittori di Romania, filiale di Chișinău.

Nicolae Spătaru si è inoltre cimentato con la poesia per l'infanzia, che gli ha valso molti riconoscimenti, e ha tradotto diversi volumi dal russo.

drumurile mănâncă orice

[RO]

regii nu se mai interesează de viața ta de câine
faptul că mossadul
nu-ți mai aruncă în cale femei frumoase
îți impune o stare deconcertantă:
oare te-ai degradat atât de mult
oare materia ta cenușie nu mai conține secrete importante...

astăzi nimeni nu-ți mai dă un ban
nimeni nu te invită la o bere
fanii de cândva te-au uitat
nu te mai roagă să le scrii falnice imnuri

acum gândurile tale sunt dune mișcătoare
în sălbăticia deșertului
și-ți explodează regretele
ca baloanele în timpul carnavalului de unu mai

ești precum călătorul smintit
care și-a adunat drumurile ghemuri-ghemuri
lângă picioarele varicoase

din când în când (cu gesturi ritualice)
rupe câte o bucățică din pielea putrezită a bocancilor
și le hrănește

drumurile mănâncă orice
nu sunt deloc pretențioase

Tristețea recită din Rilke (2000)

le strade sono di bocca buona

[IT]

i re non si interessano più alla tua vita da cane
il fatto che il mossad
non ti faccia più trovare belle donne sul tuo cammino
ti provoca uno stato di sconcerto:
sei sceso proprio così in basso?
la tua materia grigia non contiene più segreti rilevanti?...

oggi nessuno ti dà più un centesimo
nessuno ti offre più da bere
gli ammiratori di un tempo ti hanno dimenticato
non ti chiedono più di scrivere inni solenni

ora i tuoi pensieri sono dune in movimento
nel deserto selvaggio
e i tuoi rimpianti esplodono
come palloncini al carnevale del primo maggio

sei come il viaggiatore folle
che ha avvolto le sue strade l'una sull'altra
accanto alle gambe varicose

di tanto in tanto (con gesti rituali)
strappa un brandello di pelle macera dagli scarponi
e le nutre

le strade sono di bocca buona
non sono affatto schizzinose

La tristezza recita Rilke (2000)

citirea zidului

[RO]

rămas intact ca prin minune
de-a lungul istoriei
zidul din adâncul curții
îmi scrie biografia

are o experiență de viață grozavă
stăpânește un orizont larg de cunoștințe
la o bere într-un moment de sinceritate
mi-a mărturisit
că unele dintre cărămizile lui
au făcut sorbona
că la începuturile carierei sale
a ocupat posturi destul de importante
că a avut și mai are rude sus-puse
iar de la o vreme
fiind o persoană fără ambiții mari
a renunțat și la body-guarzi
neamul zidurilor (zicea el!)
pe lângă faptul că e foarte religios
mai are și cultul strămoșilor
fiecare zid se simte obligat și onorat
să țină locul cel mai de cinste
efigia zidului chinezesc

emoționat până la lacrimi
mi-a vorbit despre valul lui traian
(sunt veri drepti)
despre ierihon hebron vatican
și despre alte ziduri
care au modelat spre bine fața lumii
(chipu-i radia o mândrie de stâncă)

discuția devenea tot mai fascinantă
dar la un moment dat – cerându-și iertare -
zidul mi-a zis că e ora
când de obicei
se retrage la masa de scris

Noaptea când soclurile își recrutează noile glorie (1998)

la lettura del muro

[IT]

rimasto intatto come per incanto
attraverso la storia
il muro in fondo al cortile
scrive la mia biografia

ha un'esperienza di vita incredibile
possiede conoscenze dai vasti orizzonti
in un istante di sincerità, una birra davanti
mi confessò
che alcuni dei suoi mattoni
hanno fatto la sorbona
che agli inizi della sua carriera
ricoprì cariche assai importanti
che ha ancora parenti nelle alte sfere
ma che da qualche tempo
non essendo un tipo dalle grandi ambizioni
aveva rinunciato anche alle guardie del corpo

il popolo dei muri (diceva lui!)
oltre ad essere alquanto religioso
ha anche il culto degli antenati
ogni muro si sente in dovere e onorato
di occupare il posto di maggior rilievo
l'effigie della muraglia cinese

commosso fino alle lacrime
mi parlò del vallo di traiano
(suo cugino di primo grado)
di gerico hebron vaticano
e di altri muri
che mutarono in meglio il volto del mondo
(il suo viso irradiava un orgoglio di pietra)

la discussione si faceva sempre più avvincente
ma a un tratto – dopo aver chiesto scusa –
il muro mi disse che era giunta l'ora
in cui di solito
si ritirava al tavolo da scrivere

La notte in cui i plinti reclutano le loro nuove glorie (1998)

poem dedicat ruginii
[RO]

trenul ce-ar putea să te readucă
stă pe linie moartă

noaptea șinele în agonie
devoră vagon cu vagon
dimineața mă întâmpină
cu un rânjel dezgustător
lingându-și cu plăcere rugină rămasă
pe buzele lor umflate

(cu tristețe mă gândesc la anii mei tineri
când din naivitate
am dedicat un poem ruginii)

Ion și alte revoluții (1996)

poema dedicato alla ruggine
[IT]

il treno che potrebbe riportarti qui
è su una linea morta

di notte le rotaie in agonia
divorano vagoni su vagoni
la mattina mi accolgono
con un ghigno rivoltante
leccandosi compiaciute la ruggine rimasta
sulle loro labbra gonfie

(penso tristemente ai miei anni di gioventù
quando per ingenuità
dedicai un poema alla ruggine)

Ion e altre rivoluzioni (1996)

visul unui pragmatic

[RO]

ca și cum ai sta de-o veșnicie
într-un ascensor blocat între etaje
având asupra ta doar ziarul
cumpărat de la chioșcul din colț

de zeci de ori ai apăsat butonul de alarmă
și tot de atâtea ori nu ți-a răspuns nimeni
nici nu mai știi
ce se întâmplă în stradă în lume
mai este viața
moartea mai face ravagii
unde-ți sunt prietenii
unde-ți sunt dușmanii
(ăștia din urmă cu ce drept te-au uitat?!)

plictisul e mai dureros ca moartea
ai recitat de nenumărate ori ziarul
cumpărat cândva
fiecare articol fiecare frază
apoi depuneai eforturi enorme
ca să uiți totul
ca peste o vreme cu aceeași pasiune
să poți relua lectura
în felul acesta mai atenuai plictisul
singurătatea tristețea

evenimentele pe care cu ani în urmă
le credeai banale lipsite de importanță
(recunoști: ai fost un mare pragmatic)
azi îți par vitale fascinante
chiar prețul ziarului îți aduce aminte
de tumultul vieții de cândva...

ești salvat! funcționează ascensorul
apeși butonul ieși în stradă

ce rahat! Zici
aruncând ziarul la primul coș

Noaptea când soclurile își recrutează noile glorii (1998)

il sogno di un pragmatico

[IT]

quasi fossi rimasto da un'eternità
in un ascensore bloccato tra i piani
con te solo il giornale
comperato all'edicola giù all'angolo

hai premuto il pulsante di allarme decine di volte
e altrettante volte nessuno ha risposto
non sai più nemmeno
cosa accade per strada nel mondo
se la vita continua
se la morte imperversa ancora
dove sono i tuoi amici
dove i tuoi nemici
(questi poi con che diritto si sono scordati di te?!)

la noia è più dolorosa della morte
hai letto e riletto il giornale
che una volta hai comperato
ogni articolo ogni frase
facevi poi uno sforzo enorme
per dimenticare ogni cosa
e riprendere la lettura dopo un po'
con la stessa passione
così facendo alleviavi la noia
la solitudine la tristezza

eventi che anni addietro
credevi banali privi di importanza
(ammettilo: eri un grande pragmatico)
oggi ti paiono essenziali avvincenti
persino il prezzo del giornale ti rammenta
la vita tumultuosa di un tempo...

sei salvo! l'ascensore funziona
premi il pulsante esci in strada

che schifo! Esclami
e getti il giornale al primo cestino

La notte in cui i plinti reclutano le loro nuove glorie (1998)

drumurile mănâncă orice

[RO]

regii nu se mai interesează de viața ta de câine
faptul că mossadul
nu-ți mai aruncă în cale femei frumoase
îți impune o stare deconcertantă:
oare te-ai degradat atât de mult_
oare materia ta cenușie nu mai conține secrete importante_...

astăzi nimeni nu-ți mai dă un ban
nimeni nu te invită la o bere
fanii de cândva te-au uitat
nu te mai roagă să le scrii falnice imnuri

acum gândurile tale sunt dune mișcătoare
în sălbăticia deșertului
și-ți explodează regretele
ca baloanele în timpul carnavalului de unu mai

ești precum călătorul smintit
care și-a adunat drumurile ghemuri-ghemuri
lângă picioarele varicoase

din când în când (cu gesturi ritualice)
rupe câte o bucățică din pielea putrezită a bocancilor
și le hrănește

drumurile mănâncă orice
nu sunt deloc pretențioase

tristețea recită din rilke (2000)

the paths will eat anything

[EN]

little do the kings care that you lead a dog's life
that the mossad
no longer tosses beautiful women your way
it all leaves you baffled:
can you really have sunk so low?
can your grey matter really be devoid
of major secrets?

nowadays nobody lends you a dime
nobody stands you a beer
your erstwhile fans have forgotten you
no more do they ask you to write them stately hymns

your thoughts are now shifting sands
in a desert waste
and your regrets burst
like balloons in the may day parade

you're like the moonstruck traveller
whose paths are scrunched into balls
next to his varicose legs

from time to time (with a ritualistic gesture)
you tear a strip
of festering skin from your boots
and feed the paths

the paths will eat anything
they're not friendly at all

sadness recites rilke (2000)

bocancii vigilenți

[RO]

în sfârșit ești și tu de acord
că nu mai poți inventa stele fixe
retras într-un castel ridicat
din puncte de suspensie
dormi
dar în creierul tău
războiul de o sută de ani
nu se termină niciodată

tresari
probabil din simplul motiv
că nu-ți mai simți sub cap europa
ca pe o pernă confecționată din victorii

bocancii stau vigilenți prin unghere
unul a ajuns la gradul de amiral
secretele militare se hârjonesc și azi
în ruptura tălpilor

în rest totul e bine

dimineața la ora șase fix
după rugăciunea cu înjurături
după ce fumezi pe săturate turnul babel
te pui iar pe așteptat
ești aproape sigur că vor sosi odată și odată
vești bune
de la faimosul cartof
care poartă la piept
ca pe o decorație
cuțitul de bucătărie

tristețea recită din rilke (2000)

the vigilant boots

[EN]

at last even you yourself agree
that you can't invent any more fixed stars
having secluded yourself in a castle built
of ellipses
you sleep
but in your brain
the hundred years' war
is never-ending

you awake with a start
probably just because
you can't feel europa beneath your head any more
like a pillow stuffed with victories

your boots stand vigilantly in the corner
one has reached the rank of admiral
to this day military secrets still frolic
in the ruptured soles

otherwise everything is fine
in the morning at six on the dot
after your foul-mouthed prayer
after you're through smoking the tower of babel
again you settle down to waiting
you're almost certain that in the end
good news will arrive
from the famous potato
that wears the kitchen knife
on its breast
like a medal

sadness recites rilke (2000)

nu știi ce să-i răspunzi
[RO]

fluturii își făceau de cap
la geamul tău brumat de insomnii

dar iată că apare buldozerul în ținută sobră
plin de curtoazie
și surprinzător de repede
conflictul este depășit

acum ce-ti mai rămâne de făcut?
scobești în jegul acestui timp
până dai de o metaforă pe care
bucuros scrii temperatura corpului tău

și asta e tot?
te întreabă buldozerul în ținută sobră
și tu derutat
nu știi ce să-i răspunzi

citirea zidului (2013)

you don't know what to reply
[EN]

the butterflies were running riot
up against your insomnia-misted windowpane

but here comes the bulldozer in sober garb
the mannerly bulldozer
and with astonishing celerity
the conflict is quelled

what else can you do?
you scrape off the grime of the times
until you uncover a metaphor on which
you joyously inscribe your body temperature

is that all?
the bulldozer in sober garb asks you
and bewildered
you don't know what to reply

the wall's interpretation/reading (2013)

repetiție generală
[RO]

azi poemul meu despre troleibuz
a călătorit pentru prima oară
cu troleibuzul
o nimerisem cam prost
era o oră de vârf
și mașina care sosise în stație
fusesse asaltată
cu disperare
de oameni și de lucruri
aveai impresia că acest troleibuz
este ultimul din această viață
că pe urmele lui
se rostogolește
apocalipsa
iar acești oameni și aceste lucruri
(foarte riguros selectate)
erau ultimele bunuri de pe pământ
care trebuiau neapărat salvate
și evacuate
pe o altă planetă

din întâmplare printre ele
luați de mulțime
nimerisem și eu cu poemul despre troleibuz
ușile s-au închis și troleibuzul
luase înfățișarea unei conserve
poemul meu fu cuprins de emoții puternice
cunoștințele sale despre troleibuze și lume
nu coincideau mai deloc cu realitatea
ce i se impunea în acel moment
transpirase chiar puțin pe la subsuoară
am simțit acest lucru
la o curbă abruptă când –
pentru a nu se lăsa peste sânii în poziție de drepti
ai unei blonde
care ne respira voluptos
oxigenul de sub nas –
poemul a trebuit să ridice brațul
spre bara de susținere

călătoria ținuse o veșnicie
ne-am decis să coborâm și noi
când troleibuzul puțin câte puțin
se golise de tot

înaintam cu greu prin noianul
de tichete compostate
ce-și rânjeau la noi
constelația lor de găuri
dezgustător de simetrice
aducându-ne aminte
de un trecut luminos luminos

tristetea recită din rilke (2000)

dress rehearsal
[EN]

today that poem of mine about a trolleybus
took its first ever ride
on a trolleybus
I'd picked a bad time
it was rush hour
and the bus that pulled up to the stop
was besieged
by frantic
people and objects
you'd have thought that that trolleybus
was the last one in the world
that hot on its heels
came rumbling
the apocalypse
that those people and objects
(selected with the utmost rigour)
were the last goods on earth
to be saved at all costs
to be evacuated
to another planet

finding myself in the thick of them
borne along by the crowd
I boarded with my poem about a trolleybus
the doors closed and the trolleybus
turned into a tin can
my poem was gripped by strong emotions
its knowledge of trolleybuses and the world
was out of kilter with the reality
impinging on it right then
it had grown sweaty under the armpits
as I noticed when
on a sharp bend
to prevent itself nudging the pert breasts
of a blonde woman
who was voluptuously inhaling
the oxygen from under our noses
the poem was forced to raise its arm
and grab the handrail

the journey had lasted an eternity
by the time we decided to alight
meanwhile the trolleybus gradually
emptied

we waded through the mounds
of punched tickets
whose maws bared
constellations of horribly
symmetrical perforations
reminding us
of a luminous, luminous past

sadness recites rilke (2000)

poemul singur
[RO]

îmi bat poemul la mașina de scris
și bucăți de cuvinte sar peste tot:
pe pereți pe birou peste cărți
precum sângele dintr-un cocoș tăiat
zvârcolindu-se în jurul trunchiului

îmi bat poemul la mașina de scris
și vocalele consoanele (ce bine că am
renunțat la timp la semnele de punctuație!)
se depun în straturi groase
tot mai groase
pereții tavanul abia se ghicesc
geamul nu se mai vede
ușa abia se distinge
camera devine din ce în ce mai mică
tot mai mică

îmi bat poemul la mașina de scris
până lucrurile din jurul meu
devin un tot întreg:
pereți cuvinte fereastră cuvinte ușă
tavan cuvinte mașină de scris birou
cuvinte cărți cuvinte cuvinte

acum în zadar ar încerca cineva
să facă o delimitare
între lucrurile din odaie
și mine

noaptea când soclurile își recrutează noile glorii (1998)

the poem alone
[EN]

I write my poem on the typewriter
and bits of words fly everywhere
spattering walls desk books
like the blood of a slaughtered cockerel
twirling around its headless body

I write my poem on the typewriter
and the vowels the consonants (a good job
I gave up punctuation marks before it was too late)
deposit themselves in thick layers
ever thicker
the walls the ceiling are barely discernable
the window is no longer visible
the door is barely distinguishable
the room is becoming ever smaller
ever smaller

I write my poem on the typewriter
until the things around me
become a single mass:
walls words window words door
ceiling words typewriter desk
words books words words

it would be in vain were somebody to try
to draw a dividing line
between the things in the room
and myself

at night, when plinths recruit their new glories (1998)

Poeme alese (Selected Poems)

Arcadie Suceveanu (1952)

Translated from Romanian into English by Alistair Ian Blyth

[EN]

Arcadie Suceveanu, a poet, essayist and journalist, was born on November 16, 1952 in the village of Suceveni in the Cernăuți region (today in Ukraine). He studied Romanian Language and Literature at the State University of Cernăuți.

His literary debut was a poem published in the Romanian language review “Zorile Bucovinei”. He was a Romanian language teacher in a middle school in the village of Horbova, in Herța, then an editor at the Editura Literatura Artistică (now Hyperion) and finally editor-in-chief at the same publishing house.

In September 1990, Suceveanu became vice-president of the Moldovan Writers’ Union. He is a founding member of Moldova’s PEN club (an international non-governmental organization that brings together writers, editors and professional translators). In 2005, he became president of the Chișinău chapter of the Writers’ Union of Romania and since 2010 he is the president of the Moldovan Writers’ Union.

Înfruntarea lui Heraclit
[RO]

“Clipa cea repede...”
Mihai Eminescu

Când am intrat în râu era dimineata
nu se auzea curgerea
prin carnea mea transparenta scheletul tânar
stralucea glorios
“Da-l naibii de Heraclit, am strigat, eu voi fi
primul care se scaldă de două ori
în aceeași apă” - și asteptam apă
să prinda în jurul meu pojghita
apoi alergam în josul râului
s-o prind, să-i aflui tiparul în care m-am oglindit
“Da-l dracului de grec, strigam,
cu tot cu dialectica și ordinea necesară”
și iar alergam în josul râului
dar de fiecare dată apă era alta
alte și alte contururi lichide
alte oglinzi, alte muchii, alte linii

“Vezi că ți se termină râul”, îmi striga
de pe mal Îngerul
dar nu vroiam să aud decât vocea sângelui orgolios
lustruind scheletul meu tânar
“Nu vreau să știu de nici un fel
de principii fundamentale, strigam,
să mă lase în pace cu acest stupid panta rhei”
și alergam să prind apă în care mă oglindisem o dată
dar apă era alta
mereu și mereu alta alta alta

Amurgesea când curentul cel repede
se mistui în marea indefinită
râul se terminase, acum
înotam într-o apă amortită, nepământeașca, oglindită în sine
nu era curgere, nu erau valuri, nu erau limite
“E punctul Alfa, mi-am zis, o! de aici
nu-mi voi mai putea relua experimentul”

“Ți-ai cheltuit râul în zadar, altul
nu vei mai avea niciodată, ești prost ca toți ceilalți”,
mi-a zis Îngerul trist
și-a plecat

Eterna Danemarcă, 1995

Defying Heraclitus
[EN]

“The swift instant...”
Mihai Eminescu

When I stepped into the river it was morning
the water flowed unheard
through my transparent flesh my young skeleton
gleamed glorious
“To hell with Heraclitus,” I cried, “I will be
the first to wade twice
in the same water—” and I waited for the water
to form a pellicle around me
then I dashed downstream
to catch it, to discover the mould wherein I was mirrored
“The devil take the Greek,” I cried,
“along with dialectics and the ineluctable order”
and again I dashed downstream
but each time the water was different
always different liquid outlines
different mirrors, different edges, different lines

“You’re running out of river,” cried
the Angel from the bank
but I would hearken only to the voice of the proud blood
that polished my young skeleton
“I won’t have anything to do
with your fundamental principles,” I cried,
“leave me alone, you and your stupid panta rhei”
and I dashed to catch the water wherein I had been mirrored
but the water was different
always different different different

Dusk was falling when the swift stream
was engulfed by the amorphous sea
the river had come to an end, now
I swam in torpid, unearthly, self-mirroring water
there was no flow, no waves, no bounds
“This is the Alpha point,” I told myself, “henceforth
I shall not be able to repeat my experiment”

“You’ve used up your river in vain, you will
never ever have another. You’re as foolish as all the others,”
said the Angel sadly
and departed.

The eternal Denmark, 1995

Buldozerul

[RO]

Tu îmi ceri sa scriu
poezii frumoase
dar nu vezi ca din frumuseti n-a mai ramas nimic:
e ca si cum i-as pune propriului mormânt
papion verde
e ca si cum mi-as trage peruca lui Mozart pe cap
si as iesi sa salut secolul care trece

Încerc sa scriu
dar ma pomenesc curatind în ritm dactilic cartofii
vreau sa gândesc
dar ideile mugesc ca vitele în abatoare

Oare vântul care misca atât de armonios frunzele
a amestecat brusc valorile
sau tu, Doamne, ai îmbatrânit
si începi sa confunzi notiunile
caci iata: vara nu mai este vara
copacul nu mai este copac
mlastina se da drept copie a marii
goarna se pomeneste în zori altoita pe pian
si, ca o dovada a firii tale dialectice,
vine buldozerul sa ma convinga
de farmecul romantismului sau funciar:
prrr-poc prrr-poc prrr-poc
rrrr rrrr rrrr -

si, Doamne, n-am nici un motiv
sa nu-l cred

Eterna Danemarcă, 1995

The bulldozer

[EN]

You demand I write
beautiful poems
but can't you see that of beauty nothing remains:
it's as if I were to garnish my own grave
with a green bowtie
it's as if I were to don a Mozart wig
and step out to greet the passing century

I try to write
but I find myself peeling potatoes in dactylic rhythm
I want to think
but the ideas low like cattle in a slaughterhouse

Has the wind that so harmoniously sways the leaves
all of a sudden made a hodgepodge of values
or have You, Lord, grown so old that
You can no longer tell one notion from another?
Because look: summer is no longer summer
the tree is no longer a tree
the swamp passes itself off as a replica of the sea
the dawn bugle has been grafted to a piano.

And, as proof of Your dialectical nature,
the bulldozer turns up to persuade me
of its fundamental romantic charm:
drrr-thud drrr-thud drrr-thud
rrrr rrrr rrrr—

and, Lord, I have no reason
not to believe it

The eternal Denmark, 1995

Noua Danemarcă
[RO]

„... Dar iar apare Hamlet, să ne spună
Că-i putred și în noua Danemarcă“
(Din volumul „Eterna Danemarcă“)

În noua Danemarcă nu e ca-n vechea Danemarcă
aici e bine, e aproape sublim:
paiata are brevet de paiata
spartura din zid a fost ridicata la rang
de fereastră
noul rege iese dimineata în piața
cu o maimuța pe umăr -
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ziarele au voie să scrie despre
ideea de putred, despre duhul lui Hamlet-tatal
printul nu mai cultiva arta de a se întreba -
oricum n-ar ajuta la nimic
În sfârșit, alte idei,
alte viziuni bântuie printre ziduri

Nu, nu în noua Danemarcă
nu e ca-n vechea Danemarcă - lucrurile marunte
au dreptul să compună ele esența
golul dacă vrea să se poată numi cerc
Polonius e acum directorul firmei
Lacrime Ofeliei SRL
iar teasta lui Yorick a ajuns material didactic
în școală -
ce poate fi mai frumos, ce poate fi mai sublim?

Ce să vă mai spun:
noua Danemarcă e mult mai Danemarcă
decât vechea Danemarcă

Mărul îndrăgostit de vierme, 1999

The new Denmark
[EN]

In the new Denmark it's not like in the old Denmark
here it's fine, almost sublime:
the buffoon has a buffoonery patent
the crack in the wall has been elevated to the rank
of window
in the morning the new king walks abroad
with a monkey on his shoulder—
what could be finer or sublimer?

The newspapers are free to write about
rottenness, about the ghost of Hamlet's father
the prince no longer cultivates the art of questioning—
not that it would have done any good
At last, new ideas
new visions flit among the walls

No, in the new Denmark
it's not like in the old Denmark—trivialities
have the right to be essential
the void can call itself a circle if it likes
Polonius is now managing director
of Ophelia's Teardrop Ltd.
and Yorick's skull is a teaching aid
in school—
what could be finer or sublimer?

What can I tell you:
the new Denmark is much more Denmark
than the old Denmark

The apple in love with the worm, 1999

Vremea leului portocaliu
[RO]

Părul tău nu mai incendiază frizeriile
capul tău de Robespierre a început
să îmbătrânească
revoluțiile tale au fost compromise

Într-o zi îți vei înălța singur o ghilotină
într-o zi vei descrie
cu scris mărunț, resemnat,
povestea capului tuns rostogolit
la coș

Revoluția de sânge s-a schimbat
în revoluție de catifea. Revoluția de catifea
în revoluție de mătasea-broaștei –
dar lucrurile au rămas
la locul lor neclintite
Fără rost Ludovic al XVI-lea a fost omorât –
în locul lui au apărut Ludovic al XVII-lea,
Ludovic al XVIII-lea – un șir nesfârșit
de Ludovici desprinși unul din altul
ca într-o matrioșcă rusească

Nicăieri nu există nici o erată
viermii învingătorilor sunt la fel
ca viermii celor învinși

Pentru vecie timpul rămâne încuiat
în maimuță

Vremea Leului portocaliu a trecut
capul tău de Robespierre a îmbătrânit
tinerețea ta a fost o grenadă
neexplodată

Într-o zi îți vei înălța singur
o ghilotină. Într-o zi vei
muri îndeajuns, ca să poți
înțelege

Mărul îndrăgostit de vierme, 1999

Time of the orange lion
[EN]

Your hair no longer burns down barber's shops
your Robespierre head has started
to grow old
your revolutions have been discredited

One day you will erect your own guillotine
one day you will describe
in crabbed letters, resignedly,
the tale of the shorn head tumbling into the basket

The bloody revolution has turned
into a velvet revolution. The velvet revolution
into a pond-scum revolution—
but things
remain unflinching in their places
Louis XVI was killed in vain—
in his place popped up Louis XVII,
Louis XVIII—an endless line
of Louis

Nowhere is there an erratum
the victorious maggots are the same
as the vanquished maggots

For all eternity time remains locked
inside a monkey

The time of the orange Lion has passed
your Robespierre head has grown old
your youth was an unexploded grenade

One day you will erect your own guillotine
One day you will die just enough
to allow you to understand

The apple in love with the worm, 1999

Cafeaua transcendențială
[RO]

Pe această terasă portocalie
mi-am băut seară de seară cafeaua
La această masă din colț
mi-am pierdut fericirea la zaruri

Luminat pe dinăuntru de un cuvânt
înalt, nerostit
am visat și eu vânturi prielnice și cruciade
aurul îndepărtat al Yukonului
Printre mici sorbituri de cafea,
asprit de tutun,
am salutat pe rînd cîteva revoluții

De pe această terasă am urmărit filmul mut
al înserărilor, am zărit într-o zi
caleașca lui Ludovic al XVI-lea trecînd înspre

ghilotină

La această masă am scris un mic tratat despre
fericire
(„imediat vine și cafeaua
Dumneavoastră, domnule“)
am măcinat vorbe și vorbe – diavolească
sămînță – la morile înalte ale nimicului

Păianjenul din pendula verde
acum e bătrîn. Masa s-a scorojit
în parcul municipal cîntă pentru ultima
oară fanfara
între timp sintaxa străzilor s-a încîlcit
jobenele s-au rînduit cu șepcile proletare
(„imediat vine și cafeaua Dumneavoastră, domnule“)
șepcile proletare cu pălăriile
în oraș a apărut o nouă generație de tramvaie
peste pavajul vechi s-a turnat asfalt
peste asfalt alt asfalt – și
țac! se aude, țac! și capul lui Ludovic al XVI-lea
îmi sare deodată în brațe holbat
Strada se zbate ca o venă deschisă
gîlgîie un sînge negru, vîscos

În curînd terasa va dispărea
ca un transatlantic în ceață
În curînd mi se va aduce și
ultima ceașcă de cafea. Pe suprafața ei
se va ridica din adînc
o picătură uleioasă de sînge

Mărul îndrăgostit de vierme, 1999

The transcendental coffee
[EN]

On this orange terrace
I drank coffee evening after evening
At this table in the corner
I lost my happiness at dice

Illumined from within by a word
lofty, unspoken
I too dreamed fair winds and crusades
the far-off gold of the Yukon
Between small sips of coffee,
roughened by tobacco,
I greeted revolutions one by one

From this terrace I watched the silent film
of falling dusks, one day I glimpsed
the coach of Louis XVI on its way to

the guillotine

At this table I wrote a short treatise on
happiness
(“your coffee will be here presently
your worship”)
I ground maxim after maxim—devil’s
spawn—in the tall mills of nothingness

The spider in the green grandfather clock
has grown old. The table has warped
In the municipal park the brass band
plays one last time
meanwhile the syntax of the streets has grown tangled
the tops hats have fallen in line with working-class flat caps
(“your coffee will be here presently, your worship”)
working-class flat caps in line with bowlers
around town cutting-edge trams have turned up
asphalt has been poured over the cobbles
fresh asphalt over the old asphalt—and
whack! comes the sound, whack! and the head of Louis XVI
falls goggling in my lap
The street pulses like a slit vein
a black viscous blood gurgles

Soon the terrace will vanish
like an ocean liner in the fog
Soon they will bring me
the last cup of coffee. To its surface
will rise from the depths
an oily drop of blood

The apple in love with the worm, 1999

The Devil's Vacations

Teo Chiriac (1956), Vacanțele Demonului, Critica irațiunii pure, Cartea Românească, 1996
Translated from Romanian into English by Alistair Ian Blyth

[EN]

Teo Chiriac s-a născut la 29 mai 1956 în comuna Coșernița, raionul Florești.

Absolvent al Universității de Stat din Chișinău, Facultatea de Filologie, secția Jurnalism (1979). A participat la Programul Internațional de Instruire „Marshall plan for Moldova” (1988-2004). A făcut stagii în Cehia și Italia.

Redactor de programe la Radioul național (1979-1985). Redactor, redactor-șef la Editura „Literatura Artistică” (ulterior „Hyperion”) din Chișinău (1985-1993).

Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și membru al Uniunii Scriitorilor din România. În perioada anilor 1995-1997 a fost reprezentantul Uniunii Scriitorilor din România în filiala Chișinău a acesteia.

Membru al PEN - Clubului din Moldova.

Vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Redactor-șef al „Revistei Literare”, publicație de literatură și dialog cultural, fondată de Uniunea Scriitorilor din Moldova în anul 2015.

Volume de poezie:

Lucrare de control, Chișinău, Editura Literatura Artistică (1987);

Salonul 33, Chișinău, Editura Literatura artistică (1989);

Critica irațiunii pure, București, Editura Cartea Românească (1996);

Monstrul Sacru (Scările lui Teo), Chișinău, Editura Arc (2009);

Cer lângă cer, Iași, Editura Tipo Moldova (2011).

Premii:

- Premiul pentru poezie contemporană, acordat de Societatea Culturală „Lucian Blaga”, cu ocazia celei de a patra ediții a Zilelor „Mihai Eminescu”

(Cluj-Napoca, 14-15 ianuarie 1994);

- Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru volumul Critica irațiunii pure (1996);

- Premiul pentru literatură Familia Esinencu (1996);

- Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru volumul Monstrul Sacru (Scările lui Teo) (2009);

- Premiul Lira al Salonului Internațional de Carte, Chișinău (2010).

Vacanțele Demonului

[RO]

1.

Trăind în absență uneori încerca să-și re-trăiască viața frumos și cu înțelepciune

față în față cu sine însuși saluta respectuos spunea „bun venit frate vierme” „bun rămas frate înger”

apoi ardea scrisorile de dragoste care continuau să vină cu regularitate dinlăuntrul sau dinafara ochiului umezit (oh mici corăbioare feminine cât de elegant cât de nobil puteți voi naufragia în abisul marilor canale lacrimale)

câteodată râdea înăbușindu-și instinctele eului culpabil câteodată urla deplorând bunăvoința eșuată a providenței

oho frumusețea încă neformulată îi curgea printre degete

2.

Cădea în genunchi se târa pe brânci prin camera destul de prăfuită cu limba ca un magnet încerca să recupereze cuvântul scăpat pe jos

apoi cele două oglinzi (concave sau convexe) puse față în față pe măsuta de scris și acel cuvânt legat cu un fir de ață și căruia i se da drumul pentru mai multă vreme în spațiul dintre oglinzi ca să ia cunoștință de sine însuși

(de ceea ce gura nu poate vorbi ochiul nu poate vedea iar urechea nu poate auzi)

apoi liniștea fantomatică apoi o certitudine a incertitudinii apoi răsturnarea de paradigmă: ca și cum într-o zi printre manuscrisele sale ezoterice brusc ar descoperi un text al imposibilului cu semnătura lui Dumnezeu

3.

Ca un pântec de placaj în putrefacție plutitoare garderobă din odaie pe care o deschidea fără zgomot punând pe el un trup de apă (petele de grăsime de lavă de sânge se imprimaseră perfect în țesătura transparentă a materiei)

și hai (repede repede) spre insula metafizică din fundul grădinii acolo unde sub umbrele ca de sepia proliferază oasele fecioarelor învelite într-o piele de cal swiftian

acolo printre scheletele arborilor de pâine pe ierburile carnasiere ale existenței petrecându-și ora de levitație readucând reptila imaginației la dimensiunile ei firești

„oh monotonia asta lichidă oh concepțiile astea freactice până la șapte și un sfert îl vor dezumaniza pe cititorul cu undiță pe cititorul cu gură de pește...”

4.

Campania de imitație a naturii se va încheia într-o marți campania de imitație a culturii se va declanșa într-o joi (înaintarea pe verticală sau pe orizontală va solicita cu siguranță aceeași doză de nebunie același agreabil efort)

când își ridică imaginația la pătrat ochii săi luau formă de pătrat când își ridică privirea la cub toate lucrurile înclinau din cap îl salutau respectuos luând formă de cub

(ah emoția oh această transpirație a literelor în mișcare aura literelor mișcându-se într-o literă cu mult mai mare exprimabilă inexprimabilă biologică logică și în mișcare)

din când în când pe străzile orașului umed se auzeau voci glorioase înjurând zarul cu ochi de câine se auzeau pașii maimuței profetice aruncând în mulțime osul de aur al frunții

5.

Întoarse sufletul ca pe un deșteptător și mecanismul sufletului se declanșă cu o forță de atracție irezistibilă

un fel de șuvoi magnetic de câteva milioane de maxwelli pe secundă acumulând totul într-un singur loc îndreptând totul spre un singur punct de pornire (voia să creeze o nouă formă de existență: toate datele le avea în minte)

sistola și diastola umană implozia și explozia hormonală mixturica de extaz gustul dulceag de viață și moarte etc. etc. îi provocau sentimente de scârbă acute senzații de greață

își acoperi gura cu palma tăcu subversiv furișându-se în cimitirul literaturii universale acolo unde zi de zi se amuza privind cum printre rândurile de viduri și peisaje trec bătrânele metafore dând de pomană semnificații ușor mentolate frumoșilor gură-cască ironicilor în blugi mestecând inimitabil timpul de gumă

6.

Se plimba cu capul prin nori visa cu inima sub picioare arunca pietricele în zona de contact a vieții cu moartea cu un surâs lichefiat admira splendorile riscului

curenții de aer iridiscent rostogoleau vechi trupuri dar singurătatea devenea tot mai densă și arta putrezea sub talpa pantofiorului amărât din grădina cu leoaice

seara bea ceai din rădăcini materne citea Dieu est né en exil strănuta confesiv „eu sunt poetul, el nu-i decât un împărat” cu fiecă pagină scrisă își amâna sinuciderea

The Devil's vacations

[EN]

1.

Dwelling in absence he would sometimes try to relive his life
finely wisely

face to face with himself he would make respectful greeting
say

“welcome brother worm” “farewell brother angel”

then he would burn the love letters that kept arriving
periodically from inside or from outside his moistened eye
(oh miniature female argosies how elegantly how nobly
you run aground in the abyss of the grand lachrymal canals)

at times he would laugh smothering the instincts of his
culpable ‘T’

at times he would howl deploring the botched benevolence
of providence

oho the inchoate beauty that flowed through his fingers

2.

He would fall to his knees crawl on all fours through the
somewhat

dusty room trying with magnet-like tongue to retrieve
the word he had let slip

then the two (concave or convex) mirrors placed face
to face on the writing table and the word attached to a thread
the word he would dangle a long while in the gap
between the mirrors that it might take cognisance of itself

(of that which the mouth cannot speak the eye cannot see and
the ear cannot hear)

then the ghostly silence then the certainty of uncertainty
then the reversal of the paradigm: as if one day among his esoteric
manuscripts he were to discover an impossible text
bearing the signature of God

3.

A mouldering veneered womb the floating wardrobe
in his room that he would open soundlessly garbing himself
with a watery body (the grease the lava the blood stains
were immaculately impressed on the fabric's transparent weave)

and away (quick quick) to the metaphysical island at the bottom
of the garden where beneath cuttlefish umbrellas there thrive
the bones of virgins swathed in swiftian horse leather

there among the skeletons of bread trees on the flesh-eating
swards of existence spending his hour for levitation
restoring imagination's reptile to its natural dimensions

“oh this liquid monotony oh these phreatic conceptions
by a quarter past seven they will have dehumanised the reader
with his fishing rod the reader with his fish's mouth...”

4.

The campaign to imitate nature will conclude on a Tuesday
the campaign to imitate culture will commence on a Thursday
(progress along the vertical or the horizontal axis will assuredly
demand the same dose of madness the same agreeable effort)

when he squared his imagination his eyes would acquire the form
of a square when he cubed his gaze all objects would incline
their heads respectfully greet him by taking the form of a cube

(ah the emotion ah the perspiration of letters in motion
the aura of letters merging into a letter far larger
an expressible inexpressible biological logical moving letter)

from time to time on the streets of the damp town glorious voices
could be heard cursing the dice with dog's eyes for spots the footfalls
of the prophetic monkey could be heard as it tossed the golden
brow bone into the crowd

5.

He wound up the soul like an alarm clock and its mechanism
whirred away with irresistible power of attraction

a kind of magnetic stream millions of maxwells per second
concentrating everything within a single locus channelling
everything toward a single starting point (he wanted to create
a new form of existence: he had all the data in his head)

the human systole and diastole hormonal implosion and explosion
a little amalgam of ecstasy the cloying taste of life and death etc.
awoke in him feelings of acute revulsion sensations of nausea

he would subversively cover his mouth with his hand sneaking silently
into the graveyard of world literature where day after day he
would amuse himself by watching old metaphors walking among
the rows of voids and landscapes handing out the alms
of slightly mentholated meanings to the beautiful gawpers to
the bedenimed ironists that inimitably masticated the
chewing gum of time

6.

He would stroll with his head in the clouds dream with his
heart beneath his feet
toss pebbles into the zone where life is contiguous with death
with a liquefied smile he would admire the splendours of risk

iridescent draughts of air sent old bodies rolling but
the solitude would wax ever denser and art would rot beneath
the sole of the wretched little slipper in the garden of lionesses

in the evening he would drink an infusion of maternal roots
read Dieu est né en
exil sneeze candidly “it is I who is the poet, he is nothing but
an emperor” and with each written page he postponed
his suicide

Franz Marc : Taurul : The Bull : Der Stier

Poèmes des siècles XX-XXI

Leo Butnaru (1949), Poeme din secolele XX-XXI, Editura Tipo Moldova, 2011
Présentation et traduction du roumain au français par Elisabeta Bogăţan et Linda Bastide

[FR]

Poète, prosateur, historien littéraire, essayiste et traducteur, Léo Butnaru est né le 5 janvier 1949 à Negureni, la République de Moldavie. Diplômé de la Faculté de Journalisme et Philologie de l'Université de Kichinev. Rédacteur puis rédacteur en chef à "La jeunesse de Moldavie" (depuis sa période étudiante), „Littérature et art”, „Moldova”. Débuts littéraires: "Aile de lumière" (1976). Membre de l'Union des Écrivains d'URSS (1977). Vice Président de l'Union des Écrivains de Moldavie (1990-1993). Depuis 1993 il est membre de l'Union des Écrivains de Roumanie. Président de la Filiale Kichinev de l'Union des Écrivains de Roumanie (1998-2005). Depuis 2005 - membre du Conseil de l'Union des Écrivains de Roumanie, et depuis 2009 – aussi du Comité Directeur de l'Union des Écrivains de Roumanie. Depuis octobre 2013 – président de la Filiale Kichinev de l'Union des Écrivains de Roumanie, membre du Conseil de l'Union des Écrivains de Roumanie.

Membre du PEN Club International. Il a reçu le Prix de l'Union des Écrivains de Roumanie (1998) et le Prix National de la République de Moldavie (2002).

Auteur de plus de 60 volumes de poésie, prose, essais et de traductions. Ses livres ont été publiés par des maisons d'éditions de Kichinev, Bucarest, Iassy, Cluj, Alba Iulia, Timișoara, Madrid, Moscou. Sa poésie figure dans plusieurs anthologies prestigieuses, a été incluse dans l'ouvrage anthologique conçu par Laurențiu Ulici: "Mille et une poésies roumaines".

Traduit en albanais, arménien, bulgare, anglais, français, allemand, letton, macédonien, russe, serbe, slovaque, espagnol, suédois, ukrainien, hongrois, à son tour il a traduit de la littérature russe et ukrainienne (surtout celle de l'avant-garde).

Cuvinte și anotimpuri

[RO]

Cuvintele se schimbă concomitent cu anotimpurile.

Vorba viei mai întâi se numește poamă, ciorchine,
apoi must sau vin,
iar cuvântul frunză toamna își schimbă valoarea
în aur ieftin.

Silabele ninsorii sunt folosite doar iarna
și rar de tot primăvara
când creșterea fructului aruncă petalele
din cuibul florii.

Vorba verii – cuvântul iarbă –
iarna se numește ierbar.

Vorbele verii – privighetoare, ciocârlie –
nu ne umplu auzul în anotimpul tencuit cu zăpadă
iar de se întâmplă totuși să fie amintite
au în jur predestinat cuvântul colivie –
sclavi însoțindu-și stăpânul la petreceri cu cântec.

Cuvintele apar odată cu anotimpurile.
Când nu sunt folosite – ele
se odihnesc
precum omul.

Mots et saisons

[FR]

Les mots changent en même temps que les saisons.

La parole de la vigne s'appelle d'abord raisin, grappe,
ensuite moût ou vin,
et le mot feuille change de valeur en automne
en or commun.

Les syllabes de la chute de neige sont employées seulement en hiver
et très rarement au printemps
quand la croissance du fruit jette les pétales
du nid de la fleur.

La parole de l'été – le mot herbe –
en hiver s'appelle herbier.

Les paroles de l'été – rossignol, alouette –
ne remplissent pas notre ouïe pendant la saison crépie de neige
et s'il arrive quant même être évoquées
elles ont autour d'elles prédestiné le mot cage –
des esclaves accompagnant leur maître aux distractions chantantes.

Les mots paraissent en même temps que les saisons.
Quand ils ne sont pas employés – ils
se reposent
comme l'homme.

În caz de pericol
[RO]

trâmba
aceasta
de cuvinte
această
arhitectură
concepută ca
ieșire
în caz
de pericol –
sigur
intenționat
o clădesc
în formă
de turn
îngust
pentru
evacuarea
speranțelor
în caz
de accident
sufletesc

Câțiva pași...
[RO]

în fine
până la urmă
fiecare dintre noi
rămâne doar umbră
care
din inerție
mai face câțiva pași
fără cel care o lăsase
deja părăsind-o
uimindu-se umbra
că nu lasă și ea urme

En cas de péril
[FR]

ce
tourbillon
de mots
cette
architecture
conçue comme
sortie
en cas de
péril –
certainement
intentionnellement
est bâti
en forme
de tour
étroite
pour
évacuer
les espérances
en cas
d'accident
de l'âme

Quelques pas...
[FR]

enfin
jusqu'à la fin
chacun de nous
reste seulement ombre
qui
par inertie
fait encore quelques pas
sans celui qui l'avait laissée
en la quittant déjà
ombre qui s'étonne
du fait qu'elle ne laisse pas non plus
des traces

Și totuși...
[RO]

Ziua
bulboanele oglinzii mimează
sentimentalismul rece
d i s t a n t
precum ochiul de apă sticlind în
copca din gheața iernii.

Noaptea
adâncul oglinzii este
turn
umplut
cu
scrum.

...și totuși
dimineață de dimineață
chipul nostru renaște
sie însuși zâmbindu-și a
îmbărbătare.

Plus de atenție
[RO]

Aud materia plângând
George Bacovia

Mă gândesc la Bacovia...

Cu un
surplus de atenție – în
bucătării
cantine
birturi
hanuri
restaurante – aud
materia mâncând;
mâncându-se pe sine.

Et pourtant...
[FR]

Le jour
les gouffres du miroir miment
le froid sentimentalisme
d i s t a n t
tel l'oeil d'eau étincelant dans
le trou fait dans la glace de l'hiver.

La nuit
la profondeur du miroir est
une tour
remplie
de
cendres.

...et pourtant
matin après matin
notre visage renaît
souriant à lui-même
encourageant.

Plus d'attention
[FR]

J'entends la matière pleurant.
George Bacovia

Je pense à Bacovia...

Avec un
surplus d'attention – dans
les cuisines
les cantines
les gargotes
les auberges
les restaurants – j'entends
la matière mangeant;
se mangeant elle-même.

Gând lucid

[RO]

la picioarele noastre
umbrele noastre
ca
niște morți neîngropați...

Vieți neparallele

[RO]

În viața mea neparallelă cu
viețile paralele ale lui Plutarh
în viața mea intersectată până la ferfenițire cu
alte vieți neparallele
deocamdată avui a trage concluzia că tu
nepăsare tristă
pe nimeni nimănui nu-l redai...

Bio-biblio-text

[RO]

De îndelung, vrăjmaș exod prin pustiu
de ani patruzeci rătăciți desculți
prin nisipul dunelor, de vânturi
vremelnice zidite
prorociei lumii și azi se mai nasc
cu tălpile picioarelor
deja bătucite.

De cât antichitatea, renașterea au scris
la papirus, pergament, hârtie și pietre
la cât, ca-n blestem, pentru Alexandrii
au scris contra-focului, fără să pregete
sortiții scriitori și azi se mai nasc
cu bătăături, cu arsuri
pe degete.

Pensée lucide

[FR]

A nos pieds
nos ombres
comme
des morts non enterrés...

Vies non parallèles

[FR]

Dans ma vie non parallèle avec
les vies parallèles de Plutarque
dans ma vie intersectée jusqu'au lacèremment avec
d'autres vies non parallèles
pour l'instant j'ai pu tirer la conclusion que toi
triste nonchalance
tu ne rends personne à personne...

Bio-biblio-texte

[FR]

Depuis longtemps, hostile à l'exil dans le désert
depuis quarante ans égarés nu-pieds
par le sable des dunes, par les vents
temporairement bâties
les prophètes du monde aujourd'hui naissent encore
avec les plantes des pieds
déjà durcies.

Depuis combien de temps l'antiquité, la renaissance ont-ils écrit
sur papyrus, parchemin, papier et pierres
jusqu'à quand, comme dans une malédiction pour les Alexandries
ont-ils écrit contre le feu, sans hésiter
les écrivains prédestinés aujourd'hui naissent encore
avec des durillons, des brûlures
aux doigts.

Acces
[RO]

Un permanent acces spre ceva inaccesibil – Poezia
ca un plin ce caută alt plin
în sine însăși
ca propria sa re-întâmplare
ca propria sa re-splendoare.

Poezie! Poezie! strigai
pentru a face legătură între
haoticul miracol al pre-nașterii și
miracolul de apoi
al nopții nopților
al morții morților.

Poezie, poezie! strigai a doua oară
după care
Dumnezeu vorbi o singură dată
și eu de un milion de ori ascultai
de fiecare dată rămânând
în unicul spațiu al Adevărului
mereu în mine și totdeauna
deloc lesne de priceput
Poezie...

Accès
[FR]

Un permanent accès vers quelque chose d'inaccessible
– la Poésie
comme un plein qui cherche un autre plein
en soi-même
comme son propre re-hasard
comme sa propre re-splendeur.

Poésie! Poésie! Je criai
pour faire la liaison entre
le chaotique miracle de la pré-naissance et
le miracle d'après
de la nuit des nuits
de la mort des morts.

Poésie! Poésie! Je criai
la deuxième fois
après quoi
Dieu parla une seule fois
et moi j'écoutai un million de fois
chaque fois restant
dans l'unique espace de la Vérité
toujours au-dedans de moi et toujours
guère facilement à comprendre
Poésie...

Miez
[RO]

De câte ori a încercat să înceapă vreun poem
de undeva de pe la margini
totdeauna, involuntar, l-a început chiar din
miezul infinitului care, se spune
e cu centrul pretutindeni și hotărnicirile nicăieri.
A încercat să schimbe filozofia teoretică sau lirică
pe teoria practică, să substituie
ceea ce trebuia să știe prin ceea ce trebuia să facă, dar
rezultatul a fost același: în toate și pretutindeni
nu existau limite. Nu exista
nici chiar marginea pustiului unde
vântul nisipofor pune păpădiile în fața
plutoanelor sale de execuție. Astfel
în baza nescrisei legități că pururi
poemul începe din miezul infinitului
(sau din epicentrul... marginii și uneori chiar extremei)
autorul nu-și va pune semnătura
nici la începutul și nici la sfârșitul poemului, ci
îl semnează direct aici, în miezul lui de cuvinte

-leo butnaru-

pentru a continua textul înțeles drept
un nobil mormânt al omului ce mai este în viață
omul învelit în căptușeala cuvintelor, în
coconul lor nespuse de nesigur când
vine vorba să se ocrotească de cine știe ce primejdie
și în genere neajutorat precum însăși poezia în care
mereu încearcă să-și ascundă frica de lume.

Noyau
[FR]

Combien de fois il a essayé de commencer quelque poème
de quelque part de la périphérie
toujours, involontairement, il l'a commencé justement du
noyau de l'infini qui, dont on dit qu'il
est partout le centre et les confins nulle part.
Il a essayé de changer la philosophie théorique ou lyrique
avec la théorie pratique, de substituer
ce qu'il fallait connaître par ce qu'il fallait faire, mais
le résultat a été le même: en tout et partout
il n'y avait pas de limites. Il n'y avait
ni même la limite du désert où
le vent générateur de sable met les pissenlits devant
ses pelotons d'exécution. Ainsi
sur la base de la loi non écrite que toujours
le poème commence dans le noyau de l'infini
(ou de l'épicentre... de la limite et parfois même de l'extrême)
l'auteur ne mettra sa signature
ni au début ni à la fin du poème, mais
il le signe directement ici, dans son noyau de mots

-leo butnaru-

pour continuer le texte compris comme
un noble tombeau de l'homme qui qu'est-ce qu'il est
encore dans la vie
l'homme couvert par la doublure des mots, dans
leur cocon indiciblement indécis lorsqu'il s'agit
de se protéger contre qui sait quel
danger
et généralement besogneux comme
la poésie-même dans laquelle
il essaye toujours de cacher sa peur du monde.

Franz Marc : Școala de echitație după Ridinger : Riding shool acording to Ridinger : Reitschule nach Ridinger

Ψαλμούς αγάπης

[GR]

Nicolae Dabija (1948) – Psalmi de dragoste, Detectiv, 2013
Μετάφραση Αντζελα Μπράτσου

Ο NICOLAE DABIJA γεννήθηκε στις 15 Ιουλίου 1948 στο χωριό Codreni, της Μολδαβία και έγραψε πάνω από 90 βιβλία ποίησης, ιστορίας, σχολικά βιβλία, μεταφράσεις. Ασχολείται με την πολιτιστική και πολιτική ζωής της χώρας του. Είναι επίτιμο μέλος της Ρουμανικής Ακαδημίας (2003) και αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Επιστημών της Μολδαβίας (2012).

Ο Nicolae Dabija είναι ιδρυτής ποιητικής σχολής. Το όνομα του πρώτου του βιβλίου “Το Τρίτο Μάτι» επεκτάθηκε σε όλη την γενιά των ποιητών της δεκαετίας του ‘70, η οποία ονομάζεται από την λογοτεχνική κριτική η Γενιά του Τρίτου Μάτι.

Και τα άλλα βιβλία του συγγραφέα έγιναν λογοτεχνικά γεγονότα στην Μολδαβία και μετά το 1990 και στην Ρουμανία «Νεαρόν ύδωρ» (1980), «Ο ανώνυμος ζωγράφος» (1985), «Φτερό κάτω από το πουκάμισο» (1989), «Το δικαίωμα στο σφάλμα» (1993), «Το δάκρυ που βλέπει» (1994), «Το πέτρινο μάτι» (1995), «Φωτογράφος κεραυνών» (1998), «Εσωτερικός ουρανός» (1998), «Ανάμεσα στην αγάπη και στον θάνατο» (1998), «Η ποίηση, η χαρούμενη θλίψη» (1998), «Εκκωφαντικές σιωπές» (1999), «απαγορευμένες λησμονιές» (2003), «Νεφελώδες αστραπές» (2005), «Μαραθώνιο ανάμεσα στις σφαίρες» (2008), «101 ποιήματα» (2009), «Βαλσαμωμένα αηδόνια» (2009), «Ποιήματα για πάντα. Opera Omnia» (2011), « σιωπές που ερμηνεύονται με λέξεις» (2014), «Ψαλμούς αγάπης» (2015), κτλ.

Το μυθιστόρημα “Σχολική εργασία για το σπίτι” (2009) είναι μια ιστορία αγάπης που διαδραματίζεται με φόντο τις σταλινικές εξορίες.

Μεταφράστηκε ήδη στα Γαλλικά [„Echos poétiques de Bassarabie”, 1998; „Devoir à rendre”, 2015)], Βουλγαρικά [(„Besarabia, moia liubov”, 2015), („Poeyija”, 2015)], Γερμανικά [Schule-home Thema], Αγγλικά [SUA („Photographer of lightning”, 2011; „Blackbird Once Wild, Now Tame”, 2003; „Singular destinies”, 2003)] , Ρώσικα [(„Третий глаз”, 1978; poezii, 1985, „I skazala mne Jar-Ptița”, 1986); Ουκρανία (Kril’ a pid sročkoï”, 1989)], Τούρκικα (Gağdaş Moldavya Ştiri”, 1992), Ιταλικά [Italia („La musa nuova”, 2007, „Poesia e amore”, 2013; „Diritto all’ errore”, 2014, „Clessidra”, 2015)] , Πορτογαλικά [Βραζιλία („Poemas”, 2015)], και μεταφράζονται τώρα στα Κινεζικά, Κορεατικά.

pelerin
[RO]

Vin de Nicăieri,
plec spre Niciunde,
Codrul meu e fără arbori,
marea mea e fără unde,
Cerul meu e fără stele,
ora mea-i fără secunde...
Vin de Nicăieri,
plec spre Niciunde...

Din Aproape în Aproape,
din Departe în Departe.
Dinspre moarte către viață,
dinspre viață către moarte,
Mă topesc în câte-o zare,
mă ascund în câte-o carte...
Din Aproape în Aproape,
Din Departe în Departe.

De la Sud până la Nord,
de la Nord până la Sud
Cum cu iarba-n șes răsare
viitorul îl aud
Și de ploile de mâine-
cum nisipul este ud...
De la Sud până la Nord,

de la Nord până la Sud
Cum vorbesc de unul singur
și mă duc, fără să știu unde,
Oamenii se-ascund de mine
(numai vântul nu se-ascunde),

Câteodată strig spre dânșii,
dar doar Domnul îmi
răspunde...

Vin de Nicăieri,
plec spre Niciunde...

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ
[GR]

Έρχομαι από Πουθενά,
φεύγω Πούπετα
Ο δρυμός μου, δίχως φύλλα,
η θάλασσα μου, δίχως κύματα,
Ο ουρανός μου, δίχως αστέρες,
η ώρα μου, δίχως στιγμές...
Έρχομαι από Πουθενά,
φεύγω Εν ουδενί τόπω...

Από Κοντά στο Ολόκοντα,
από Μακριά στο Απόμακρο.
Από θάνατο στην ζήση,
σπό ζωή προς την θανή
Χάνομαι στα ουρανοθέμελα
κρύβομαι σε βιβλίο...
Από Κοντά στο Ολόκοντα,
από Μακριά στο Απόμακρο.

Απ' Το Νότο μέχρι Την Μεσημβρία,
Απ' Το Βορρά μέχρι Τη Νοτιά
Σαν να θάλλει στο κάμπο με το χορτάρι
το μέλλον το ακούω
Κι από τις αυριανές βροχές-
πως η αμμουδιά είναι βρεγμένο...
Απ' Το Νότο μέχρι Την Μεσημβρία

Απ' Το Βορρά μέχρι Τη Νοτιά.
Πως μιλάω ολομόναχος
κι φεύγω δίχως να ξέρω που
Ο κόσμος κρύβεται από μένα
(μονάχα ο άνεμος όχι),

Καμια φορά τους φωνάζω,
μόνο ο Κύριος μου
απαντά...

Έρχομαι από Πουθενά,
φεύγω Εν ουδενί τόπω

nausicaa
[RO]

*...Frumoase erau cu toatele,
Dar Nausicaa le întrecea.*

HOMER -ODISEEA

Cum călătorim pe o mare tot mai tristă
Și sub un cer pe care de la o vreme
numa-l ghicești,
câteodată mă gândesc
că pământul nici nu există,
că pe lume există numai pești și mare,
numai mare și pești.

Tot mai tăcuți, tot mai disperați, tot
mai triști,
legănați de ape, de moarte și vânt.
Dar e de-ajuns, Nausicaa, să-mi amintesc
că există
și-atunci adevăresc fraților mei: există!
Există pământ!

ΝΑΥΣΙΚΑ
[GR]

*...κι είναι πανώριες όλες όμοια στα κάλλη
η κόρη η απάρθηνη ξεχώριζε απ' τις βάγιες.*

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ -ζ-105

Ταξιδευτές στις θάλασσας το σύθρηνο
Κάτω από ουρανό που από κάποια στιγμή
δεν το προβλέπεις άλλο
καμιά φορά εικάζω
ότι η Γη ούτε που υπάρχει,
στον κόσμο υπάρχουν ψάρια μονάχα και θάλασσα,
μονάχα ψάρια και θάλασσα.

Όλο πιο άλαλοι, πιο δίχως ελπίδα, όλο
πιο θλιμμένοι,
αιωρούμενοι από νερά, θάνατο και άνεμοδεμένοι.
Αλλά αρκετά είναι, Ναυσικά, να θυμάμαι
ότι υπάρχεις
και τότε αληθεύω στ' αδέρφια μου. Υπάρχει.
Υπάρχει Γη.

fotograful de fulgere
[RO]

Eu fotografiez fulgere
despicând bezne,
ceruri
sau brazi;
pe dealurile cele mai înalte,
pe blocurile cele mai suple,
lângă arborii bătrâni și însingurați
le momesc

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΕΡΑΥΝΩΝ
[GR]

Φωτογραφίζω κεραυνούς
Που σκίζουν τα θεοσκόταδα,
ουρανούς
ή έλατα·
στους πιο ψιλούς λόφους,
στις πιο ευλύγιστες πολυκατοικίες,
δίπλα από αιωνόβια και μοναχικά δέντρα
τους δελεάζω

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟ ΦΩΣ – Jocul cu lumina
ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΕΝΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ – Jocul cu portocala [GR]

NINA CASSIAN (1924-2010)
Μετάφραση Άντζελα Μπράτσου

Η NINA CASSIAN, γεννημένη Renée Annie Cassian (27, Νοεμβρίου του 1924, Γαλάτσι της Ρουμανίας-14 Απριλίου 2010 Νέας Υόρκης) ήταν ποιήτρια, δοκιμιογράφος, μεταφράστρια, δημοσιογράφος και κριτικός σινεμά. Γεννήθηκε σε μια οικογένεια εβραϊκής καταγωγής (ο πατέρας της Νίνας, ο I. Cassian-Mățasaru ήταν γνωστός μεταφραστής).

Εκείνη απέδωσε στα ρουμανικά τα έργα του Ουίλιαμ Σαίξπηρ, Μπέρτολτ Μπρεχτ, Christian Morgenstern, Γιάννη Ρίτσο, και Paul Celan. Έχει δημοσιεύσει περισσότερα από πενήντα βιβλία της δικής ποίησης της.

Τις πρώτες λογοτεχνικές της προσπάθειες γνώρισαν την θερμή ενθάρρυνση εκ μέρους των μεγάλων ρουμάνων ποιητών Tudor Arghezi και Ion Barbu, ο τελευταίος ήταν και πραγματικά ερωτευμένος με την νεαρή ποιήτρια.

Ο κριτικός λογοτεχνίας Alex. Ștefănescu σημειώνει στο περιοδικό *România literară* ότι το 1940 η Nina Cassian έστειλε στον Tudor Arghezi ένα τετράδιο με ποιήματα και εκείνος έδωσε την ετυμηγορία «ταλέντο αδιαμφισβήτητο». Όμως η νεαρή έχει δοκιμάσει και άλλες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης- μαθήματα ζωγραφικής με τους G. Loewendal και M. H. Maxy, ηθοποιίας με τους Beate Fredanov και Al. Finți, πιάνου και μουσικής δημιουργίας με τους Th. Fuchs, Paul Jelescu, Mihail Jora και Constantin Silvestri.

Η ίδια η ποιήτρια νοιώθει να την ελκύει το κομμουνιστικό κίνημα αλλά δεν άρεσε στους συντρόφους που την θεώρησαν περήφανο και αυταρχικό χαρακτήρα. Το 1943 παντρεύτηκε τον Vladimir Colin, το 1944 φοιτά στην Σχολή Γραμμάτων και Φιλοσοφίας αλλά μετά από ένα χρόνο την εγκαταλείπει.

Το 1945 δημοσιεύεται το πρώτο της ποίημα, «Ήμουν παρακμιακός ποιητής», στην εφημερίδα *România liberă*. Η Cassian έκανε το ντεμπούτο της το 1947 με τον βιβλίο σουρεαλιστικής ποίησης “Κλίμακα 1/1”. Μετά από μια ιδεολογική επίθεση εναντίον της στην εφημερίδα *Scântea* ξεκίνησε να γράφει σταδιακά και ποίηση *proletkulture*. “Μετά από μια παράκαμψη περίπου οκτώ χρονών», όπως θα ομολογήσει η ίδια, γεμάτη από αφελείς εξάρσεις και συμβιβασμούς, από το 1956 επιστρέφει στην αυθεντική ποίηση.

Παράλληλα αρχίζει και γράφει και παιδική λογοτεχνία, προσελκύεται από τις αισθητικές δυνατότητες διαφυγής σε φαντασία και ειλικρίνεια, αλλά και δύο τόμους «υποκειμενικής πεζογραφίας» σε πρώτο πρόσωπο.

Δημοσιεύσει πάνω από 50 βιβλία ποίησης, δοκίμια και πεζά και ποιητικά εφευρίσκει μια νέα γλώσσα, την “γλώσσα *spargă*» (Ρουμανική γλώσσα, από την οποία μέρος των ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων αντικαθίστανται με λέξεις που εφευρέθηκε η ίδια).

Το 1969 λαμβάνει το Βραβείο της Ένωσης Συγγραφέων Ρουμανίας.

Το 1985 η Nina Cassian καλείται στις Ηνωμένες Πολιτείες ως “επισκέπτης

καθηγητής” με μια υποτροφία Σόρος σε μια διάλεξη στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης. Μετά από ένα μόλις μήνα, πληροφορείται για την σύλληψη και τη δολοφονία στη φυλακή του Gheorghe Ursu, ένας από τους στενούς φίλους της.

Ο Gheorghe Ursu, ο οποίος συνελήφθη από την Ασφάλεια- Securitate κρατούσε ένα ημερολόγιο που περιείχε μερικά ποιήματα γραμμένα από την Nina Cassian, που εκείνη σατίριζε το κομμουνιστικό καθεστώς. Η Ασφάλεια θεώρησε αυτά τα ποιήματα ως “ανατρεπτικά”.

Μαθαίνοντας αυτά, η συγγραφέας αποφάσισε να παραμείνει στις ΗΠΑ. Αμέσως, το διαμέρισμά της στη Ρουμανία κατασχέθηκε και τα βιβλία έχουν απαγορευτεί και αποσύρθηκαν από βιβλιοθήκες μέχρι την πτώση του καθεστώτος Τσαουσέσκου.

Στα Ηνωμένα Βασίλεια δημοσιεύεται το βιβλίο ποιημάτων “Call Yourself Alive» και στις Ηνωμένες Πολιτείες, το «Life Sentence”, μεταφράσεις επιτυχημένες των βιβλίων που είχαν δημοσιευτεί στην χώρα αλλά και τα αδημοσίευτα “Take My Word for It!”, “Blue Apple” και “Lady of Miracles” που γνωρίζουν επιτυχία. Συμμετέχει σε εκδηλώσεις απαγγελίας ποίησης και δημοσιεύεται στα αμερικανικά περιοδικά.

Τον Νοέμβριο του 2008, η ποιήτρια επέστρεψε στη Ρουμανία να παρουσιάσει τα βιβλία της “Εικονικές εμπιστοσύνες” - πεζά και “Υπαίθρια Παράσταση” – ανθολόγηση ποιημάτων.

Το 2010 υπέγραψε αυτόγραφο στο ξενοδοχείο Intercontinental του Βουκουρεστίου με την ευκαιρία της παρουσίασης του παιδικού της βιβλίου «Δύο τιγράκια: Η Νινίγρα και ο Αλίγρου και άλλα ποιήματα».

Στις 21 Μαρτίου στην Βενετία, για την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης, δημοσιεύεται στα ιταλικά την πρώτη ανθολόγηση ποιημάτων “C’è modo e modo di sparire”, ένα από τους πιο σημαντικούς τίτλους ποίησης που έχουν προταθεί τα τελευταία χρόνια στην Ιταλία. Προβλήθηκε και μια συνέντευξη μαζί της στο ντοκιμαντέρ «Εμείς, ρουμάνοι στον κόσμο» 2010, της Maria Ștefanache.

Σε προσωπικό επίπεδο, η Nina Cassian παντρεύτηκε το 1943 τον Vladimir Colin(συγγραφέας παιδικών βιβλίων), για 5 χρόνια. Ύστερα παντρεύτηκε τον Al. I. Ștefănescu -«η μεγάλη της αγάπη» για 36 χρόνια, μέχρι το θάνατο του. Στην Νέα Υόρκη παντρεύτηκε Τρίτη φορά, τον μουσικό Maurice Edwards.

Θεωρείται μία από τις πιο γοητευτικές γυναίκες της ρουμανικής λογοτεχνίας. Η Nina Cassian ήταν η«μούσα του Ion Barbu” και αγαπήθηκε και από άλλους διάσημους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένου του Marin Preda. Θυμίζει την Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ.

“Αγάπησα και αγαπήθηκα. Δημιούργησα ασταμάτητα. Απόλαυσα την αναγνώριση μερικές φορές αλλά και την περιθωριοποίηση, συχνά, ακόμη και σήμερα. Αλλά όλα αυτά ανήκουν στην εξισορρόπηση της ζωής.”, έλεγε σε συνέντευξή της το 2010, στο περιοδικό Tango.

Η Nina Cassian πήγε στις Ηνωμένες Πολιτείες ως επισκέπτης καθηγητής το 1985, αποφασισμένη να

επιστρέψει στη Ρουμανία, παρά τη δύσκολη κατάσταση που επικρατούσε εκεί. Τα ίδια τα λόγια της: «Ένας ποιητής ποτέ δεν εγκαταλείπει τη χώρα του, την γενέτειρά του, τη γλώσσα του, με τη δική του ελεύθερη βούληση». Ωστόσο, όταν η ρουμανική μυστική υπηρεσία, η Σεκιουριτάτε, συνέλαβε έναν φίλο της γιατί κρατούσε ένα ημερολόγιο που περιελάμβανε επίσης σατιρικά ποιήματα της Nina Cassian, ήξερε ότι δεν θα μπορούσε να γυρίσει.

Αν ήταν να πάει να γράφει ποίηση, θα έπρεπε να μάθει να γράφει σε μια ξένη γλώσσα, ακόμα κι αν ήταν πάνω από εξήντα χρονών. Μετά την αναγκαστική μετανάστευση της, απαγορεύτηκε από τα λογοτεχνικά χρονικά της Ρουμανίας μέχρι την κατάρρευση της δικτατορίας του Τσαουσέσκου.

Η Nina Cassian (γεννημένη Renée Annie Cassian, Ștefănescu από το γάμο) είναι ένας καλλιτέχνης με αξιοσημείωτη ευελιξία. Εκτός από την ποίηση έχει γράψει παιδικά βιβλία και έκανε γνωστό το όνομά της ως μεταφράστρια. Σπούδασε επίσης ζωγραφική και συνέθεσε μουσική. Λόγω των πολιτικών συνθηκών στη χώρα της η καριέρα της ως ποιήτρια δεν ήταν εύκολη. Μετά τη δημοσίευση το 1947 της μάλλον σουρεαλιστική συλλογή ντεμπούτο της La SCARA 1/1 (κλίμακα 1: 1) της επιτέθηκαν γιατί έγραφε ποίηση που πήγε ενάντια στο πνεύμα της σοβιετικής κυριαρχία στην Ρουμανία. Υπό την πίεση από τις αρχές έγραψε agitprop ποίηση για πολλά χρόνια, αλλά σταδιακά επέστρεψε στην αληθινή κλήση της. Έχει δημοσιεύσει μια σειρά από ποιητικές συλλογές, που την έφεραν στην πρώτη γραμμή της ρουμανικής λογοτεχνίας. Αφού της έχει χορηγηθεί πολιτικό άσυλο στις Ηνωμένες Πολιτείες ξεκίνησε δημοσιεύοντας ποιήματα σε μετάφραση, συμπεριλαμβανομένων μερικών από τα δικά της, και το 1998 παρουσίασε την πρώτη της συλλογή ποιημάτων άμεσα στα αγγλικά, TAKE MY WORD FOR IT, η τελευταία προσθήκη σε ένα έργο που περιλαμβάνει περισσότερα από πενήντα βιβλία. ■

jocul cu lumina
[RO]

Desenezi un cerc galben
pe pagina albă
și soarele se așează pe mâinile tale.
Și alături e umbra.
Și mâinile tale se mută pe masă,
din soare în umbră,
când roze, când vinete,
din umbre în soare
– ca într-un prim studio de culoare,
când calde, când reci,
aproape, departe,
– ca într-un prim exercițiu de moarte

jocul cu portocala
[RO]

Ala, bala, alandala,
o pădure cu rădăcinile-n sus,
un val cu gura deschisă,
un nasture înaripat,
un pitic mâncat de-o alună,

– și o portocală.

Un drum răsucit de trei ori
și, la capătul lui,
un ou de zahăr
în care locuiește o bufniță de catifea,

un țînțar de aur
– și o portocală.

Un șarpe de miere,
o cheie de pîslă,
stele amorțite una câte una
– și o portocală

aruncată-n noaptea goală.
Luna.

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟ ΦΩΣ
[GR]

Σχεδιάζεις ένα κίτρινο κύκλο
στην άσπρη σελίδα
και ο ήλιος επικάθεται πάνω στα χέρια σου.
Και δίπλα είναι η σκιά.
Και τα χέρια σου αλλάζουν θέση στο τραπέζι,
από τον ήλιο στη σκιά
μία ρόδινα, μία μελανά,
απ' τις σκιές στον ήλιο
– σαν σ' ένα πρώτο στούντιο χρωμάτων,
πότε ζεστά, πότε κρύα,
κοντά, μακριά
– σαν σε μια πρώτη άσκηση θανάτου.

ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΕΝΑ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ
[GR]

Του κίθε μπλόμ, του κίθε μπλαμ,
ένα δάσος με τις ρίζες προς τα πάνω
ένα κύμα με χαίνον στόμα,
ένα φτερωτό κουμπί,
ένας νάνος φαγωμένος από ένα φουντούκι

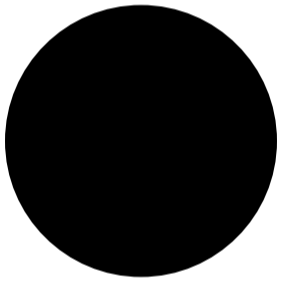
– κ' ένα πορτοκάλι.

Ένας δρόμος τρις συνεστραμμένος
και στο τέρμα του,
ένα αυγό από ζάχαρη
μέσα στο οποίο κατοικεί μια κουκουβάγια από κατιφέ,

ένα χρυσαφένιο κουνούπι
– κ' ένα πορτοκάλι.

Ένα φίδι από μέλι,
ένα κλειδί από τσόχα,
μουδιασμένα αστέρια, ένα προς ένα
– κ' ένα πορτοκάλι

πεταμένο στην νύχτα την γυμνή.
Το φεγγάρι.

TRAUTOR

